

„ANALIZA ZAPOTRZEBOWANIA NA USŁUGI EDUKACJI PRZEDSZKOLNEJ NA OBSZARZE WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO”

Dokument opracowany na potrzeby realizacji Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014-2020

Kielce, czerwiec 2016

Obserwatorium
Rozwoju Regionalnego
Departament Polityki
Regionalnej
Urząd Marszałkowski
Województwa
Świętokrzyskiego

Spis treści

WSTĘP	3
I. UWARUNKOWANIA WEWNĄTRZREGIONALNE PLACÓWEK WYCHOWANIA PRZEDSZKOLNEGO USTALONEJ PRZEZ SAMORZĄD GMINNY SIECI PRZEDSZKOLNEJ ORAZ DZIAŁANIA NA RZECZ KSZTAŁTOWANIA I ROZWIJANIA WŚRÓD DZIECI W WIEKU PRZEDSZKOLNYM POSTAW I KOMPETENCJI KLUCZOWYCH, NIEZBĘDNYCH NA RYNKU PRACY W DOKUMENTACH STRATEGICZNYCH	6
II. „UWARUNKOWANIA WEWNĄTRZREGIONALNE PLACÓWEK WYCHOWANIA PRZEDSZKOLNEGO USTALONEJ PRZEZ SAMORZĄD GMINNY SIECI PRZEDSZKOLNEJ” – OCENA ZAPOTRZEBOWANIA W PODZIALE NA WOJEWÓDZTWA	15
III. „ANALIZA UWARUNKOWAŃ WEWNĄTRZREGIONALNYCH PLACÓWEK WYCHOWANIA PRZEDSZKOLNEGO USTALONEJ PRZEZ SAMORZĄD GMINNY SIECI PRZEDSZKOLNEJ” – OCENA ZAPOTRZEBOWANIA – WOJEWÓDZTWO ŚWIĘTOKRZYSKIE	54
IV. „ANALIZA OBEJMUJĄCA DZIAŁANIA NA RZECZ KSZTAŁTOWANIA I ROZWIJANIA WŚRÓD DZIECI W WIEKU PRZEDSZKOLNYM POSTAW I KOMPETENCJI KLUCZOWYCH, NIEZBĘDNYCH NA RYNKU PRACY”	106
WNIOSKI	120
SPIS TABEL	122
BIBLIOGRAFIA	128

WSTĘP

Wiele istotnych zmian rozwojowych w życiu każdego człowieka przypada na okres wczesnoszkolny. Dziecko niejednokrotnie po raz pierwszy w życiu styka się z pierwszymi obowiązkami związanymi z systematycznym uczeniem się. Od strony aktywności poznawczej dziecka, to przejście od zależności od dorosłego/rodzica do osiągania stopniowej samodzielności poznawczej. Dla nauczyciela to zadanie włączania w proces wspierania rozwoju dziecka ukierunkowanych działań edukacyjnych, których celem jest nabycie przez dziecko umiejętności istotnych z punktu widzenia jego dalszej kariery edukacyjnej.¹ Ułatwienie dziecku nabywania umiejętności czytania, pisania, czy rozwijania myślenia wraz z nabywaniem podstawowych pojęć matematycznych i przyrodniczych to trudne zadanie. Edukacja wczesnoszkolna podejmuje również zadanie wspierania rozwoju dziecka w głównych zakresach, uwzględniając w sformułowanych celach podstawowe sfery jego dorastania. Zatem wychowanie przedszkolne odgrywa znaczącą rolę w życiu małego człowieka przekładając się na jego późniejszy rozwój. Zdecydowana większość wrodzonych predyspozycji rozwija się intensywnie właśnie w wieku przedszkolnym. Intensyfikacja rozwoju możliwości intelektualnych człowieka, w tym jego zdolności do uczenia się przynosi najlepsze efekty właśnie w tym okresie. Jest to także najlepszy okres na zapobieganie ewentualnym trudnościom w nauce – niwelowanie dysharmonii rozwojowych, terapię zaburzeń, wyrównywanie zaniedbań środowiskowych. Umiejętności, które małe dzieci wynoszą z przedszkola, procentują w szkole lepszymi wynikami w nauce, a w dorosłym życiu lepszym funkcjonowaniem społecznym i zawodowym. Zapewnienie lepszego dostępu najmłodszych dzieci do edukacji to najskuteczniejszy sposób na wyrównywanie szans edukacyjnych. Dlatego tak ważne jest inwestowanie w edukację małych dzieci.

Wychowaniem przedszkolnym w Polsce objęte są dzieci w wieku 3-6 lat. W dniu 29 grudnia 2015 roku Parlament Rzeczypospolitej Polskiej uchwalił ustawę o zmianie ustawy o systemie oświaty oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2016 r., poz. 35). Najważniejsze zmiany w ustawie dotyczą:²

- obowiązku szkolnego dziecka od 7. roku życia,
- prawa do rozpoczęcia edukacji szkolnej dziecka od 6. roku życia,
- obowiązku przedszkolnego dla dziecka 6-letniego,
- prawa dziecka w wieku od 3. do 5. roku życia do korzystania z wychowania przedszkolnego.
- Obowiązek szkolny dziecka rozpoczyna się z początkiem roku szkolnego w roku kalendarzowym, w którym dziecko kończy 7 lat.
- Dziecko 6-letnie będzie miało prawo do rozpoczęcia nauki w klasie pierwszej szkoły podstawowej, o ile korzystało z wychowania przedszkolnego w roku szkolnym poprzedzającym rok szkolny, w którym ma rozpocząć naukę w klasie pierwszej.
- Rodzice mogą zapisać do klasy pierwszej dziecko 6-letnie, które nie uczęszczało do przedszkola. Muszą jednak uzyskać opinię o możliwości rozpoczęcia przez dziecko nauki w szkole wydaną przez publiczną lub niepubliczną poradnię psychologiczno-pedagogiczną.
- Na wniosek rodziców – złożony do końca marca 2016 r. – w roku szkolnym 2016/2017 naukę w klasach odpowiednio pierwszej i drugiej mogą kontynuować dzieci:
– urodzone w 2009 r., które w roku szkolnym 2015/2016 rozpoczęły naukę w klasie pierwszej,

¹ Murawska B.: „Edukacja wczesnoszkolna”, Instytut Badań Edukacyjnych, Warszawa, 2014 r.

² Ministerstwo Edukacji Narodowej: „Poradnik dla rodziców Wychowanie przedszkolne i edukacja szkolna dziecka sześciolatniego i siedmioletniego”, Warszawa.

– urodzone w I połowie 2008 r., które w roku szkolnym 2015/2016 uczęszczają do klasy drugiej szkoły podstawowej.

- Dzieciom, które mają orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego, można odroczyć obowiązek szkolny, jednak nie dłużej niż do końca roku szkolnego w tym roku kalendarzowym, w którym dziecko kończy 9 lat. W tym przypadku dziecko kontynuuje przygotowanie przedszkolne.

Według nowych przepisów od 1 września 2016 r. wychowanie przedszkolne obejmie dzieci od początku roku szkolnego w roku kalendarzowym, w którym dziecko kończy 3 lata, do końca roku szkolnego w roku kalendarzowym, w którym dziecko kończy 7 lat. Także wszystkie dzieci 6-letnie oraz wszystkie chętne dzieci 5-letnie i 4-letnie mają mieć zapewnione miejsce realizacji wychowania przedszkolnego. Natomiast od 1 września 2017 roku gmina będzie zobowiązana do zapewnienia miejsca realizacji wychowania przedszkolnego każdemu dziecku 3-letniemu. Dziecko w wieku 6 lat ma obowiązek odbycia rocznego przygotowania przedszkolnego w przedszkolu, oddziale przedszkolnym przy szkole podstawowej lub w innej formie wychowania przedszkolnego. Wychowanie przedszkolne jest realizowane nie tylko w przedszkolach, ale również w punktach przedszkolnych, zespołach wychowania przedszkolnego, a do 31 sierpnia 2019 r. w oddziałach przedszkolnych w szkołach podstawowych. Sieć publicznych przedszkoli ustala rada gminy. W przypadkach uzasadnionych warunkami demograficznymi i geograficznymi może uzupełnić sieć publicznych przedszkoli i oddziałów przedszkolnych w szkołach podstawowych o inne formy wychowania przedszkolnego.³

W związku ze zmianami we wspomnianej ustawie i związanym z nimi przewidywanym wzrostem liczby dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego, z Poddziałania 8.3.1 „Upowszechnianie i wzrost jakości edukacji przedszkolnej” został ogłoszony nowy konkurs, co było głównym powodem sporządzenia niniejszych analiz.

Oprócz podstawy programowej zagwarantowanej przez Ministerstwo Edukacji Narodowej w placówkach wychowania przedszkolnego realizowane są również zajęcia dodatkowe, wykraczające poza ofertę programową. Działania na rzecz kształtowania i rozwijania wśród dzieci w wieku przedszkolnym kompetencji kluczowych niezbędnych na rynku pracy oraz kreatywności, innowacyjności oraz pracy zespołowej są często organizowane z indywidualnych inicjatyw kadry nauczycielskiej przy pomocy ogólnodostępnych środków współfinansujących.

Istotnym skutkiem wykorzystania funduszy UE na realizację zadań z zakresu edukacji i opieki przedszkolnej, na który zwraca uwagę wielu samorządowców jest skłonienie urzędów i jednostek im podległych do rozszerzenia zarówno oferty zajęciowej (nowe typy zajęć, wydłużanie i uelastycznianie godzin pracy placówek), jak i współpracy z różnego typu podmiotami zewnętrznymi, np. organizacjami pozarządowymi. Bez wątpienia dostępność funduszy europejskich działa stymulująco na rozwój infrastruktury przedszkolnej, uzupełnianie sieci placówek i różnicowanie ich oferty. Często zmiana jakościowa jest na tyle radykalna, że trudno wyobrazić sobie możliwość powrotu do stanu wyjściowego, a ewentualne ograniczenie oferty po zakończeniu zewnętrznego dofinansowania skutkowałoby sprzeciwem ze strony społeczności lokalnej. Wówczas pojawia się konieczność utrzymania tego samego bądź zbliżonego poziomu usług z własnych środków

---

³ Ministerstwo Edukacji Narodowej: „Poradnik dla rodziców Wychowanie przedszkolne i edukacja szkolna dziecka sześcioletniego i siedmioletniego”, Warszawa.

budżetowych. Niemniej jednak, zmiana wywołana przez fundusze unijne wydaje się więc nieodwracalna, choć postawy władz samorządowych wobec zadań na przyszłość są zróżnicowane.

Z perspektywy samorządowców istotnym problemem jest także nierówne traktowanie placówek niepublicznych i publicznych. Z jednej strony placówki niepubliczne są poszkodowane w wymiarze finansowym, otrzymując jedynie 75% kosztów utrzymania dziecka w przedszkolu niepublicznym. Z drugiej – nie muszą spełniać wielu restrykcyjnych regulacji, którymi obwarowane jest funkcjonowanie placówek publicznych. Ta „nierówność” przedszkoli wobec prawa skłania niektóre z samorządów do daleko idących zmian w strukturze własnościowej placówek na swoim terenie. Przekształcanie przedszkoli publicznych w niepubliczne, mimo że wciąż nie następuje często, jest przeważnie spowodowane właśnie chęcią „ominięcia” wielu restrykcyjnych przepisów i zaoszczędzenia środków w budżecie. Częściej aniżeli na przekształcenie własnej placówki w niepubliczną samorządy decydują się na skłanianie podmiotów niepublicznych do otwierania nowych placówek. Pozwala to rozszerzyć ofertę (liczbę miejsc w przedszkolach) w gminie, jednocześnie nie narażając gminy na negatywnie postrzegany i stosunkowo kosztowny proces przekształcenia⁴.

Reasumując inwestycje we wczesnoszkolne programy nauczania to inwestycje w przyszłość dzieci i nie należy na tym oszczędzać. Dobrze zbudowana podstawa programowa lub umiejętność dostosowania charakteru zajęć do potrzeb przyszłego rynku pracy będzie procentowała w przyszłości niskim poziomem bezrobocia, jak i nowoczesnym i zarazem konkurencyjnym rynkiem pracy, a dobre przygotowanie wczesnoszkolne pozwoli na szybkie zaspokojenie wymagań przyszłych pracodawców.

---

⁴ Swianiewicz P.: „Edukacja przedszkolna”, Wydawnictwo ICM, Warszawa, 2012 r.

I. UWARUNKOWANIA WEWNĄTRZREGIONALNE PLACÓWEK WYCHOWANIA PRZEDSZKOLNEGO USTALONEJ PRZEZ SAMORZĄD GMINNY SIECI PRZEDSZKOLNEJ ORAZ DZIAŁANIA NA RZECZ KSZTAŁTOWANIA I ROZWIJANIA WŚRÓD DZIECI W WIEKU PRZEDSZKOLNYM POSTAW I KOMPETENCJI KLUCZOWYCH, NIEZBĘDNYCH NA RYNKU PRACY W DOKUMENTACH STRATEGICZNYCH

Rola edukacji przedszkolnej w budowaniu kapitału społecznego, w tym kształtowania i rozwijania wśród dzieci w wieku przedszkolnym kompetencji kluczowych niezbędnych na rynku pracy, takich jak kreatywność i innowacyjność, jak również umiejętności pracy zespołowej, została zaakcentowana w dokumentach strategicznych na szczeblu unijnym, krajowym, jak też regionalnym. Jednym z takich dokumentów jest **Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju Polska 2030, w Celu 3. Poprawa dostępności i jakości edukacji na wszystkich etapach oraz podniesienie konkurencyjności nauki.**⁵ Aby zrealizować ten cel, niezbędne jest unowocześnienie i poprawa jakości edukacji, oraz dopasowanie edukacji do potrzeb zmieniającej się gospodarki i społeczeństwa. W Celu tym zwrócono uwagę na zapewnienie powszechnego dostępu i wysokiej jakości opieki oraz edukacji w przedszkolach i szkołach wszystkich poziomów i typów, oraz zorientowanie ich na pobudzanie kreatywności dzieci, młodzieży i dorosłych, i przygotowanie do uczenia się przez całe życie. Zauważono, że należy lepiej wykorzystać indywidualne i publiczne inwestycje w edukację wzmacniając kształcenie kluczowych kompetencji, wdrażając model kształcenia zawodowego opartego na uczeniu się praktycznym i na elastycznych ścieżkach uczenia się, tworząc ofertę atrakcyjnych studiów o profilu praktycznym i podnosząc ich jakości, oraz wzmacniając wagę studiów I stopnia tak, aby służyło to poprawie transferu edukacja –rynek pracy w całym okresie realizacji Strategii. W **Kierunku interwencji dot. Stworzenia powszechnie dostępnej oferty wczesnej edukacji i opieki wysokiej jakości, nastawionej na wspomaganie rodziców wychowujących dzieci w wieku 0-5 lat (DSRK 2030) zawarto:**⁶

- Przyjęcie zintegrowanego podejścia do wczesnej edukacji i opieki: system powinien pełnić zarówno funkcję opiekuńczą (ułatwiać rodzicom aktywność zawodową) jak i edukacyjną i obejmować całe spektrum wieku od 0 do 5 lat);
- Tworzenie nowych miejsc wczesnej edukacji oraz opieki instytucjonalnej i pozainstytucjonalnej dla dzieci w wieku 0 –5 lat przede wszystkim na terenach wiejskich i w małych miasteczkach;
- Zapewnienie różnorodności form wczesnej edukacji i opieki z zagwarantowaniem wysokiej jakości tych form, stosownie do potrzeb i możliwości rozwojowych dzieci w wieku 0-5 lat (realizowanie takich zadań przez samorządy terytorialne musi być powiązane z przyznaniem środków na te działania);

⁵ Ministerstwo Administracji i Cyfryzacji: „Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności. Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju”, Warszawa 2013 r.

⁶ <https://mac.gov.pl/files/wp-content/uploads/2013/02/Strategia-DSRK-PL2030-RM.pdf>

- Dostosowanie procesu kształcenia nauczycieli wychowania przedszkolnego do modelu współpracy przedszkoli z rodzicami.

Kolejnym dokumentem strategicznym, w którym zawarto problem wychowania przedszkolnego jest **Strategia Rozwoju Kraju 2020 (SRK)**. Powyższa tematyka jest ujęta w **Obszarze strategicznym I. Sprawne i efektywne państwo, Celu I.3. Wzmocnienie warunków sprzyjających realizacji indywidualnych potrzeb i aktywności obywatela, I.3.2. Rozwój kapitału społecznego**. W Celu tym sformułowano potrzeby zmian w programach nauczania polegające na włączeniu lub zwiększeniu zakresu zagadnień obejmujących edukację obywatelską, kulturalną i medialną oraz wzmocnieniu elementów rozwijających kreatywne myślenie i umiejętność kooperacji oraz rozwijania kompetencji pracy zespołowej od najmłodszych lat.⁷ W **Obszarze Strategicznym II. Konkurencyjna Gospodarka**, a zwłaszcza w **Celu II.3. Zwiększenie innowacyjności gospodarki, II.3.3. Zapewnienie kadr B+R oraz Celu II.4. Rozwój kapitału ludzkiego, II.4.2. Poprawa jakości kapitału ludzkiego**. W **Celu II.3.3. Zapewnienie kadr B+R** ujęto potrzebę kształtowania przewag konkurencyjnych gospodarki krajowej poprzez poprawę jakości kształcenia już na poziomie wczesnoszkolnym. Zwrócono również uwagę na to, że ważnym elementem na wszystkich szczeblach edukacji jest rozwój kompetencji matematycznych i przyrodniczych, inwencja i umiejętności poszukiwania samodzielnych rozwiązań, jak również praca zespołowa, czy rozwój kreatywnego myślenia i indywidualnych zdolności.⁸ W **Celu II.4.2. Poprawa jakości kapitału ludzkiego** skupiono się na tym, że wyzwania dla nowoczesnych państw i ich obywateli związane ze wzrostem inteligentnym, zrównoważonym i włączającym, w tym z potrzebą zwiększenia zatrudnienia, w znacznej mierze zależą od jakości kapitału ludzkiego, na który decydujący wpływ ma poziom kompetencji i kwalifikacji obywateli. Zauważono, że poprawa jakości kapitału ludzkiego oznacza sytuację w której obywatele od najmłodszych do najstarszych lat życia i różnymi drogami – w szkole i innych instytucjach edukacji formalnej, na kursach, ale również w pracy i środowisku zaangażowania społecznego, ucząc się samodzielnie i od siebie nawzajem - uzyskują kompetencje i kwalifikacje zgodne z potrzebami społeczno-gospodarczymi oraz indywidualną potrzebą rozwoju osobistego. W Celu tym zawarto, że priorytetowym zadaniem państwa w kontekście zmieniających się potrzeb rynku pracy jest wyrównywanie szans edukacyjnych na wszystkich etapach kształcenia i szkolenia oraz podnoszenie jakości usług edukacyjnych. Reforma kształcenia i szkolenia ukierunkowana zostanie na podwyższenie jakości i efektywności, odpowiadających warunkom gospodarki opartej na wiedzy. Niezbędne jest więc wzbogacenie programów nauczania o nabywanie kompetencji i umiejętności potrzebnych w przyszłej pracy zawodowej. Istotne jest również dokonanie zmian w funkcjonowaniu szkoły w kontekście zmian cywilizacyjnych związanych z jednej strony ze wzmożoną aktywnością zawodową rodziców/opiekunów, z drugiej z potrzebą uwzględniania w nowoczesnych programach nauczania takich elementów, jak np. edukacja obywatelska, rozwój kreatywnego myślenia i umiejętność kooperacji, angażowanie się w istotne kwestie lokalne, rozwój kompetencji cyfrowych, społecznych. Kształtowanie tych kompetencji powinno być również istotnym elementem edukacji na poziomie wyższym. Ważne jest zapewnienie powszechnego dostępu do wysokiej jakości edukacji, w tym

⁷ https://www.mr.gov.pl/media/3336/Strategia_Rozwoju_Kraju_2020.pdf;

⁸ Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, UCHWAŁA Nr 157 RADY MINISTRÓW z dnia 25 września 2012 r. w sprawie przyjęcia Strategii Rozwoju Kraju 2020: „Strategia Rozwoju Kraju 2020”, Warszawa, 2012 r.

wczesnej edukacji. W Celu tym podkreślono, że inwestycje w kapitał ludzki najmłodszych przekładają się w długim okresie na wymierne korzyści w postaci wyższego poziomu dobrobytu. Obywatele powinni mieć zapewniony powszechny dostęp do wysokiej jakości edukacji przez całe życie – od różnych form wczesnej edukacji do późnej starości (m.in. uniwersytety trzeciego wieku), a zadaniem polskich szkół powinno być nie tylko kształcenie ogólne, ale także przygotowanie absolwentów do potrzeb rynku pracy.⁹

Kolejnym ważnym dokumentem, w którym przedstawiono kwestie wagi dotyczące wychowania przedszkolnego jest **Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego 2020 (SRKS)**. Dokument ten został opracowany przez Rząd w odpowiedzi na wyzwania, jakie dyktuje Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju. Celem głównym SRKS jest „Wzmocnienie udziału kapitału społecznego w rozwoju społeczno-gospodarczym Polski”. Według założeń zawartych w dokumencie cel ten będzie realizowany poprzez cztery cele szczegółowe:¹⁰

- a) Cel 1. Kształtowanie postaw sprzyjających kooperacji, kreatywności oraz komunikacji;
- b) Cel 2. Poprawa mechanizmów partycypacji społecznej i wpływu obywateli na życie publiczne;
- c) Cel 3. Usprawnienie procesów komunikacji społecznej oraz wymiany wiedzy;
- d) Cel 4. Rozwój i efektywne wykorzystanie potencjału kulturowego i kreatywnego.

Cele szczegółowe dzielą się na Priorytety Strategii, a te na kierunki działań. Opisowany obszar tematyczny został umiejscowiony SRKS w Celu szczegółowym 1. Kształtowanie postaw sprzyjających kooperacji, kreatywności oraz komunikacji, w Priorytecie Strategii 1.1. Wspieranie edukacji formalnej w zakresie metod nauczania sprzyjających kooperacji, kreatywności i komunikacji oraz rozwijanie demokratycznej kultury szkoły. Według SRKS postawy sprzyjające kooperacji, kreatywności oraz komunikacji są rozumiane jako postawy budujące kapitał społeczny, rozwijane w trakcie edukacji obywatelskiej, medialnej, kulturalnej, przyrodniczej, a także sportowej.¹¹ Priorytet Strategii 1.1. Wspieranie edukacji formalnej w zakresie metod nauczania sprzyjających kooperacji, kreatywności i komunikacji oraz rozwijanie demokratycznej kultury szkoły będzie realizowany zarówno poprzez zmiany w programach i metodach nauczania oraz sposobie funkcjonowania przedszkoli, szkół i placówek oświatowych, jak też przez zmiany w kształceniu i doskonaleniu nauczycieli.

Priorytet ten obejmuje 3 kierunki działań:¹²

- a) 1.1.1. Upowszechnianie w systemie edukacji metod nauczania i dobrych praktyk w zakresie funkcjonowania szkół, rozwijających postawy kreatywne, kooperacji i komunikacji;
- b) 1.1.2. Kształcenie i doskonalenie nauczycieli w zakresie rozwijania kompetencji społecznych wśród uczniów;
- c) 1.1.3. Wzmocnienie edukacji obywatelskiej, medialnej i kulturalnej.

Opisowany obszar rozwoju u dzieci, dotyczący kształtowania kluczowych kompetencji oraz postaw został zawarty głównie w **Kierunku działań 1.1.1. Upowszechnianie w systemie edukacji**

⁹Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, UCHWAŁA Nr 157 RADY MINISTRÓW z dnia 25 września 2012 r. w sprawie przyjęcia Strategii Rozwoju Kraju 2020: „Strategia Rozwoju Kraju 2020”, Warszawa, 2012 r.

¹⁰ Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego, UCHWAŁA Nr 61 RADY MINISTRÓW z dnia 26 marca 2013 r. w sprawie przyjęcia „Strategii Rozwoju Kapitału Społecznego 2020: „Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego 2020”.

¹¹ http://ks.mkidn.gov.pl/media/download_gallery/20130520SRKS_na_stronie_internetowej.pdf

¹² Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego, UCHWAŁA Nr 61 RADY MINISTRÓW z dnia 26 marca 2013 r. w sprawie przyjęcia „Strategii Rozwoju Kapitału Społecznego 2020: „Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego 2020”.

metod nauczania i dobrych praktyk w zakresie funkcjonowania szkół, rozwijających postawy kreatywne, kooperacji i komunikacji oraz Kierunku działań 1.1.3. Wzmocnienie edukacji obywatelskiej, medialnej i kulturalnej w procesach kształcenia. W Kd. 1.1.1. zwrócono uwagę na to, że szczególne znaczenie ma jak najwcześniejsze uczestnictwo w zorganizowanych formach uczenia się i funkcjonowania w grupach rówieśników. Kluczowe jest więc rozwijanie kompetencji społecznych uwzględnionych w podstawie programowej kształcenia ogólnego, począwszy od edukacji przedszkolnej i wczesnoszkolnej, jak też kształtowanie u uczniów postawy wiarygodności, odpowiedzialności, poczucia własnej wartości, szacunku dla innych ludzi, ciekawości poznawczej, kreatywności, gotowości do uczestnictwa w kulturze, podejmowania inicjatyw oraz pracy zespołowej. Natomiast w Kd. 1.1.3. poruszono kwestię podejścia do nauczania ICT. Zagadnienia dotyczące edukacji medialnej, jak i bezpieczeństwa w korzystaniu z Internetu, powinny być omawiane z uczniami już na pierwszym etapie edukacyjnym. System edukacji musi skutecznie rozwijać kompetencje uczniów w dziedzinie technologii informacyjno-komunikacyjnych, a sprawne posługiwanie się technologiami cyfrowymi jest jedną z ośmiu kluczowych i najważniejszych kompetencji dla wzmocnienia społeczeństwa opartego na wiedzy.¹³

Rola edukacji przedszkolnej w budowaniu kapitału społecznego została zaakcentowana również w „Komunikacie Komisji Europa 2020. Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu” znalazł się zapis mówiący o tym, że 95% dzieci w wieku od 4 do wieku rozpoczęcia obowiązków szkolnych powinno znaleźć się w systemie wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem. W strategii „Europa 2020” nacisk na kształcenie na wszystkich poziomach (m.in. na poziomie przedszkolnym) położony jest przede wszystkim w szczegółowych założeniach wynikających z priorytetu pierwszego, tj. inteligentny wzrost. Stąd, jedną z inicjatyw przewodnich wpisujących się w założenia priorytetowe jest projekt przewodni pn.: „Młodzież w drodze” („Mobilna młodzież”), którego celem jest poprawa wyników, podniesienie atrakcyjności europejskiego szkolnictwa wyższego oraz jakości kształcenia na wszystkich poziomach. W zakresie nauczania wczesnoszkolnego państwa członkowskie będą musiały m.in.:¹⁴

- zapewnić odpowiedni poziom inwestycji w systemy kształcenia i szkolenia na wszystkich poziomach (od przedszkolnego);
- poprawić rezultaty procesu kształcenia, stosując zintegrowane podejście w każdym segmencie systemu (kształcenie przedszkolne, podstawowe, średnie, zawodowe, wyższe).

W Kontrakcie Terytorialnym dla województwa świętokrzyskiego, w celach rozwojowych i kierunkach działań także wyodrębniono zagadnienia dotyczące wychowania przedszkolnego. Zawarte zostały w Celu 6. Podniesienie poziomu wykształcenia i kompetencji w regionie poprzez:¹⁵

- a) upowszechnienie edukacji przedszkolnej,
- b) podniesienie jakości kształcenia zawodowego,
- c) wsparcie edukacji ogólnej w zakresie kompetencji kluczowych dla funkcjonowania na rynku pracy,

¹³ http://ks.mkidn.gov.pl/media/download_gallery/20130520SRKS_na_stronie_internetowej.pdf

¹⁴ Urząd Marszałkowski Województwa Świętokrzyskiego: „Analiza zapotrzebowania na usługi edukacji przedszkolnej na obszarze województwa świętokrzyskiego”, Kielce 2015 r.

¹⁵ Kontrakt Terytorialny dla województwa świętokrzyskiego

d) upowszechnienie uczestnictwa osób w uczeniu się przez całe życie w powiązaniu z potrzebami rynku pracy. W ramach deklaracji zawartych w **Kontrakcie terytorialnym dla Celu Podniesienie poziomu wykształcenia i kompetencji w regionie** uwzględniono:

- a) Strona rządowa zapewnia, że przedsięwzięcia w zakresie szkolnictwa wyższego odzwierciedlające specyficzne potrzeby regionalne (wynikające z regionalnych inteligentnych specjalizacji) będą wybierane w ramach dostępnych środków finansowych w ramach właściwego krajowego programu operacyjnego na lata 2014 – 2020, służącego realizacji Umowy Partnerstwa w zakresie polityki spójności, w trybie konkursowym, zapewniającym konkurencyjność międzyregionalną, z zastosowaniem mechanizmu preselekcji projektów na poziomie regionalnym;
- b) Strona samorządowa zapewnia, że w ramach dostępnych środków finansowych w ramach RPO:
  - wsparcie finansowe w obszarze kształcenia ogólnego będzie obejmować działania ukierunkowane na podniesienie kompetencji kluczowych oraz postaw lub umiejętności niezbędnych na rynku pracy (kreatywności, innowacyjności i przedsiębiorczości) uczniów, wykorzystania nowoczesnych technologii informacyjno-komunikacyjnych, stworzenia warunków dla nowoczesnego nauczania oraz indywidualizacji podejścia do ucznia,
  - wsparcie finansowe działań na rzecz edukacji przedszkolnej będzie obejmować tworzenie nowych miejsc edukacji przedszkolnej, rozszerzenie oferty ośrodka wychowania o dodatkowe zajęcia zwiększające szanse edukacyjne dzieci, a także podnoszenie kompetencji nauczycieli; budowa nowej bazy lokalowej dla ośrodków wychowania przedszkolnego będzie realizowana w ograniczonym zakresie, w przypadkach uzasadnionych specyfiką lokalną,
  - wsparcie finansowe działań w obszarze kształcenia zawodowego będzie obejmować działania ukierunkowane na inicjowanie i rozwijanie współpracy szkół zawodowych z ich otoczeniem społeczno- gospodarczym, organizację praktycznej nauki zawodu, wyposażenie pracowni i warsztatów szkolnych, wsparcie świadczenia usług doradztwa w szkołach,
  - wsparcie finansowe działań w obszarze kształcenia ustawicznego osób dorosłych będzie skoncentrowane na rozwoju kompetencji kluczowych, w szczególności porozumiewaniu się w językach obcych oraz kompetencjach informatycznych.

Założenia Umowy Partnerstwa w kwestii edukacji są komplementarne celami Strategii EU2020 oraz krajowymi dokumentami strategicznymi. Podnoszenie poziomu umiejętności i kwalifikacji, poprawa dostępności form uczenia się przez całe życie, oraz lepsze dopasowanie systemów kształcenia i szkolenia do potrzeb rynku pracy są wyzwaniem dla Polski. Wyzwania te są zbieżne z indywidualnymi ocenami i zaleceniami Rady UE w sprawie wdrażania w Polsce strategii Europa 2020 oraz z efektami monitorowania strategicznych ram współpracy europejskiej w dziedzinie kształcenia, szkolenia oraz z diagnozami określonymi w krajowych dokumentach strategicznych. Jakość kapitału ludzkiego i społecznego, w tym lepsze kompetencje, stanowią podstawę inteligentnego, zrównoważonego i opartego na spójności społecznej wzrostu jako priorytetu strategii Europa 2020. W procesie kształtowania jakości kapitału ludzkiego i społecznego, edukacja odgrywa kluczową rolę, a jej wzmocnienie będzie przedmiotem wsparcia z funduszy europejskich w okresie 2014–2020 zarówno z poziomu krajowego, jak i regionalnego. Działania z zakresu edukacji

odpowiadają Zaleceniom Rady odnoszącym się do zwiększenia dostępności edukacji przedszkolnej, podniesienia jakości edukacji oraz jej większego powiązania z rynkiem pracy. Wpisują się również w projekt przewodni UE Mobilna młodzież, Projekt na rzecz nowych umiejętności i zatrudnienia oraz Europejską agendę cyfrową. Propozycja rozwiązania problemu niedostosowania edukacji do potrzeb rynku pracy jest spójna z rekomendacjami SRK 2020 dotyczącymi głównie podwyższania kompetencji miękkich, ścisłych i umiejętności praktycznych młodych ludzi, a także wprowadzeniu systemu doradztwa zawodowego i zmian strukturalnych w systemie edukacji. Strategia podkreśla także zasadnicze znaczenie podniesienia poziomu szkolnictwa wyższego w przygotowaniu przyszłych specjalistów oraz zwiększenia uczestnictwa w uczeniu się przez całe życie dla poprawy jakości kapitału ludzkiego w kraju. W wymiarze krajowym, wiodącym dokumentem strategicznym dla wymienionych kierunków interwencji jest Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego. Zgodnie ze zdiagnozowanymi przyczynami niedopasowania struktury edukacji do potrzeb rynku pracy interwencje realizowane w okresie 2014–2020 mają zwiększyć zdolność systemu edukacji do kształtowania odpowiednich kompetencji, z uwzględnieniem umiejętności interpersonalnych i społecznych, których niedobór jest silnie odczuwany na rynku pracy oraz kluczowych kompetencji, których nierównomierny rozkład w populacji uczniów, studentów i dorosłych przesądza obecnie o niskim uczestnictwie dorosłych Polaków w uczeniu się. Działania będą koncentrować się na poprawie jakości, dostępności, efektywności i innowacyjności dobrego kształcenia na wszystkich etapach edukacji z uwzględnieniem osiągnięć i dobrych praktyk, które zostały wypracowane i przetestowane w poprzednich okresach programowania, przy zachowaniu komplementarności wsparcia na poziomie krajowym i regionalnym z uwzględnieniem priorytetów, wyników badań i ewaluacji oraz zróżnicowanych potrzeb interesariuszy systemu.¹⁶

Skuteczność całego systemu oświaty zależy od skuteczności działania poszczególnych szkół i placówek edukacyjnych, od tego w jakim stopniu potrafią odpowiadać na indywidualne potrzeby każdego ucznia i dobrze współdziałać ze środowiskiem, w którym funkcjonują.

Zgodnie z **Umową Partnerstwa w ramach Celu tematycznego 10. Inwestowanie w kształcenie, szkolenie oraz szkolenie zawodowe na rzecz zdobywania umiejętności i uczenia się przez całe życie (CT10)** podkreślono, że priorytetem są lepsze kompetencje kadr gospodarki zdobywane m.in. przez:¹⁷

- Zwiększenie powiązania systemu edukacji i umiejętności osób z potrzebami rynku pracy, w tym:
  - rozwój współpracy szkół, placówek oświatowych i szkół wyższych z ich otoczeniem, zwłaszcza z pracodawcami,
  - doskonalenie modelu kształcenia zawodowego oraz promocja kształcenia zawodowego,
  - wzrost liczby studentów w dziedzinach i obszarach istotnych dla gospodarki zdefiniowanych na podstawie analiz i ewaluacji,
  - wdrożenie Krajowego Systemu Kwalifikacji,
  - wzrost uczestnictwa osób dorosłych w kształceniu i szkoleniu oraz poprawa jakości kształcenia osób dorosłych.

¹⁶ https://www.funduszeuropejskie.gov.pl/media/14132/_Umowa__Partnerstwa_zmieniona_012016.pdf

¹⁷ Ministerstwo Rozwoju: „Programowanie perspektywy finansowej 2014–2020. Umowa Partnerstwa”, Ministerstwo Rozwoju Departament Koordynacji Strategii i Polityk Rozwoju, Warszawa, 2015 rok;

- Lepszy dostęp do wysokiej jakości usług edukacyjnych dostarczanych na rzecz grup o specjalnych potrzebach:
  - wzrost udziału uczniów osiągających najwyższe wyniki edukacyjne,
  - wzrost liczby dzieci o specjalnych potrzebach edukacyjnych objętych wsparciem na danym etapie edukacji,
  - zwiększenie odsetka dzieci (3-4 lat) korzystających z edukacji przedszkolnej.

Dodatkowo jako uzupełnienie do przedstawionych powyżej priorytetów realizowane będą poniższe działania uzupełniające:¹⁸

- Poprawa jakości kształcenia (w tym poprawa dostępności, efektywności i innowacyjności edukacji):
  - doskonalenie programów kształcenia na wszystkich etapach edukacji,
  - poprawa warunków kształcenia, w szczególności w szkołach i uczelniach,
  - poprawa jakości kadry pedagogicznej, akademickiej oraz kadr wspierających i organizujących proces nauczania,
  - poprawa systemu zarządzania edukacją i szkolnictwem wyższym.

Powyższe priorytety i działania uzupełniające realizowane będą w ramach wszystkich priorytetów inwestycyjnych CT10.

Wobec wyzwań stojących przed edukacją w Polsce środki polityki spójności w obszarze edukacji przeznacza się w latach 2014–2020 przede wszystkim na kształcenie umiejętności potrzebnych na rynku pracy i na kształcenie ustawiczne dorosłych. Podejmowane będą również działania na rzecz spójności społecznej, wyrównywania szans, a więc między innymi wczesna edukacja dzieci, również w placówkach zlokalizowanych na obszarach wiejskich, które oprócz roli centrów aktywności społecznej dla środowiska lokalnego świadczą usługi edukacyjne.

W Polsce wyzwaniem pozostaje zmniejszanie barier w dostępie do dobrej jakości edukacji przedszkolnej, w tym zmniejszenie dysproporcji w jej upowszechnianiu. Przeprowadzone w 2012 roku badania ewaluacyjne dowiodły trwałości ośrodków wychowania przedszkolnego finansowanych w ramach EFS oraz ich wpływu na poprawę oferty edukacyjnej. Wsparcie z EFS zmieniło istniejące ośrodki wychowania przedszkolnego w wielu wymiarach – przede wszystkim przyczyniło się do rozwoju bazy dydaktycznej, a także materialnej oraz wzbogacenia oferty o zajęcia dodatkowe i stałą opiekę specjalistów. Dostrzegając ogromne znaczenie wczesnej edukacji dla rozwoju dziecka, wśród priorytetów rządu już kilka lat temu umieszczono nie tylko upowszechnienie wychowania przedszkolnego, ale także podniesienie jego jakości. Dotacja celowa z budżetu państwa przekazywana gminom od 1 września 2013 r. zapewnia środki na rozwój wychowania przedszkolnego, w tym na zwiększenie liczby miejsc oraz poprawę jakości i warunków wychowania przedszkolnego.

Zgodnie z założeniami dla perspektywy finansowej 2014 – 2020 wiodącym funduszem dla zapewnienia zwiększania dostępu do opieki przedszkolnej jest EFS. Wsparcie z EFRR będzie miało charakter pomocniczy. Wsparcie strukturalne będzie ukierunkowane na tworzenie nowych miejsc w przedszkolach lub innych formach edukacji przedszkolnej, szczególnie na obszarach pozbawionych

---

¹⁸ https://www.funduszeuropejskie.gov.pl/media/14132/_Umowa__Partnerstwa_zmieniona_012016.pdf;

tej edukacji. Zgodnie z Wytycznymi wsparcie udzielane w ramach regionalnych programów operacyjnych powinno przyczyniać się do:¹⁹

- zwiększania dostępu do wychowania przedszkolnego na obszarach o niskim stopniu upowszechnienia wychowania przedszkolnego,
- upowszechnienia wychowania przedszkolnego, w tym zwłaszcza dzieci 3-4 letnich i dzieci z niepełnosprawnościami,
- wyrównywania szans edukacyjnych dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi,
- poprawy jakości wychowania przedszkolnego.

W Regionalnym Programie Operacyjnym Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014-2020 (RPO WŚ), w ramach Osi priorytetowej 8. Rozwój edukacji i aktywne społeczeństwo (OP 8) uwzględniono 2 Cele tematyczne – CT 8 i CT 10, z czego (CT 10) Cel tematyczny 10 dotyczy inwestowania w kształcenie, szkolenia oraz szkolenia zawodowe na rzecz zdobywania umiejętności i uczenia się przez całe życie. Wsparcie w ramach CT 10 zostało skierowane na zwiększenie dostępności do edukacji przedszkolnej, podnoszenia jakości edukacji oraz jej większego powiązania z rynkiem pracy. W związku z tym w ramach tej osi przewidziane zostały działania związane z upowszechnianiem edukacji przedszkolnej, wyrównywaniem szans edukacyjnych dzieci, poprawą jakości szkolnictwa zawodowego oraz wsparciem osób dorosłych w procesie podnoszenia wiedzy. Zgodnie z rekomendacjami SRK 2020 w ramach OP 8 RPOWŚ, realizowane będą również inicjatywy służące kształtowaniu i doskonaleniu tzw. „kompetencji miękkich”, wśród których wyróżnia się kreatywność, dynamikę działania, komunikatywność, elastyczność, inicjatywę, czy umiejętność współpracy w grupie.²⁰ Interwencja Priorytetu inwestycyjnego 10i (PI 10i) RPO WŚ „Ograniczenie i zapobieganie przedwczesnemu kończeniu nauki szkolnej oraz zapewnienie równego dostępu do dobrej jakości wczesnej edukacji elementarnej oraz kształcenia podstawowego, gimnazjalnego i ponadgimnazjalnego, z uwzględnieniem formalnych, nieformalnych i pozaformalnych ścieżek kształcenia umożliwiających ponowne podjęcie kształcenia i szkolenia”, obejmuje zwiększenie dostępu do edukacji przedszkolnej, podniesienia jakości edukacji i powiązania z rynkiem pracy oraz wskazane w Strategii Rozwoju Kapitału Ludzkiego wyzwania dla Polski w zakresie podniesienia wskaźnika udziału dzieci we wczesnej edukacji, jakości nauczania i zapewnienia równego dostępu do kształcenia dobrej jakości, umożliwiającego rozwój talentów oraz wyrównującego szanse edukacyjne dzieci i młodzieży. PI 10i i zwraca uwagę na fakt, że nauczanie przedszkolne to istotny element edukacji odgrywający duże znaczenie na kolejnych etapach kształcenia. Wczesna edukacja jest ważna nie tylko z punktu widzenia rozwoju dzieci, ale również ułatwia aktywność zawodową ich rodziców/opiekunów. Interwencja PI 10i RPO WŚ 2014-2020 obejmuje zatem działania związane z upowszechnianiem edukacji przedszkolnej w szczególności na obszarach wiejskich i małych miastach oraz na obszarach o najniższym wskaźniku upowszechnienia edukacji przedszkolnej, jak i działania które związane są z podnoszeniem jakości edukacji przedszkolnej, poprzez organizację

¹⁹Urząd Marszałkowski Województwa Świętokrzyskiego: „ANALIZA OŚRODKÓW WYCHOWANIA PRZEDSZKOLNEGO W WOJEWÓDZTWIE ŚWIĘTOKRZYSKIM Z UWZGLĘDNIENIEM POTRZEBY TWORZENIA PLACÓWEK SPECJALNYCH, ODDZIAŁÓW INTEGRACYJNYCH ORAZ PROPAGOWANIA KREATYWNOCI, INNOWACYJNOŚCI I PRACY ZESPOŁOWEJ W WYCHOWANIU PRZEDSZKOLNYM”, Kielce, 2016 r.

²⁰ Urząd Marszałkowski Województwa Świętokrzyskiego: „Regionalny Program Operacyjny Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014-2020”, Kielce 2014 r.

zajęć dodatkowych, które stymulują rozwój ruchowy i intelektualny dzieci wraz z indywidualizacją nauczania (z uwzględnieniem potrzeb dzieci niepełnosprawnych). W edukacji ogólnej wsparcie będzie dotyczyło kompetencji kluczowych, ukierunkowanych na przedmioty matematyczno-przyrodnicze, ICT, języki obce oraz kreatywność, innowacyjność i pracę zespołową, w kontekście przyszłej zatrudnialności.²¹

Celem niniejszej analizy jest ocena stopnia zapotrzebowania na realizację wsparcia zaplanowanego w Regionalnym Programie Operacyjnym Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014 – 2020 w zakresie zwiększania dostępu do wysokiej jakości edukacji przedszkolnej w poszczególnych obszarach województwa w tym zwiększenia stopnia upowszechnienia wychowania przedszkolnego, zmniejszenia różnicowań przestrzennych w dostępie do wychowania przedszkolnego oraz zbadania potencjału i prognoz demograficznych i uwarunkowań ekonomiczno-społecznych. Ponadto, zgodnie z oczekiwaniami KE zwiększanie dostępu do edukacji przedszkolnej w ramach RPO musi się koncentrować na obszarach, na których istnieją rzeczywiste deficyty w zakresie dostępności miejsc wychowania przedszkolnego.

---

²¹ Urząd Marszałkowski Województwa Świętokrzyskiego: „Regionalny Program Operacyjny Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014-2020”, Kielce 2014 r.

II. „UWARUNKOWANIA WEWNĄTRZREGIONALNE PLACÓWEK WYCHOWANIA PRZEDSZKOLNEGO USTALONEJ PRZEZ SAMORZĄD GMINNY SIECI PRZEDSZKOLNEJ” – OCENA ZAPOTRZEBOWANIA W PODZIALE NA WOJEWÓDZTWA

Analiza uwarunkowań wewnątrzregionalnych (lokalnych i ponadlokalnych), przeprowadzona na podstawie m.in.: stopnia upowszechnienia wychowania przedszkolnego, zróżnicowań przestrzennych w dostępie do wychowania przedszkolnego, popytu na miejsca w ośrodkach wychowania przedszkolnego, potencjału i prognoz demograficznych, uwarunkowań ekonomiczno-społecznych, ustalonej przez samorząd gminny sieci przedszkolnej pozwoli na ustalenie i zdefiniowanie faktycznej konieczności powstawania placówek wychowania przedszkolnego.

W celu uzyskania szerokiego i relatywnie pełnego obrazu dotyczącego omawianych potrzeb należy rozpatrzyć takie kwestie, jak: stan i strukturę demograficzną zarówno populacji w województwie świętokrzyskim, jak i dzieci w wieku przedszkolnym, prognozy demograficzne dla regionu świętokrzyskiego, istniejące już ośrodki wychowania przedszkolnego, a w ich ramach placówki specjalne i oddziały integracyjne oraz liczbę dzieci, które miałyby być objęte i korzystać z ewentualnie nowopowstałych placówek. Odrębną, ale bardzo ważną kwestią jest dostępność ośrodków wychowania przedszkolnego, mająca także wymiar przestrzenny. Placówka bowiem powinna znajdować się w pobliżu miejsca zamieszkania dziecka, zwłaszcza w odniesieniu do dzieci objętych obowiązkowym przygotowaniem przedszkolnym (ustawowo obligatoryjne zorganizowanie sieci placówek w taki sposób, aby dzieci nie miały od niego dalej niż 3 km lub w innym wypadku transport dzieci - Ustawa o systemie oświaty, Dz. U. 1991, Nr 95, poz. 425, art. 14a). Zwrócić należy także uwagę, że sama liczba miejsc w przedszkolu nie zawsze ma decydujący, czy determinujący wpływ na faktyczną dostępność. Dotyczy to zwłaszcza terenów wiejskich i gmin. Niebagatelną również sprawą jest odpłatność za wychowanie przedszkolne w publicznych ośrodkach wychowania przedszkolnego powyżej 5 godzin realizacji podstawy programowej oraz odpłatne placówki prywatne.²²

Opisując stan i strukturę demograficzną województwa świętokrzyskiego warto nadmienić, że liczba ludności zamieszkującej region ulega stałemu spadkowi. W 2014 roku wynosiła ona 1 263 176 osób, a w 2015 roku już 1 257 179 osób. Najwięcej osób zamieszkuje w powiecie kieleckim (208 526 osób), a najmniej w kazimierskim (34 449 osób).

Tabela nr 1. Stan ludności w województwie świętokrzyskim w 2014 i 2015 roku ogółem.

Nazwa	Stan ludności ogółem	
	2014	2015
	[osoba]	[osoba]
POLSKA	38 478 602	38 437 239
ŚWIĘTOKRZYSKIE	1 263 176	1 257 179

²² Urząd Marszałkowski Województwa Świętokrzyskiego: „ANALIZA OŚRODKÓW WYCHOWANIA PRZEDSZKOLNEGO W WOJEWÓDZTWIE ŚWIĘTOKRZYSKIM Z UWZGLĘDNIENIEM POTRZEBY TWORZENIA PLACÓWEK SPECJALNYCH, ODDZIAŁÓW INTEGRACYJNYCH ORAZ PROPAGOWANIA KREATYWNOŚCI, INNOWACYJNOŚCI I PRACY ZESPOŁOWEJ W WYCHOWANIU PRZEDSZKOLNYM”, Kielce, 2016 r.

Powiat kielecki	208 066	208 526
Powiat konecki	82 925	82 336
Powiat ostrowiecki	113 678	112 417
Powiat skarżyski	77 647	77 039
Powiat starachowicki	92 540	92 032
Powiat m. Kielce	198 857	198 046
Powiat buski	73 450	73 068
Powiat jędrzejowski	87 635	87 141
Powiat kazimierski	34 689	34 449
Powiat opatowski	54 248	53 821
Powiat pińczowski	40 350	40 081
Powiat sandomierski	79 625	79 266
Powiat staszowski	73 320	73 036
Powiat włoszczowski	46 146	45 921

Źródło: GUS – Bank Danych Lokalnych

Na koniec 2015 roku współczynnik urodzeń w województwie świętokrzyskim wyniósł 8,4%. W odniesieniu do roku 2014 był niższy o 0,1 p.p. Zdecydowanie więcej dzieci rodzi się na wsi niż w miastach. W 2015 roku w regionie świętokrzyskim najwyższy odsetek urodzeń żywych w przeliczeniu na 1 000 osób zanotowano w powiecie kieleckim (10,2%). W porównaniu z rokiem 2014 nastąpił wzrost o 0,6 p.p. Wśród powiatów z najniższym odsetkiem współczynnika urodzeń żywych na 1 000 ludności znalazły się powiaty ostrowiecki (6,7%) i kazimierski (6,8%). Pełne zestawienie przedstawia poniższa tabela.

Tabela nr 2. Urodzenia żywe na 1 000 ludności w województwie świętokrzyskim w latach 2014-2015 w podziale na miasto-wieś.

Nazwa	Urodzenia żywe na 1000 ludności	
	2014	2015
	[-]	[-]
POLSKA	9,7	9,6
POLSKA - MIASTO	9,4	9,4
POLSKA - WIEŚ	10,3	10,0
ŚWIĘTOKRZYSKIE	8,5	8,4
ŚWIĘTOKRZYSKIE - MIASTO	7,8	7,8
ŚWIĘTOKRZYSKIE - WIEŚ	9,0	8,9
Powiat kielecki	9,6	10,2
Powiat kielecki - MIASTO	8,2	9,3
Powiat kielecki - WIEŚ	9,7	10,3
Powiat konecki	8,2	7,6
Powiat konecki - MIASTO	7,3	7,2
Powiat konecki - WIEŚ	8,6	7,8
Powiat ostrowiecki	7,6	6,7
Powiat ostrowiecki - MIASTO	6,8	6,5

Powiat ostrowiecki - WIEŚ	9,2	7,0
Powiat skarżyski	8,2	7,6
Powiat skarżyski - MIASTO	8,0	7,4
Powiat skarżyski - WIEŚ	8,6	8,0
Powiat starachowicki	8,2	7,7
Powiat starachowicki - MIASTO	7,4	7,1
Powiat starachowicki - WIEŚ	9,4	8,5
Powiat m.Kielce	8,5	8,6
Powiat m.Kielce - MIASTO	8,5	8,6
Powiat buski	7,9	8,4
Powiat buski - MIASTO	7,6	7,3
Powiat buski - WIEŚ	8,0	8,8
Powiat jędrzejowski	9,3	9,1
Powiat jędrzejowski - MIASTO	8,2	8,6
Powiat jędrzejowski - WIEŚ	9,7	9,3
Powiat kazimierski	6,8	6,8
Powiat kazimierski - MIASTO	6,4	6,7
Powiat kazimierski - WIEŚ	6,9	6,8
Powiat opatowski	7,7	7,7
Powiat opatowski - MIASTO	5,5	6,7
Powiat opatowski - WIEŚ	8,2	7,9
Powiat pińczowski	7,7	7,8
Powiat pińczowski - MIASTO	6,1	6,7
Powiat pińczowski - WIEŚ	8,4	8,3
Pińczów - obszar wiejski	9,6	8,6
Powiat sandomierski	8,2	7,6
Powiat sandomierski - MIASTO	7,3	7,3
Powiat sandomierski - WIEŚ	8,7	7,8
Powiat staszowski	9,3	9,3
Powiat staszowski - MIASTO	9,0	8,6
Powiat staszowski - WIEŚ	9,5	9,6
Powiat włoszczowski	9,4	9,0
Powiat włoszczowski - MIASTO	8,5	8,0
Powiat włoszczowski - WIEŚ	9,7	9,3

Źródło: GUS – Bank Danych Lokalnych

Biorąc pod uwagę prognozy demograficzne sporządzone przez Główny Urząd Statystyczny dla województwa świętokrzyskiego do 2050 roku liczba mieszkańców w regionie zmniejszy się o około 291 tys. osób. Prognozy demograficzne dla świętokrzyskiego nie są więc optymistyczne, a wręcz niekorzystne. Prognozuje się, że w regionie świętokrzyskim oprócz stałego spadku liczby ludności

obniżce ulegnie przyrost naturalny,²³ który na koniec 2015 roku wynosił (-)3,0. Niższy przyrost naturalny zanotowano jedynie w regionie łódzkim (-)3,6.

Tabela nr 3. Przyrost naturalny na 1 000 ludności ogółem w podziale na województwa.

Nazwa	ogółem	
	2014	2015
	osoba	osoba
POLSKA	0,0	-0,7
ŁÓDZKIE	-2,8	-3,6
MAZOWIECKIE	0,7	0,5
MAŁOPOLSKIE	1,4	1,0
ŚLĄSKIE	-1,1	-1,9
LUBELSKIE	-1,1	-1,4
PODKARPACKIE	0,7	0,1
PODLASKIE	-0,7	-1,2
ŚWIĘTOKRZYSKIE	-2,3	-3,0
LUBUSKIE	0,2	-0,7
WIELKOPOLSKIE	1,7	1,0
ZACHODNIOPOMORSKIE	-0,4	-1,3
DOLNOŚLĄSKIE	-0,9	-1,8
OPOLSKIE	-1,2	-2,2
KUJAWSKO-POMORSKIE	0,0	-0,6
POMORSKIE	2,0	1,5
WARMIŃSKO-MAZURSKIE	0,6	-0,5

Źródło: GUS – Bank Danych Lokalnych

W 2015 roku na obszarze prawie całego województwa świętokrzyskiego występowało zjawisko ujemnego przyrostu naturalnego liczonego na 1 000 osób z nielicznymi wyjątkami. Miejscowościami, których zanotowano wskaźnik przyrostu naturalnego na 1 000 ludności o najwyższej wartości dodatniej były m.in.: Górno (+)5,5; Masłów (+)4,5; Smyków (+)5,2. Wśród miejscowości, w których wskaźnik ten był najgorszy znalazły się m.in.: Działoszyce (-)13,5; Radków (-)13,1; Fałków (-)12,4; Opatowiec (-)12,1.

Tabela nr 4. Przyrost naturalny na 1 00 ludności w województwie świętokrzyskim w latach 2014-2015 w podziale na miasto-wieś, powiaty i podregiony.

Nazwa	Przyrost naturalny na 1000 ludności	
	2014	2015
	[-]	[-]
POLSKA	0,0	-0,7
POLSKA - MIASTO	-0,5	-1,1

²³ <http://kielce.stat.gov.pl/aktualnosci/prognoza-demograficzna-na-lata-2014-2050-dla-województwa-swietokrzyskiego,56,1.html>

POLSKA - WIEŚ	0,7	-0,1
ŚWIĘTOKRZYSKIE	-2,3	-3,0
ŚWIĘTOKRZYSKIE - MIASTO	-2,3	-2,9
ŚWIĘTOKRZYSKIE - WIEŚ	-2,3	-3,1
Powiat kielecki	0,5	0,6
Powiat kielecki - MIASTO	-1,8	-1,0
Powiat kielecki - WIEŚ	0,6	0,7
Bieliny	3,2	1,9
Bodzentyn	-0,9	-3,6
Chęciny	-1,5	1,8
Chmielnik	-3,8	-2,7
Daleszyce	0,1	0,0
Górno	3,3	5,5
Łagów	-2,2	3,2
Łopuszno	-0,8	-3,0
Masłów	2,9	4,5
Miedziana Góra	4,9	1,5
Mniów	2,6	-0,4
Morawica	3,4	2,9
Nowa Słupia	-2,7	-0,1
Piekoszów	0,3	0,9
Pierzchnica	-3,3	-4,8
Raków	-4,9	-5,3
Sitkówka-Nowiny	1,4	1,3
Strawczyn	5,2	2,9
Zagnańsk	-3,2	-1,7
Powiat konecki	-2,8	-4,6
Powiat konecki - MIASTO	-3,2	-4,3
Powiat konecki - WIEŚ	-2,6	-4,8
Fałków	-3,0	-12,4
Gowarczów	-4,0	-4,2
Końskie	-2,7	-3,8
Radoszyce	0,5	-3,2
Ruda Maleniecka	-7,2	-4,7
Słupia (Konecka)	-3,2	-5,6
Smyków	-0,5	5,2
Stąporków	-4,1	-7,1
Powiat ostrowiecki	-3,6	-5,4
Powiat ostrowiecki - MIASTO	-3,6	-4,9
Powiat ostrowiecki - WIEŚ	-3,7	-6,5
Ostrowiec Świętokrzyski	-3,5	-4,8
Bałtów	-10,0	-5,9

Bodzechów	-3,3	-7,8
Ćmielów	-5,4	-8,1
Kunów	-1,6	-3,0
Waśniów	-2,5	-7,5
Powiat skarżyski	-3,1	-4,4
Powiat skarżyski - MIASTO	-3,3	-4,3
Powiat skarżyski - WIEŚ	-2,7	-4,6
Skarżysko-Kamienna	-3,1	-3,6
Blizyn	-3,9	-5,6
Łączna	-0,8	-3,9
Skarżysko Kościelne	-1,8	-2,6
Suchedniów	-4,6	-8,2
Powiat starachowicki	-3,0	-4,1
Powiat starachowicki - MIASTO	-3,3	-4,7
Powiat starachowicki - WIEŚ	-2,7	-3,3
Starachowice	-3,4	-4,5
Brody	-4,5	-4,0
Mirzec	-3,3	-3,2
Pawłów	-0,5	-1,9
Wąchock	-3,8	-7,6
Powiat m.Kielce	-1,1	-1,7
Powiat m.Kielce - MIASTO	-1,1	-1,7
Kielce	-1,1	-1,7
Powiat buski	-3,9	-4,4
Powiat buski - MIASTO	-2,7	-3,8
Powiat buski - WIEŚ	-4,2	-4,6
Busko-Zdrój	-2,1	-4,0
Gnojno	-5,7	-3,1
Nowy Korczyn	-6,9	-7,6
Pacanów	-5,3	-7,1
Solec-Zdrój	-4,5	-5,7
Stopnica	-3,3	-
Stopnica	-	-4,5
Tuczępy	-6,1	1,6
Wiślica	-6,2	-3,6
Powiat jędrzejowski	-2,6	-3,0
Powiat jędrzejowski - MIASTO	-2,4	-1,8
Powiat jędrzejowski - WIEŚ	-2,7	-3,5
Imielno	-3,4	-1,3
Jędrzejów	-2,1	-2,6
Małogoszcz	-0,2	-2,6
Nagłowice	-7,2	-9,8

Oksa	-5,6	-4,3
Sędziszów	-3,0	-1,5
Słupia	1,4	-3,7
Sobków	-0,8	-1,3
Wodzisław	-6,8	-5,3
Powiat kazimierski	-5,1	-6,9
Powiat kazimierski - MIASTO	-4,5	-5,9
Powiat kazimierski - WIEŚ	-5,2	-7,2
Bejsce	-4,3	-6,0
Czarnocin	-8,9	-7,5
Kazimierza Wielka	-4,4	-6,6
Opatowiec	-6,1	-12,1
Skalbmierz	-4,5	-5,4
Powiat opatowski	-5,7	-5,4
Powiat opatowski - MIASTO	-5,3	-2,5
Powiat opatowski - WIEŚ	-5,8	-6,2
Baćkowice	-5,6	-4,4
Iwaniska	-4,0	-4,8
Lipnik	-3,1	-8,8
Opatów	-7,7	-5,4
Ożarów	-3,1	-2,0
Sadowie	-7,1	-4,7
Tartów	-7,8	-9,1
Wojciechowice	-9,2	-8,4
Powiat pińczowski	-5,9	-5,6
Powiat pińczowski - MIASTO	-6,6	-4,0
Powiat pińczowski - WIEŚ	-5,6	-6,4
Działoszyce	-9,0	-13,5
Kije	-3,3	-7,6
Michałów	-6,3	-2,5
Pińczów	-5,4	-3,3
Złota	-6,7	-9,0
Powiat sandomierski	-2,7	-3,4
Powiat sandomierski - MIASTO	-2,5	-2,9
Powiat sandomierski - WIEŚ	-2,8	-3,6
Sandomierz	-2,1	-3,2
Dwikozy	-2,7	-2,7
Klimontów	-6,0	-4,1
Koprzywnica	-4,7	-2,9
Łonów	0,8	-1,3
Obrazów	-2,3	-2,0
Samborzec	-2,4	-6,5

Wilczyce	-2,9	-4,5
Zawichost	-3,5	-3,5
Powiat staszowski	-0,4	-1,5
Powiat staszowski - MIASTO	1,6	0,7
Powiat staszowski - WIEŚ	-1,4	-2,7
Bogoria	-3,8	-2,0
Łubnice	-2,4	-8,1
Oleśnica	-3,1	3,1
Osiek	-1,9	-3,3
Połaniec	5,4	3,4
Rytwiany	-0,2	-2,0
Staszów	-0,4	-2,2
Szydłów	-3,1	-3,8
Powiat włoszczowski	-2,0	-3,9
Powiat włoszczowski - MIASTO	-0,9	-2,5
Powiat włoszczowski - WIEŚ	-2,4	-4,3
Kluczewsko	-2,7	-6,5
Krasocin	-0,6	0,3
Moskorzew	-4,7	-5,8
Radków	-9,4	-13,1
Secemin	-2,4	-7,2
Włoszczowa	-1,2	-3,2

Źródło: GUS – Bank Danych Lokalnych

Cały obszar województwa dotyka problem demograficzny, który jest spowodowany niskim poziomem urodzeń żywych, niskim współczynnikiem dzietności, jak też ujemnym saldem migracyjnym. Pod względem urodzeń żywych województwo świętokrzyskie w 2014 r. znalazło się na 14. Pozycji wśród wszystkich województw. Najwięcej dzieci w tym roku urodziło się w regionie mazowieckim – 57 139 dzieci.

Tabela nr 5. Liczba urodzeń żywych w województwie świętokrzyskim w 2014 roku.

L.P.	Nazwa	Urodzenia żywe ogółem	
		2014	
		osoba	
0	POLSKA	375 160	
1	MAZOWIECKIE	57 139	
2	ŚLĄSKIE	42 720	
3	WIELKOPOLSKIE	37 000	
4	MAŁOPOLSKIE	34 419	
5	DOLNOŚLĄSKIE	27 174	
6	POMORSKIE	24 610	

7	ŁÓDZKIE	22 704
8	KUJAWSKO-POMORSKIE	20 031
9	PODKARPACKIE	19 953
10	LUBELSKIE	19 828
11	ZACHODNIOPOMORSKIE	15 530
12	WARMIŃSKO-MAZURSKIE	13 958
13	PODLASKIE	11 029
14	ŚWIĘTOKRZYSKIE	10 756
15	LUBUSKIE	9 716
16	OPOLSKIE	8 593

Źródło: GUS – Bank Danych Lokalnych

Zastępowalność pokoleń zapewnia współczynnik dzietności oscylujący na poziomie 2,10 do 2,15.²⁴ W regionie świętokrzyskim współczynnik ten wynosił w 2014 roku 1,18 i był jednym z dwu najniższych wartości na tle kraju. Niższy współczynnik dzietności zanotowano jedynie w województwie opolskim (ok. 1,14).

Tabela nr 6. Współczynnik dzietności w 2014 roku.

L.P.	Nazwa	Współczynnik dzietności
		2014
		[-]
0	POLSKA	1,290
1	POMORSKIE	1,396
2	MAZOWIECKIE	1,382
3	WIELKOPOLSKIE	1,374
4	MAŁOPOLSKIE	1,300
5	KUJAWSKO-POMORSKIE	1,285
6	WARMIŃSKO-MAZURSKIE	1,283
7	ŁÓDZKIE	1,268
8	LUBUSKIE	1,267
9	ŚLĄSKIE	1,264
10	LUBELSKIE	1,245
11	PODLASKIE	1,235
12	ZACHODNIOPOMORSKIE	1,228
13	DOLNOŚLĄSKIE	1,225
14	PODKARPACKIE	1,212
15	ŚWIĘTOKRZYSKIE	1,181
16	OPOLSKIE	1,139

Źródło: GUS – Bank Danych Lokalnych

²⁴ Urząd Statystyczny w Kielcach: „Ludność, ruch naturalny i migracje w województwie świętokrzyskim w 2014 roku”, ZWS Radom, Kielce, 2015 rok;

W celu utrzymania dalszego rozwoju koniecznymi wydają się inwestycje w kapitał ludzki, w tym w kompetencje dzieci, rodziców, nauczycieli, kadry zarządzającej ośrodków wychowania przedszkolnego. Pod pojęciami inwestycji w kapitał ludzki i jakość edukacji przedszkolnej kryje się rozszerzenie i wzmocnienie oferty edukacji najmłodszego pokolenia w zakresie objęcia nią dzieci ze szczególnymi potrzebami, czyli tworzenie placówek specjalnych i oddziałów integracyjnych.

Wczesna edukacja i opieka nad dziećmi w wieku 3-5 lat jest pierwszym etapem kształcenia, którego celem jest stymulowanie rozwoju poznawczego, społecznego i kulturalnego. Dzieci chodzące do przedszkoli przygotowują się do wczesnej nauki czytania, pisania oraz matematyki, a ponadto rozwijają swoje kompetencje społeczne i emocjonalne. Zwiększają w ten sposób swoje szanse na dobry start w szkole podstawowej i w całym procesie edukacji. Edukacja przedszkolna, choć jest pierwszym etapem edukacji formalnej, to należy rozumieć ją znacznie szerzej. Po pierwsze, w ujęciu czasowym jest okresem intensywnego rozwoju człowieka, który w dużej mierze wpływa na jego wykształcenie i sytuację w dorosłym życiu. Po drugie, edukacja małych dzieci nie dokonuje się wyłącznie w budynku ośrodków wychowania przedszkolnego podczas zajęć przygotowujących do szkoły. Potrzebne jest tu zaangażowanie całego środowiska lokalnego i zakres terytorialny wykraczający poza rodzinną miejscowość dzieci.

W okresie wczesnego dzieciństwa możliwości rozwojowe dzieci są największe. Należy je więc wykorzystać w maksymalnym zakresie. Dlatego tak ważna jest edukacja przedszkolna wspomagana różnymi zajęciami dodatkowymi i działaniami stymulującymi rozwój dzieci. Niezbędne jest więc wypracowanie systemu edukacji przedszkolnej wysokiej jakości opartej nie tylko na obowiązkowej podstawie programowej, ale również programami dodatkowymi rozwijającymi zainteresowania, kreatywność, umiejętność pracy zespołowej i inne kluczowe kompetencje u dzieci.

Wychowanie przedszkolne to pierwszy i prawdopodobnie najważniejszy etap kształcenia w całym systemie polskiej oświaty. Obejmuje ono dzieci w wieku 3–6 lat i realizowane jest w przedszkolach, oddziałach przedszkolnych mieszczących się w szkołach podstawowych, jak również w zespołach wychowania przedszkolnego i punktach przedszkolnych.

W Polsce w roku szkolnym 2014/2015 funkcjonowało 21 661 zarejestrowanych placówek wychowania przedszkolnego, na które składały się:²⁵

- przedszkola w liczbie 10 939 jednostek;
- zespoły wychowania przedszkolnego w liczbie 99 jednostek;
- punkty przedszkolne w liczbie 2 013 jednostek;
- oddziały przedszkolne w szkołach podstawowych – 8 610 jednostek.

W stosunku do roku 2013/2014 liczba wszystkich placówek zwiększyła się o 0,8%. Wzrost został odnotowany jedynie w odniesieniu do liczby przedszkoli, których przybyło 503 (co stanowiło przyrost o 4,8%) – w tym 175 placówek na wsi. W przypadku pozostałych typów placówek ich liczba spadła, jednak nie więcej niż o 0,1%. Przedszkola stanowiły ponad połowę (50,5% - 10 939) wszystkich placówek wychowania przedszkolnego, z czego ponad 2/3 wszystkich przedszkoli zlokalizowanych było w miastach (66,9%). Oddziały przedszkolne w szkołach podstawowych stanowiły 39,7% (w liczbie 8 610) wszystkich typów placówek, z czego prawie 3/4 z nich zlokalizowana była na wsi. Zespoły wychowania przedszkolnego oraz punkty przedszkolne stanowiły natomiast niespełna 10% wszystkich placówek, z czego 62,0% zlokalizowanych było na wsi. Konkretniej, punkty przedszkolne

---

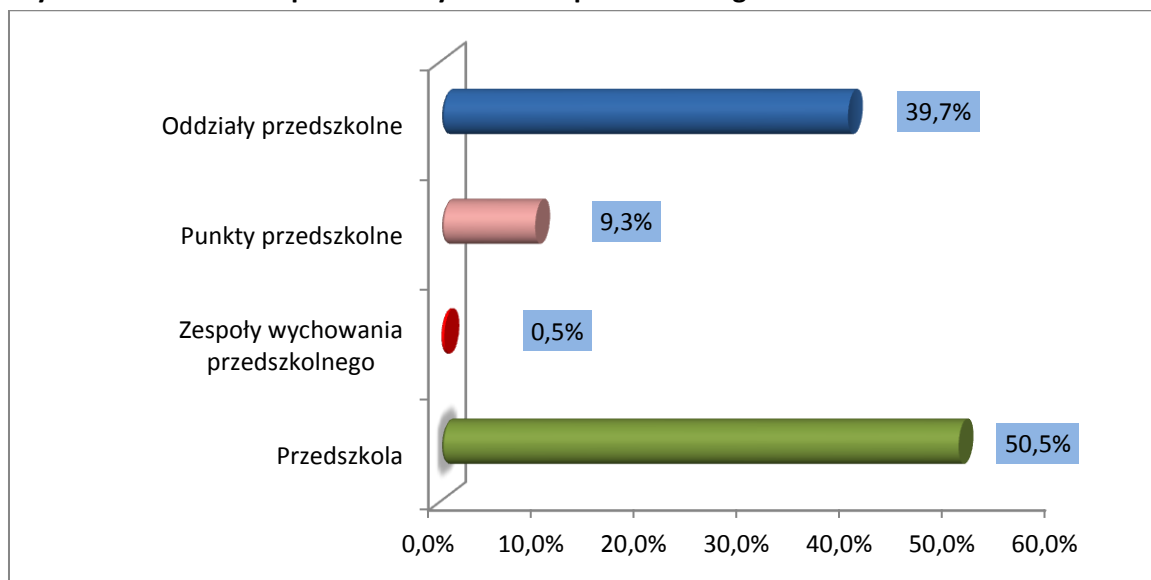
²⁵ Główny Urząd Statystyczny: „Oświata i wychowanie w roku szkolnym 2014/2015”, Warszawa, 2015 rok;

stanowiły odsetek 9,29% (w liczbie 2 013), zaś zespoły wychowania przedszkolnego to 0,46% (w liczbie 99).

Wykres nr 1. Struktura placówek wychowania przedszkolnego w Polsce w 2014 roku.

Źródło: Główny Urząd Statystyczny: „Oświata i wychowanie w roku szkolnym 2014/2015”, Warszawa, 2015 rok.

Ogółem w województwie świętokrzyskim w 2014 r. liczba placówek wychowania przedszkolnego wynosiła 808 jednostek, co stanowiło zaledwie 3,73% wszystkich placówek w kraju. **Świętokrzyskie to jeden z 6 polskich regionów o najniższej liczbie placówek wychowania przedszkolnego.** Mniejszą ilość placówek wychowania przedszkolnego odnotowano jedynie w województwach: warmińsko-mazurskim (3,65%), podlaskim (3,14%), lubuskim (2,34%) oraz opolskim (2,19%). Zgodnie danymi za 2014 r. z BDL, województwami, w których funkcjonowało najwięcej placówek wychowania przedszkolnego były województwa: mazowieckie, małopolskie i śląskie (odpowiednio 16,4%, 10,05% i 8,79%). Wśród 808 placówek wychowania przedszkolnego jakie funkcjonowały na terenie województwa świętokrzyskiego w 2014 roku było 289 przedszkoli, 2 zespoły wychowania przedszkolnego, 131 punktów przedszkolnych i 386 oddziałów przedszkolnych w szkołach podstawowych.

Tabela nr 7. Liczba placówek wychowania przedszkolnego w Polsce w roku szkolnym 2014/2015.

Województwo	Ogółem	Przedszkola	Zespoły wychowania przedszkolnego	Punkty przedszkolne	Oddziały przedszkolne w szkołach podstawowych
POLSKA	21 661	10 939	99	2 013	8 610
mazowieckie	3 474	1 793	10	386	1 285
małopolskie	2 177	1 173	1	96	907
śląskie	1 903	1 431	5	68	399
wielkopolskie	1 895	1 133	4	87	671
podkarpackie	1 534	598	9	132	795
dolnośląskie	1 460	690	9	261	500

lubelskie	1 401	527	8	115	751
pomorskie	1 371	652	6	193	520
łódzkie	1 303	636	7	106	554
kujawsko-pomorskie	1 055	452	3	98	502
zachodniopomorskie	828	365	x	122	341
świętokrzyskie	808	289	2	131	386
warmińsko-mazurskie	791	336	12	58	385
podlaskie	680	230	19	102	329
lubuskie	506	275	4	40	187
opolskie	475	359	x	18	98

Źródło: GUS – Bank Danych Lokalnych

Na obszarze województwa świętokrzyskiego w 2014 roku, aż 695 z wszystkich placówek wychowania przedszkolnego miało charakter publiczny. Niepublicznych instytucji było jedynie 113. Z ogółu przedszkoli 220 było publicznych, a 69 niepublicznych. Większość oddziałów przedszkolnych w szkołach podstawowych, bo aż 374 z 386 obiektów należało do sektora publicznego. Jedynie 12 z nich to placówki niepubliczne. Jeżeli chodzi o 2 zespoły wychowania przedszkolnego to oba były publiczne. 99 ze 131 punktów przedszkolnych było publicznych. Tylko 32 punkty zarejestrowane były jako niepubliczne.²⁶

Zdecydowana większość placówek wychowania przedszkolnego w województwie świętokrzyskim znajdowała się na terenach wiejskich (73,4%). Blisko połowa przedszkoli również znajdowała się na wsi (49,8%). Równo 100% zespołów wychowania przedszkolnego znajdowało się na terenach wiejskich. 93,1% punktów przedszkolnych i 84,2% oddziałów przedszkolnych w szkołach podstawowych także było umiejscowionych na wsi.

Tabela nr 8. Placówki wychowania przedszkolnego w województwie świętokrzyskim na wsi w roku szkolnym 2014/2015 ogółem.

Województwo	Placówki wychowania przedszkolnego na wsi ogółem	Przedszkola na wsi	Zespoły wychowania przedszkolnego na wsi	Punkty przedszkolne	Oddziały przedszkolne w szkołach podstawowych
Polska	11 365	3 623	83	1 227	6 432
Świętokrzyskie	593	144	2	122	325

Źródło: GUS – Bank Danych Lokalnych

Na koniec 2014 roku łącznie na obszarze całego kraju funkcjonowało 10 748 przedszkoli o charakterze zwykłym i 191 przedszkoli specjalnych. Na terenie województwa świętokrzyskiego znajdowało się 289 przedszkoli (14. pozycja w kraju). W omawianym okresie w regionie

²⁶ Urząd Statystyczny w Kielcach: „Edukacja i wychowanie w województwie świętokrzyskim w roku szkolnym 2014/2015”, Kielce 2015;

świętokrzyskim funkcjonowało 281 przedszkoli o charakterze zwykłym, co dało nam 14. miejsce w kraju oraz 8 przedszkoli specjalnych, co uplasowało nas na 13. pozycji wśród wszystkich województw. Ogólnie słabiej wypadły jedynie województwa lubuskie (267 przedszkoli bez specjalnych i 8 przedszkoli specjalnych) i podlaskie (227 przedszkoli bez specjalnych i 3 specjalne). Najwyższą liczbą przedszkoli charakteryzowało się województwo mazowieckie (1 767 przedszkoli bez specjalnych i 26 przedszkoli specjalnych).²⁷

Tabela nr 9. Liczba przedszkoli w 2014 roku w Polsce ogółem z podziałem na placówki zwykłe i specjalne.

Nazwa	Liczba przedszkoli bez specjalnych	Liczba przedszkoli specjalnych
	ogółem	ogółem
	2014	2014
	[ob.]	[ob.]
POLSKA	10 748	191
ŁÓDZKIE	621	15
MAZOWIECKIE	1 767	26
MAŁOPOLSKIE	1 157	16
ŚLĄSKIE	1 417	14
LUBELSKIE	511	16
PODKARPACKIE	588	10
PODLASKIE	227	3
ŚWIĘTOKRZYSKIE	281	8
LUBUSKIE	267	8
WIELKOPOLSKIE	1 123	10
ZACHODNIOPOMORSKIE	355	10
DOLNOŚLĄSKIE	679	11
OPOLSKIE	353	6
KUJAWSKO-POMORSKIE	446	6
POMORSKIE	633	19
WARMIŃSKO-MAZURSKIE	323	13

Źródło: GUS – Bank Danych Lokalnych

Największa liczba przedszkoli w województwie świętokrzyskim w omawianym okresie była zlokalizowana w mieście powiatowym Kielce. Funkcjonowało tam 50 przedszkoli, z czego 3 jednostki o charakterze specjalnym. Na 2. miejscu znalazł się powiat kielecki, na którego terenie znajdowały się 33 obiekty zwykłe. **Najmniej przedszkoli funkcjonowało w powiecie kazimierskim (6 przedszkoli zwykłych i 1 specjalne) oraz opatowskim (5 przedszkoli zwykłych i 1 specjalne).** W 9 powiatach świętokrzyskich większa liczba przedszkoli w 2014 roku znajdowała się na terenach wiejskich, w pozostałych 5 w miastach.²⁸

²⁷ <https://bdl.stat.gov.pl/BDL/dane/temat>

²⁸ <https://bdl.stat.gov.pl/BDL/dane/temat>

Tabela nr 10. Liczba przedszkoli w województwie świętokrzyskim w 2014 roku w podziale na powiaty oraz z uwzględnieniem agregatu „miasto-wieś”.

Nazwa	Przedszkola bez specjalnych	Przedszkola specjalne
	ogółem	
	2014	
	[ob.]	
POLSKA	10 748	191
POLSKA - MIASTO	7 144	172
POLSKA - WIEŚ	3 604	19
ŚWIĘTOKRZYSKIE	281	8
ŚWIĘTOKRZYSKIE - MIASTO	139	6
ŚWIĘTOKRZYSKIE - WIEŚ	142	2
Powiat kielecki	33	0
Powiat kielecki - MIASTO	5	0
Powiat kielecki - WIEŚ	28	0
Powiat konecki	16	0
Powiat konecki - MIASTO	10	0
Powiat konecki - WIEŚ	6	0
Powiat ostrowiecki	22	0
Powiat ostrowiecki - MIASTO	14	0
Powiat ostrowiecki - WIEŚ	8	0
Powiat skarżyski	16	2
Powiat skarżyski - MIASTO	13	2
Powiat skarżyski - WIEŚ	3	0
Powiat starachowicki	14	0
Powiat starachowicki - MIASTO	10	0
Powiat starachowicki - WIEŚ	4	0
Powiat m.Kielce	47	3
Powiat m.Kielce - MIASTO	47	3
Powiat buski	16	0
Powiat buski - MIASTO	5	0
Powiat buski - WIEŚ	11	0
Powiat jędrzejowski	26	0
Powiat jędrzejowski - MIASTO	7	0
Powiat jędrzejowski - WIEŚ	19	0
Powiat kazimierski	6	1
Powiat kazimierski - MIASTO	4	0
Powiat kazimierski - WIEŚ	2	1
Powiat opatowski	5	1
Powiat opatowski - MIASTO	2	0
Powiat opatowski - WIEŚ	3	1
Powiat pińczowski	17	0

Powiat pińczowski - MIASTO	4	0
Powiat pińczowski - WIEŚ	13	0
Powiat sandomierski	26	1
Powiat sandomierski - MIASTO	11	1
Powiat sandomierski - WIEŚ	15	0
Powiat staszowski	20	0
Powiat staszowski - MIASTO	5	0
Powiat staszowski - WIEŚ	15	0
Powiat włoszczowski	17	0
Powiat włoszczowski - MIASTO	2	0
Powiat włoszczowski - WIEŚ	15	0

Źródło: GUS – Bank Danych Lokalnych

Na terenie całego kraju pod koniec 2014 roku w szkołach podstawowych działało 8 610 oddziałów przedszkolnych. Największa ich liczba funkcjonowała w województwie mazowieckim – 1 285 oddziałów. Pod tym względem województwo świętokrzyskie zajmowało 13. lokatę z liczbą 386 oddziałów. Mniejszą ilość oddziałów zanotowano jedynie w trzech regionach: zachodniopomorskim – 341 oddziałów, podlaskim – 329 oddziałów, lubuskim – 187 oddziałów i opolskim 98 oddziałów.²⁹

Tabela nr 11. Liczba oddziałów przedszkolnych w szkołach podstawowych w 2014 roku w Polsce ogółem.

Nazwa	Liczba oddziałów przedszkolnych w szkołach podstawowych	
	ogółem	
	2014	
	[ob.]	
POLSKA	8 610	
ŁÓDZKIE	554	
MAZOWIECKIE	1 285	
MAŁOPOLSKIE	907	
ŚLĄSKIE	399	
LUBELSKIE	751	
PODKARPACKIE	795	
PODLASKIE	329	
ŚWIĘTOKRZYSKIE	386	
LUBUSKIE	187	
WIELKOPOLSKIE	671	
ZACHODNIOPOMORSKIE	341	
DOLNOŚLĄSKIE	500	
OPOLSKIE	98	
KUJAWSKO-POMORSKIE	502	
POMORSKIE	520	

²⁹ <https://bdl.stat.gov.pl/BDL/dane/temat>

W regionie świętokrzyskim większa liczba oddziałów przedszkolnych działających w szkołach podstawowych w 2014 roku była zlokalizowana na terenach wiejskich (325 oddziałów). Najwięcej oddziałów przedszkolnych działało w powiecie kieleckim (104 oddziały), z czego 3 zlokalizowane na terenach miejskich, a 101 na wiejskich. W pozostałych powiatach liczba oddziałów przedszkolnych nie przekraczała 38 (powiat starachowicki). **Najmniej oddziałów przedszkolnych funkcjonowało pińczowskim (8 oddziałów)**. We wszystkich świętokrzyskich powiatach oddziały przedszkolne zlokalizowane były głównie na terenach wiejskich.³⁰

Tabela nr 12. Liczba oddziałów przedszkolnych w szkołach podstawowych w województwie świętokrzyskim w 2014 roku w podziale na powiaty oraz z uwzględnieniem agregatu „miastowies”.

Nazwa	Liczba oddziałów przedszkolnych w szkołach podstawowych w województwie świętokrzyskim w 2014 roku	
	Ogółem	
	2014	
	[ob.]	
POLSKA		8 610
POLSKA - MIASTO		2 178
POLSKA - WIEŚ		6 432
ŚWIĘTOKRZYSKIE		386
ŚWIĘTOKRZYSKIE - MIASTO		61
ŚWIĘTOKRZYSKIE - WIEŚ		325
Powiat kielecki		104
Powiat kielecki - MIASTO		3
Powiat kielecki - WIEŚ		101
Powiat konecki		26
Powiat konecki - MIASTO		2
Powiat konecki - WIEŚ		24
Powiat ostrowiecki		25
Powiat ostrowiecki - MIASTO		9
Powiat ostrowiecki - WIEŚ		16
Powiat skarżyski		14
Powiat skarżyski - MIASTO		3
Powiat skarżyski - WIEŚ		11
Powiat starachowicki		38
Powiat starachowicki - MIASTO		9
Powiat starachowicki - WIEŚ		29
Powiat m.Kielce		16

³⁰ <https://bdl.stat.gov.pl/BDL/dane/temat>

Powiat m.Kielce - MIASTO	16
Powiat buski	27
Powiat buski - MIASTO	2
Powiat buski - WIEŚ	25
Powiat jędrzejowski	34
Powiat jędrzejowski - MIASTO	5
Powiat jędrzejowski - WIEŚ	29
Powiat kazimierski	13
Powiat kazimierski - MIASTO	2
Powiat kazimierski - WIEŚ	11
Powiat opatowski	26
Powiat opatowski - MIASTO	2
Powiat opatowski - WIEŚ	24
Powiat pińczowski	8
Powiat pińczowski - MIASTO	1
Powiat pińczowski - WIEŚ	7
Powiat sandomierski	30
Powiat sandomierski - MIASTO	5
Powiat sandomierski - WIEŚ	25
Powiat staszowski	13
Powiat staszowski - MIASTO	1
Powiat staszowski - WIEŚ	12
Powiat włoszczowski	12
Powiat włoszczowski - MIASTO	1
Powiat włoszczowski - WIEŚ	11

Źródło: GUS – Bank Danych Lokalnych

W 2014 roku w Polsce funkcjonowało 2 013 punktów przedszkolnych. Województwo świętokrzyskie znalazło się na 5. pozycji w kraju – 131 obiektów. Więcej punktów przedszkolnych zanotowano jedynie w województwie podkarpackim – 132 obiekty, pomorskim – 193 obiekty, dolnośląskim – 261 obiektów oraz mazowieckim – 386 obiektów.

Tabela nr 13. Liczba punktów przedszkolnych w 2014 roku w Polsce ogółem.

Nazwa	Liczba punktów przedszkolnych bez specjalnych	
	ogółem	
	2014	
	[ob.]	
POLSKA	2 013	
ŁÓDZKIE	106	
MAZOWIECKIE	386	
MAŁOPOLSKIE	96	

ŚLĄSKIE	68
LUBELSKIE	115
PODKARPACKIE	132
PODLASKIE	102
ŚWIĘTOKRZYSKIE	131
LUBUSKIE	40
WIELKOPOLSKIE	87
ZACHODNIOPOMORSKIE	122
DOLNOŚLĄSKIE	261
OPOLSKIE	18
KUJAWSKO-POMORSKIE	98
POMORSKIE	193
WARMIŃSKO-MAZURSKIE	58

Źródło: GUS – Bank Danych Lokalnych

Z analizy liczebności punktów przedszkolnych w regionie świętokrzyskim wynika, że na 131 placówek, aż 122 zlokalizowane były na terenach wiejskich. Największa liczba punktów przedszkolnych znajdowała się w powiecie kieleckim (62 placówki), z czego wszystkie na wsi. **W powiatach włoszczowskim i ostrowieckim w końcu 2014 roku nie było żadnego punktu przedszkolnego. Ponadto po 5 punktów przedszkolnych znajdowało się w powiatach: skarżyskim, buskim, kazimierskim, opatowskim, i m. Kielce. Po 4 placówki były w powiatach starachowickim i jędrzejowskim, a tylko 1 w powiecie staszowskim.**³¹

Tabela nr 14. Liczba punktów przedszkolnych w województwie świętokrzyskim w 2014 roku w podziale na powiaty i z uwzględnieniem agregatu „miasto-wieś”.

Nazwa	Punkty przedszkolne bez specjalnych	
	ogółem	
	2014	
	[ob.]	
POLSKA	2 013	
POLSKA - MIASTO	786	
POLSKA - WIEŚ	1 227	
ŚWIĘTOKRZYSKIE	131	
ŚWIĘTOKRZYSKIE - MIASTO	9	
ŚWIĘTOKRZYSKIE - WIEŚ	122	
Powiat kielecki	62	
Powiat kielecki - MIASTO	0	
Powiat kielecki - WIEŚ	62	
Powiat konecki	15	
Powiat konecki - MIASTO	1	
Powiat konecki - WIEŚ	14	

³¹ <https://bdl.stat.gov.pl/BDL/dane/temat>

Powiat ostrowiecki	0
Powiat ostrowiecki - MIASTO	0
Powiat ostrowiecki - WIEŚ	0
Powiat skarżyski	5
Powiat skarżyski - MIASTO	0
Powiat skarżyski - WIEŚ	5
Powiat starachowicki	4
Powiat starachowicki - MIASTO	1
Powiat starachowicki - WIEŚ	3
Powiat m.Kielce	5
Powiat m.Kielce - MIASTO	5
Powiat buski	5
Powiat buski - MIASTO	0
Powiat buski - WIEŚ	5
Powiat jędrzejowski	4
Powiat jędrzejowski - MIASTO	0
Powiat jędrzejowski - WIEŚ	4
Powiat kazimierski	5
Powiat kazimierski - MIASTO	0
Powiat kazimierski - WIEŚ	5
Powiat opatowski	5
Powiat opatowski - MIASTO	1
Powiat opatowski - WIEŚ	4
Powiat pińczowski	6
Powiat pińczowski - MIASTO	1
Powiat pińczowski - WIEŚ	5
Powiat sandomierski	14
Powiat sandomierski - MIASTO	0
Powiat sandomierski - WIEŚ	14
Powiat staszowski	1
Powiat staszowski - MIASTO	0
Powiat staszowski - WIEŚ	1
Powiat włoszczowski	0
Powiat włoszczowski - MIASTO	0
Powiat włoszczowski - WIEŚ	0

Źródło: GUS – Bank Danych Lokalnych

Na koniec 2014 roku w Polsce zanotowano 99 zespołów wychowania przedszkolnego. Największa liczba zespołów wychowania przedszkolnego znajdowała się na obszarze województwa podlaskiego – 19 obiektów. Natomiast najniższą liczbą zespołów tego typu charakteryzowały się regiony: zachodniopomorski i opolski, na których obszarze nie zlokalizowano żadnego zespołu

wychowania przedszkolnego oraz region małopolski, na którego terenie znajdował się tylko 1 obiekt tego typu. Województwo świętokrzyskie z 2 obiektami zajęło 13. pozycję w kraju.³²

Tabela nr 15. Liczba zespołów wychowania przedszkolnego w 2014 roku w Polsce ogółem.

Nazwa	Liczba zespołów wychowania przedszkolnego bez specjalnych	
	ogółem	
	2014	
	[ob.]	
POLSKA	99	
ŁÓDZKIE	7	
MAZOWIECKIE	10	
MAŁOPOLSKIE	1	
ŚLĄSKIE	5	
LUBELSKIE	8	
PODKARPACKIE	9	
PODLASKIE	19	
ŚWIĘTOKRZYSKIE	2	
LUBUSKIE	4	
WIELKOPOLSKIE	4	
ZACHODNIOPOMORSKIE	0	
DOLNOŚLĄSKIE	9	
OPOLSKIE	0	
KUJAWSKO-POMORSKIE	3	
POMORSKIE	6	
WARMIŃSKO-MAZURSKIE	12	

Źródło: GUS – Bank Danych Lokalnych

W regionie świętokrzyskim na koniec 2014 roku funkcjonowały jedynie 2 zespoły wychowania przedszkolnego. Oba zespoły znajdowały się na terenie powiatu kieleckiego w obszarze wiejskim.

Według zebranych danych województwo świętokrzyskie bardzo niekorzystnie wypada na tle całego kraju pod względem zasobu jednostek zajmujących się wychowaniem przedszkolnym. Region z reguły zajmuje najniższe pozycje wśród wszystkich województw.

Analizując liczbę dzieci w przedziale wiekowym 3-4 lata w latach 2014-2015 miał miejsce spadek zarówno w skali całego kraju, jak i w regionie świętokrzyskim. Liczba ludności w tym przedziale wiekowym spadła kolejno o 25 689 dzieci oraz o 824 dzieci. Jednakże w grupie wiekowej 4-6 lat zauważalny był wzrost o 181 085 dzieci w całym kraju, w tym w regionie świętokrzyskim

³² <https://bdl.stat.gov.pl/BDL/dane/temat>

o 5 230 osób. Podobnie było w pozostałych województwach. Pod tym względem zajmujemy jednak tylko 13. pozycję w skali kraju.³³

Tabela nr 16. Liczba dzieci w wieku 3-4 oraz 4-6 lat w latach 2014-2015 w Polsce ogółem.

Nazwa	Liczba dzieci w wieku 3-4 i 4-6 lat w latach 2014-2015 w Polsce ogółem			
	dzieci w wieku 3 - 4 lat		dzieci w wieku 4 - 6 lat	
	2014	2015	2014	2015
	[osoba]			
POLSKA	811 223	785 534	1 063 163	1 244 248
ŁÓDZKIE	49 443	48 032	64 497	75 790
MAZOWIECKIE	121 208	117 542	156 602	185 016
MAŁOPOLSKIE	74 913	72 432	97 413	114 569
ŚLĄSKIE	92 448	90 019	119 590	140 752
LUBELSKIE	43 404	42 108	56 666	66 311
PODKARPACKIE	43 869	42 768	57 904	67 602
PODLASKIE	23 325	22 378	30 995	35 986
ŚWIĘTOKRZYSKIE	23 967	23 143	31 643	36 873
LUBUSKIE	21 632	21 033	28 798	33 405
WIELKOPOLSKIE	79 746	76 869	104 009	121 744
ZACHODNIOPOMORSKIE	33 866	32 482	45 548	52 379
DOLNOŚLĄSKIE	58 299	56 206	76 745	89 568
OPOLSKIE	17 960	17 674	23 646	27 644
KUJAWSKO-POMORSKIE	43 465	41 806	58 337	67 497
POMORSKIE	53 000	51 464	70 041	81 688
WARMIŃSKO-MAZURSKIE	30 678	29 578	40 729	47 424

Źródło: GUS – Bank Danych Lokalnych

Biorąc pod uwagę liczbę dzieci w wieku 3-5 lat wyraźnie widać, że w porównaniu do 2014 roku w 2015 nastąpił spadek w ogólnej liczbie ludności w tym przedziale wiekowym o 45 030 w skali kraju, a w regionie świętokrzyskim o 1 608, co spowodowało zajęcie niskiej 13. lokaty wśród wszystkich województw. Mimo stałych, corocznych wzrostów liczebności dzieci w przedziale wiekowym 3-5 lat w regionie świętokrzyskim i tak zaliczyliśmy spadek w skali kraju rzędu (-)3,6%, a w skali województwa świętokrzyskiego (-)4,4%. Najniższym wskaźnikiem charakteryzowało się województwo mazowieckie (-)2,5%, a najwyższym warmińsko-mazurskie (-)5,2% i kujawsko-pomorskie (-)5,0%.

³³ <https://bdl.stat.gov.pl/BDL/dane/temat>

Tabela nr 17. Liczba dzieci w wieku 3-5 lat w latach 2014-2015 w Polsce ogółem.

Nazwa	Liczba dzieci w wieku 3-5 lat w Polsce ogółem							
	3		4		5		RAZEM	
	2014	2015	2014	2015	2014	2015	2014	2015
	[osoba]							
POLSKA	396 687	388 944	414 536	396 590	433 638	414 297	1 244 861	1 199 831
ŁÓDZKIE	24 273	23 766	25 170	24 266	26 397	25 163	75 840	73 195
MAZOWIECKIE	59 071	58 336	62 137	59 206	63 332	62 350	184 540	179 892
MAŁOPOLSKIE	36 564	35 812	38 349	36 620	39 561	38 396	114 474	110 828
ŚLĄSKIE	45 406	44 704	47 042	45 315	48 589	46 927	141 037	136 946
LUBELSKIE	21 376	20 794	22 028	21 314	23 126	21 936	66 530	64 044
PODKARPACKIE	21 562	21 210	22 307	21 558	23 775	22 269	67 644	65 037
PODLASKIE	11 285	11 114	12 040	11 264	12 725	12 021	36 050	34 399
ŚWIĘTOKRZYSKIE	11 759	11 413	12 208	11 730	12 970	12 186	36 937	35 329
LUBUSKIE	10 653	10 411	10 979	10 622	11 895	10 933	33 527	31 966
WIELKOPOLSKIE	38 758	38 115	40 988	38 754	42 042	40 992	121 788	117 861
ZACHODNIOPOMORSKIE	16 407	16 072	17 459	16 410	18 585	17 413	52 451	49 895
DOLNOŚLĄSKIE	28 547	27 677	29 752	28 529	31 363	29 712	89 662	85 918
OPOLSKIE	8 808	8 870	9 152	8 804	9 699	9 138	27 659	26 812
KUJAWSKO-POMORSKIE	21 162	20 667	22 303	21 139	24 063	22 313	67 528	64 119
POMORSKIE	25 938	25 506	27 062	25 958	28 655	27 043	81 655	78 507
WARMIŃSKO-MAZURSKIE	15 118	14 477	15 560	15 101	16 861	15 505	47 539	45 083

Źródło: GUS – Bank Danych Lokalnych

Tabela nr 18. Procentowy spadek ludności w wieku 3-5 lat w Polsce w 2015 roku w odniesieniu do 2014 roku.

Nazwa	Procentowy spadek ludności w wieku 3-5 lat w Polsce w 2015 roku w odniesieniu do 2014 roku
	%
POLSKA	-3,6
ŁÓDZKIE	-3,5
MAZOWIECKIE	-2,5
MAŁOPOLSKIE	-3,2
ŚLĄSKIE	-2,9
LUBELSKIE	-3,7
PODKARPACKIE	-3,9
PODLASKIE	-4,6
ŚWIĘTOKRZYSKIE	-4,4
LUBUSKIE	-4,7
WIELKOPOLSKIE	-3,2

ZACHODNIOPOMORSKIE	-4,9
DOLNOŚLĄSKIE	-4,2
OPOLSKIE	-3,1
KUJAWSKO-POMORSKIE	-5,0
POMORSKIE	-3,9
WARMIŃSKO-MAZURSKIE	-5,2

Źródło: GUS – Bank Danych Lokalnych

W latach 2014-2015 zarówno w regionie świętokrzyskim, jak i na obszarze całego kraju dał się zauważyć spadek liczby ludności w przedziale wiekowym 3-6 lat w ogólnej liczbie ludności w tym przedziale. W Polsce spadek ten wyniósł 43 260 osób, co odpowiadało (-)2,6% spadkowi w odniesieniu do 2014 roku. Mimo wzrostów w liczbie dzieci w ostatecznym rozrachunku w świętokrzyskim w przedziale wiekowym 3-6 lat było mniej 1 646 osób, co z kolei odpowiadało spadkowi na poziomie (-)3,3% w stosunku do 2014 roku. W tej grupie wiekowej region świętokrzyski także zajmował 13. miejsce wśród wszystkich województw.³⁴

Tabela nr 19. Liczba dzieci w wieku 3-6 lat w latach 2014-2015 w Polsce ogółem.

Nazwa	Liczba dzieci w wieku 3-6 lat w latach 2014-2015 w Polsce ogółem									
	3		4		5		6		RAZEM	
	2014	2015	2014	2015	2014	2015	2014	2015	2014	2015
	[osoba]									
POLSKA	396 687	388 944	414 536	396 590	433 638	414 297	431 591	433 361	1 676 452	1 633 192
ŁÓDZKIE	24 273	23 766	25 170	24 266	26 397	25 163	25 967	26 361	101 807	99 556
MAZOWIECKIE	59 071	58 336	62 137	59 206	63 332	62 350	62 468	63 460	247 008	243 352
MAŁOPOLSKIE	36 564	35 812	38 349	36 620	39 561	38 396	39 129	39 553	153 603	150 381
ŚLĄSKIE	45 406	44 704	47 042	45 315	48 589	46 927	48 013	48 510	189 050	185 456
LUBELSKIE	21 376	20 794	22 028	21 314	23 126	21 936	23 151	23 061	89 681	87 105
PODKARPACKIE	21 562	21 210	22 307	21 558	23 775	22 269	23 749	23 775	91 393	88 812
PODLASKIE	11 285	11 114	12 040	11 264	12 725	12 021	12 539	12 701	48 589	47 100
ŚWIĘTOKRZYSKIE	11 759	11 413	12 208	11 730	12 970	12 186	12 995	12 957	49 932	48 286
LUBUSKIE	10 653	10 411	10 979	10 622	11 895	10 933	11 904	11 850	45 431	43 816
WIELKOPOLSKIE	38 758	38 115	40 988	38 754	42 042	40 992	42 122	41 998	163 910	159 859
ZACHODNIOPOMORSKIE	16 407	16 072	17 459	16 410	18 585	17 413	19 095	18 556	71 546	68 451
DOLNOŚLĄSKIE	28 547	27 677	29 752	28 529	31 363	29 712	31 377	31 327	121 039	117 245
OPOLSKIE	8 808	8 870	9 152	8 804	9 699	9 138	9 639	9 702	37 298	36 514
KUJAWSKO-POMORSKIE	21 162	20 667	22 303	21 139	24 063	22 313	24 034	24 045	91 562	88 164
POMORSKIE	25 938	25 506	27 062	25 958	28 655	27 043	28 719	28 687	110 374	107 194
WARMIŃSKO-MAZURSKIE	15 118	14 477	15 560	15 101	16 861	15 505	16 690	16 818	64 229	61 901

Źródło: GUS – Bank Danych Lokalnych

³⁴ <https://bdl.stat.gov.pl/BDL/dane/temat>

Tabela nr 20. Procentowy spadek ludności w wieku 3-6 lat w Polsce w 2015 roku w odniesieniu do 2014 roku.

Nazwa	Procentowy spadek ludności w wieku 3-6 lat w Polsce w 2015 roku w odniesieniu do 2014 roku
	%
POLSKA	-2,6
ŁÓDZKIE	-2,2
MAZOWIECKIE	-1,5
MAŁOPOLSKIE	-2,1
ŚLĄSKIE	-1,9
LUBELSKIE	-2,9
PODKARPACKIE	-2,8
PODLASKIE	-3,1
ŚWIĘTOKRZYSKIE	-3,3
LUBUSKIE	-3,6
WIELKOPOLSKIE	-2,5
ZACHODNIOPOMORSKIE	-4,3
DOLNOŚLĄSKIE	-3,1
OPOLSKIE	-2,1
KUJAWSKO-POMORSKIE	-3,7
POMORSKIE	-2,9
WARMIŃSKO-MAZURSKIE	-3,6

Źródło: GUS – Bank Danych Lokalnych

Zmniejszenie liczby dzieci jest rezultatem przemian w procesach demograficznych i migracyjnych, a przede wszystkim głębokiej depresji urodzeniowej z lat 90-tych oraz z początku tego stulecia.³⁵ Dzieci objęte wychowaniem przedszkolnym w Polsce, mieszczące się w grupie wiekowej 3-6 lat w 2013 roku stanowiły 2,1% w stosunku do liczby ludności, a w 2014 roku stanowiły 4,4% ogółu, natomiast w 2015 roku ich odsetek wyniósł 4,3% ogółu. Liczba dzieci w wieku przedszkolnym w Polsce w 2014 roku była ponad dwa razy wyższa niż w 2013 roku, ale w 2015 roku już o 0,1 p.p. niższa niż w roku 2014.³⁶ W województwie świętokrzyskim dzieci w omawianej grupie wiekowej w 2014 r. stanowiły 3,9% liczby ludności województwa, zaś w 2015 r. był to odsetek 3,8% w stosunku do populacji regionu, a więc o 0,1 p.p. niższy niż przed rokiem.

Województwo świętokrzyskie bardzo niekorzystnie wypadło na tle innych województw pod względem liczby dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym w wieku 3-5 lat, zajmując 13.

³⁵ Główny Urząd Statystyczny: „Dzieci w Polsce. Charakterystyka demograficzna”, Warszawa, czerwiec 2015 rok;

³⁶ Urząd Marszałkowski Województwa Świętokrzyskiego: „ANALIZA OŚRODKÓW WYCHOWANIA PRZEDSZKOLNEGO W WOJEWÓDZTWIE ŚWIĘTOKRZYSKIM Z UWZGLĘDNIENIEM POTRZEBY TWORZENIA PLACÓWEK SPECJALNYCH, ODDZIAŁÓW INTEGRACYJNYCH ORAZ PROPAGOWANIA KREATYWNOŚCI, INNOWACYJNOŚCI I PRACY ZESPOŁOWEJ W WYCHOWANIU PRZEDSZKOLNYM”, Kielce, 2016 r.

miejsce. W regionie w placówkach wychowania przedszkolnego było 28 215 dzieci w wieku 3-5 lat, co stanowiło 2,85% opisywanej grupy w skali kraju. Mniej dzieci w wieku 3-5 lat znalazło miejsce w placówkach wychowania przedszkolnego jedynie w województwie podlaskim (2,74%), lubuskim (2,64%) oraz opolskim (2,42%). Najwięcej dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego w wieku 3-5 lat odnotowano w województwie mazowieckim (15,78%), śląskim (11,93%) i wielkopolskim (10,29%). Należy przy tym nadmienić, że dla kraju liczba dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego w wieku 3-5 lat wynosiła 988 592 osób.

W 2014 roku w całym kraju było 1 200 840 dzieci w grupie wiekowej 3-6 lat objętych wychowaniem przedszkolnym. W regionie świętokrzyskim liczba dzieci z tej grupy wyniosła 34 237 osób, co dało nam jedną z najniższych pozycji w skali kraju pod tym względem (13. miejsce). W świętokrzyskim w 2014 r. w placówkach wychowania przedszkolnego było 34 237 dzieci w wieku 3-6 lat, co stanowiło 2,85% opisywanej grupy w skali kraju, czyli podobnie, jak w przypadku grupy dzieci w wieku 3-5 lat. Mniej dzieci w wieku 3-6 lat znalazło miejsce w placówkach wychowania przedszkolnego jedynie w województwie podlaskim (2,77%), lubuskim (2,65%) oraz opolskim (2,39%). Najwięcej dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego w wieku 3-6 lat odnotowano w województwie mazowieckim (15,74%), śląskim (11,77%) i wielkopolskim (10,12%).³⁷

Tabela nr 21. Dzieci objęte wychowaniem przedszkolnym w placówkach wychowania przedszkolnego w 2014 roku w Polsce.

Nazwa	Dzieci objęte wychowaniem przedszkolnym			
	ogółem			
	dzieci w wieku 3 - 5 lat	dzieci w wieku 3 - 6 lat	dzieci w wieku 3 - 4 lat	dzieci w wieku 4 - 6 lat
	2014			
	[osoba]			
POLSKA	988 592	1 200 840	581 132	948 449
ŁÓDZKIE	61 269	74 642	36 119	59 198
MAZOWIECKIE	155 968	189 063	94 010	147 160
MAŁOPOLSKIE	90 304	111 354	53 095	88 484
ŚLĄSKIE	117 951	141 384	71 713	110 222
LUBELSKIE	51 420	62 631	30 115	49 964
PODKARPACKIE	49 797	62 715	28 093	50 955
PODLASKIE	27 135	33 293	15 582	26 584
ŚWIĘTOKRZYSKIE	28 215	34 237	16 213	27 737
LUBUSKIE	26 118	31 770	15 171	25 185
WIELKOPOLSKIE	101 691	121 518	61 298	95 203
ZACHODNIOPOMORSKIE	39 740	48 583	22 742	38 415
DOLNOŚLĄSKIE	71 752	86 563	42 742	67 372

³⁷ Urząd Marszałkowski Województwa Świętokrzyskiego: „ANALIZA OŚRODKÓW WYCHOWANIA PRZEDSZKOLNEGO W WOJEWÓDZTWIE ŚWIĘTOKRZYSKIM Z UWZGLĘDNIENIEM POTRZEBY TWORZENIA PLACÓWEK SPECJALNYCH, ODDZIAŁÓW INTEGRACYJNYCH ORAZ PROPAGOWANIA KREATYWNOŚCI, INNOWACYJNOŚCI I PRACY ZESPOŁOWEJ W WYCHOWANIU PRZEDSZKOLNYM”, Kielce, 2016 r.

OPOLSKIE	23 927	28 674	14 950	21 970
KUJAWSKO-POMORSKIE	48 872	60 007	26 766	48 587
POMORSKIE	61 318	73 741	34 517	58 621
WARMIŃSKO-MAZURSKIE	33 115	40 665	18 006	32 792

Źródło: GUS – Bank Danych Lokalnych

Z procentowego udziału liczby dzieci w wieku 3-5 lat uczęszczających do placówek wychowania przedszkolnego według stanu w 2014 r. wynika, że województwo świętokrzyskie miało jeden z najniższych wskaźników w tym zakresie w Polsce, wynoszący 76,39% (w przedziale wiekowym 3-6 lat 78,9%) i zajmowało 10 miejsce wśród wszystkich województw. Najgorzej pod tym względem wypadły województwa: podkarpackie 73,62%, kujawsko-pomorskie 72,37% i warmińsko-mazurskie 69,66%, zaś w grupie wiekowej 3-6 lat były to województwa: pomorskie 76,8%, kujawsko-pomorskie 75,5% i warmińsko-mazurskie 72,8%. Dla porównania warto zauważyć, iż największy procentowy udział dzieci w wieku 3-5 lat uczęszczających do placówek wychowania przedszkolnego odnotowano w województwach: opolskim 86,51%, mazowieckim 84,52% i śląskim 83,63%. Tak samo sytuacja wyglądała w przedziale wiekowym 3-6 lat – tabele 6 i 7.³⁸

Tabela nr 22. Procentowy udział liczby dzieci w wieku 3-5 lat uczęszczających do placówek wychowania przedszkolnego w podziale na województwa w 2014 r.

Województwa	Liczba dzieci w wieku 3-5 lat uczęszczających do placówek wychowania przedszkolnego do ogólnej liczby dzieci w tym wieku (w %)
POLSKA	79,41
OPOLSKIE	86,51
MAZOWIECKIE	84,52
ŚLĄSKIE	83,63
WIELKOPOLSKIE	83,50
ŁÓDZKIE	80,79
DOLNOŚLĄSKIE	80,02
MAŁOPOLSKIE	78,89
LUBUSKIE	77,90
LUBELSKIE	77,29
ŚWIĘTOKRZYSKIE	76,39
ZACHODNIOPOMORSKIE	75,77
PODLASKIE	75,27
POMORSKIE	75,09
PODKARPACKE	73,62
KUJAWSKO-POMORSKIE	72,37
WARMIŃSKO-MAZURSKIE	69,66

Źródło: Dane otrzymane z Ministerstwa Edukacji Narodowej

³⁸ <https://bdl.stat.gov.pl/BDL/dane/temat>

Tabela nr 23. Procentowy udział liczby dzieci w wieku 3-6 lat uczęszczających do placówek wychowania przedszkolnego w podziale na województwa w 2014 r.

Województwa	Liczba dzieci w wieku 3-5 lat uczęszczających do placówek wychowania przedszkolnego do ogólnej liczby dzieci w tym wieku (w %)
POLSKA	82,3
OPOLSKIE	88,4
MAZOWIECKIE	87,7
ŚLĄSKIE	85,7
WIELKOPOLSKIE	85,1
ŁÓDZKIE	84,1
MAŁOPOLSKIE	83,1
DOLNOŚLĄSKIE	82,2
LUBUSKIE	80,5
LUBELSKIE	80,3
PODKARPACKIE	78,9
ŚWIĘTOKRZYSKIE	78,9
PODLASKIE	78,7
ZACHODNIOPOMORSKIE	78,4
POMORSKIE	76,8
KUJAWSKO-POMORSKIE	75,5
WARMIŃSKO-MAZURSKIE	72,8

Źródło: GUS – Bank Danych Lokalnych

Na koniec 2014 roku w województwie świętokrzyskim było 34 237 dzieci w wieku 3-6 lat objętych wychowaniem przedszkolnym, z czego 17 912 zamieszkiwało miasta, a 16 325 wsie. **Największa liczba dzieci w tym przedziale wiekowym mieszkała w powiecie m. Kielce (6 271 dzieci 3-6 lat) i powiecie kieleckim (6 211 dzieci 3-6 lat). Najmniejsza liczba dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym była mieszkańcami powiatu pińczowskiego (1 022 dzieci 3-6 lat) oraz kazimierskiego (761 dzieci 3-6 lat).**³⁹

Tabela nr 24. Liczba dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym w województwie świętokrzyskim w 2014 roku ogółem w podziale na powiaty z uwzględnieniem agregatu „miasto-wieś”.

Nazwa	Dzieci objęte wychowaniem przedszkolnym			
	ogółem			
	dzieci w wieku 3 - 5 lat	dzieci w wieku 3 - 6 lat	dzieci w wieku 3 - 4 lat	dzieci w wieku 4 - 6 lat
	2014			
	[osoba]			
POLSKA	988 592	1 200 840	581 132	948 449
POLSKA - MIASTO	670 065	807 023	410 281	622 885

³⁹ <https://bdl.stat.gov.pl/BDL/dane/temat>

POLSKA - WIEŚ	318 527	393 817	170 851	325 564
ŚWIĘTOKRZYSKIE	28 215	34 237	16 213	27 737
ŚWIĘTOKRZYSKIE - MIASTO	14 730	17 912	8 944	14 053
ŚWIĘTOKRZYSKIE - WIEŚ	13 485	16 325	7 269	13 684
Powiat kielecki	5 266	6 211	3 053	5 034
Powiat kielecki - MIASTO	571	706	340	558
Powiat kielecki - WIEŚ	4 695	5 505	2 713	4 476
Powiat konecki	1 625	2 016	911	1 637
Powiat konecki - MIASTO	742	899	451	697
Powiat konecki - WIEŚ	883	1 117	460	940
Powiat ostrowiecki	2 232	2 705	1 247	2 210
Powiat ostrowiecki - MIASTO	1 643	1 997	938	1 627
Powiat ostrowiecki - WIEŚ	589	708	309	583
Powiat skarżyski	1 534	1 832	895	1 449
Powiat skarżyski - MIASTO	1 122	1 347	663	1 060
Powiat skarżyski - WIEŚ	412	485	232	389
Powiat starachowicki	1 873	2 280	992	1 918
Powiat starachowicki - MIASTO	1 088	1 335	639	1 089
Powiat starachowicki - WIEŚ	785	945	353	829
Powiat m.Kielce	5 263	6 271	3 342	4 739
Powiat m.Kielce - MIASTO	5 263	6 271	3 342	4 739
Powiat buski	1 520	1 884	814	1 568
Powiat buski - MIASTO	622	739	413	556
Powiat buski - WIEŚ	898	1 145	401	1 012
Powiat jędrzejowski	2 046	2 493	1 170	2 079
Powiat jędrzejowski - MIASTO	802	1 006	466	825
Powiat jędrzejowski - WIEŚ	1 244	1 487	704	1 254
Powiat kazimierski	613	761	321	643
Powiat kazimierski - MIASTO	332	405	194	329
Powiat kazimierski - WIEŚ	281	356	127	314
Powiat opatowski	971	1 208	495	1 034
Powiat opatowski - MIASTO	377	458	203	377
Powiat opatowski - WIEŚ	594	750	292	657
Powiat pińczowski	799	1 022	469	838
Powiat pińczowski - MIASTO	351	451	207	360
Powiat pińczowski - WIEŚ	448	571	262	478
Powiat sandomierski	1 809	2 247	1 038	1 819
Powiat sandomierski - MIASTO	705	921	437	728
Powiat sandomierski - WIEŚ	1 104	1 326	601	1 091
Powiat staszowski	1 735	2 112	965	1 751
Powiat staszowski - MIASTO	835	1 027	489	830
Powiat staszowski - WIEŚ	900	1 085	476	921
Powiat włoszczowski	929	1 195	501	1 018

Powiat włoszczowski - MIASTO	277	350	162	278
Powiat włoszczowski - WIEŚ	652	845	339	740

Źródło: GUS – Bank Danych Lokalnych

W 2014 roku najwyższy wskaźnik uprzedzkolnienia w grupie dzieci w wieku 3-5 lat zanotowano na terenie miasta powiatowego Kielce – 91,04% oraz na terenie powiatu sandomierskiego 81,82%. Wysoki wskaźnik został także zanotowany na obszarze powiatów: pińczowskiego – 76,39%, kieleckiego – 76,13%, skarżyskiego – 75,6% i staszowskiego – 75,43%. W pozostałych powiatach województwa świętokrzyskiego procentowy udział liczby dzieci w wieku 3-5 lat uczęszczających do placówek wychowania przedszkolnego wyniósł: w powiecie jędrzejowskim – 73,15%, ostrowieckim – 72,77%, koneckim – 71,52%, buskim 70,99%, starachowickim – 70,44% kazimierskim – 69,82%, włoszczowskim – 69,02% i opatowskim – 65,04%.

Analizując wskaźnik uprzedzkolnienia w grupie wiekowej dzieci 3-6 lat wyraźnie widać, że podobnie, jak w poprzedniej grupie dzieci najwyższą wartość zanotowano w mieście powiatowym Kielce - 92,4% oraz w powiatach: sandomierskim – 85,8% i pińczowskim – 82,4%. Również zadawalający poziom wskaźnika zanotowano na terenie powiatów: staszowskiego - 78,4%, skarżyskiego – 77,0%, kieleckiego – 76,6%, jędrzejowskiego – 76,2%. Wskaźnik powyżej 75% został osiągnięty w powiatach: koneckim – 75,2%, buskim – 75,1% oraz ostrowieckim – 75,1%. Uprzedzkolnienie na poziomie równym 75% zanotowano w powiecie włoszczowskim. Natomiast procentowy udział liczby dzieci w wieku 3-6 lat uczęszczających do placówek wychowania przedszkolnego na poziomie niższym niż 75% zanotowano w 3 świętokrzyskich powiatach, tj. w powiecie starachowickim – 73,1%, kazimierskim – 72,8% i opatowskim – 68,7%.

Tabela nr 25. Procentowy udział liczby dzieci w wieku 3-5 lat i 3-6 lat uczęszczających do placówek wychowania przedszkolnego według powiatów w 2014 r.

Powiat	Procentowy udział liczby dzieci w wieku 3-5 lat uczęszczających do placówek wychowania przedszkolnego	Procentowy udział liczby dzieci w wieku 3-6 lat uczęszczających do placówek wychowania przedszkolnego
Powiat buski	70,99%	75,1%
Powiat jędrzejowski	73,15%	76,2%
Powiat kazimierski	69,82%	72,8%
Powiat kielecki	76,13%	76,6%
Powiat konecki	71,52%	75,2%
Powiat opatowski	65,04%	68,7%
Powiat ostrowiecki	72,77%	75,1%
Powiat pińczowski	76,39%	82,4%
Powiat sandomierski	81,82%	85,8%
Powiat skarżyski	75,60%	77,0%
Powiat starachowicki	70,44%	73,1%
Powiat staszowski	75,43%	78,4%
Powiat włoszczowski	69,02%	75,0%
Powiat m. Kielce	91,04%	92,4%

Źródło: GUS: Bank Danych Lokalnych

W Polsce w 2014 roku w placówkach wychowania przedszkolnego przygotowanych było 1 065 349 miejsc, z czego w regionie świętokrzyskim 27 065 miejsc. Mniej miejsc w placówkach było jedynie w regionie podlaskim (26 929). Natomiast największa liczba miejsc dla przedszkolaków czekała w województwie mazowieckim (166 861) oraz śląskim (140 508).⁴⁰

Tabela nr 26. Liczba miejsc w placówkach wychowania przedszkolnego w 2014 roku w Polsce.

Nazwa	Liczba miejsc w placówkach wychowania przedszkolnego w 2014 r.
	2014
	[msc.]
POLSKA	1 065 349
ŁÓDZKIE	64 201
MAZOWIECKIE	166 861
MAŁOPOLSKIE	97 826
ŚLĄSKIE	140 508
LUBELSKIE	50 555
PODKARPACKIE	51 173
PODLASKIE	26 929
ŚWIĘTOKRZYSKIE	27 065
LUBUSKIE	29 213
WIELKOPOLSKIE	112 060
ZACHODNIOPOMORSKIE	41 638
DOLNOŚLĄSKIE	81 066
OPOLSKIE	29 890
KUJAWSKO-POMORSKIE	50 019
POMORSKIE	61 628
WARMIŃSKO-MAZURSKIE	34 717

Źródło: GUS – Bank Danych Lokalnych

Największa liczba miejsc w placówkach wychowania przedszkolnego w regionie świętokrzyskim przypadała na tereny miejskie (16 662 miejsca w obiektach). Pod tym względem miasto powiatowe Kielce znalazło się na 1. pozycji wśród wszystkich powiatów województwa świętokrzyskiego (6 141 miejsc w placówkach wychowania przedszkolnego). Drugie miejsce przypadło powiatowi kieleckiemu (3 950 miejsc, z czego 3 449 na terenach wiejskich, a 501 na terenach miejskich). Najmniej miejsc w placówkach wychowania przedszkolnego przypadało w powiecie kazimierskim (591 miejsc, z czego 435 w mieście i 156 miejsc na wsi), opatowskim (685 miejsc, z czego 430 w mieście i 255 na wsi), włoszczowskim (950 miejsc, z czego 318 w mieście i 632 na wsi) oraz pińczowskim (991 miejsc, z czego 465 w mieście i 526 na wsi).⁴¹

⁴⁰ <https://bdl.stat.gov.pl/BDL/dane/temat>

⁴¹ <https://bdl.stat.gov.pl>

Tabela nr 27. Liczba miejsc w placówkach wychowania przedszkolnego w 2014 roku w województwie świętokrzyskim w podziale na powiaty z uwzględnieniem agregatu „miasto-wieś”.

Nazwa	Punkty przedszkolne	Zespoły wychowania przedszkolnego	Przedszkola bez specjalnych	Przedszkola specjalne				
					2014			
					[msc.]			
POLSKA	47 297	2 149	1 011 807	4 096				
POLSKA - MIASTO	18 656	490	771 203	3 846				
POLSKA - WIEŚ	28 641	1 659	240 604	250				
ŚWIĘTOKRZYSKIE	3 210	29	23 715	111				
ŚWIĘTOKRZYSKIE - MIASTO	200	0	16 369	93				
ŚWIĘTOKRZYSKIE - WIEŚ	3 010	29	7 346	18				
Powiat kielecki	1 566	29	2 355	0				
Powiat kielecki - MIASTO	0	0	501	0				
Powiat kielecki - WIEŚ	1 566	29	1 854	0				
Powiat konecki	369	0	1 237	0				
Powiat konecki - MIASTO	17	0	935	0				
Powiat konecki - WIEŚ	352	0	302	0				
Powiat ostrowiecki	0	0	1 997	0				
Powiat ostrowiecki - MIASTO	0	0	1 562	0				
Powiat ostrowiecki - WIEŚ	0	0	435	0				
Powiat skarżyski	115	0	1 577	25				
Powiat skarżyski - MIASTO	0	0	1 408	25				
Powiat skarżyski - WIEŚ	115	0	169	0				
Powiat starachowicki	120	0	1 102	0				
Powiat starachowicki - MIASTO	45	0	968	0				
Powiat starachowicki - WIEŚ	75	0	134	0				
Powiat m.Kielce	83	0	6 010	48				
Powiat m.Kielce - MIASTO	83	0	6 010	48				
Powiat buski	132	0	1 326	0				
Powiat buski - MIASTO	0	0	671	0				
Powiat buski - WIEŚ	132	0	655	0				
Powiat jędrzejowski	97	0	1 706	0				
Powiat jędrzejowski - MIASTO	0	0	767	0				
Powiat jędrzejowski - WIEŚ	97	0	939	0				
Powiat kazimierski	93	0	488	10				
Powiat kazimierski - MIASTO	0	0	435	0				
Powiat kazimierski - WIEŚ	93	0	53	10				
Powiat opatowski	120	0	557	8				
Powiat opatowski - MIASTO	30	0	400	0				
Powiat opatowski - WIEŚ	90	0	157	8				

Powiat pińczowski	150	0	841	0
Powiat pińczowski - MIASTO	25	0	440	0
Powiat pińczowski - WIEŚ	125	0	401	0
Powiat sandomierski	323	0	1 670	20
Powiat sandomierski - MIASTO	0	0	918	20
Powiat sandomierski - WIEŚ	323	0	752	0
Powiat staszowski	42	0	1 899	0
Powiat staszowski - MIASTO	0	0	1 036	0
Powiat staszowski - WIEŚ	42	0	863	0
Powiat włoszczowski	0	0	950	0
Powiat włoszczowski - MIASTO	0	0	318	0
Powiat włoszczowski - WIEŚ	0	0	632	0

Źródło: GUS – Bank Danych Lokalnych

O niekorzystnej sytuacji dotyczącej wychowania przedszkolnego w regionie świętokrzyskim świadczy wysoka wartość wskaźnika dzieci przypadających na jedno miejsce w placówce wychowania przedszkolnego. Według najaktualniejszych danych GUS dostępnych na czerwiec 2016 r. wskaźnik ten dla dzieci w przedziale wiekowym 3-5 lat wyniósł w regionie świętokrzyskim 1,36 na jedno miejsce, podczas gdy w skali kraju zanotowano go na poziomie 1,17 dziecka na jedno miejsce. Wartość ta spowodowała, że region świętokrzyski znalazł się na 15. pozycji. Wyższy poziom omawianego wskaźnika zanotowano jedynie w województwie warmińsko-mazurskim (1,37). W najkorzystniejszej sytuacji znalazły się województwa opolskie, dla którego wskaźnik wyniósł 0,93 oraz śląskie, dla którego wskaźnik odnotowano na poziomie 1,0. Biorąc pod uwagę liczbę miejsc w placówkach wychowania przedszkolnego przypadającą na liczbę dzieci w przedziale wiekowych 3-6 lat wyraźnie widać, że wskaźnik ten w 2014 roku był niższy. Dla kraju wynosił on 1,57 dziecka przypadającego na 1 miejsce w placówce. Dla województwa świętokrzyskiego było to już 1,84. **Region świętokrzyski był na przedostatniej pozycji w rankingu.** Za świętokrzyskim znajdowało się wyłącznie warmińsko-mazurskie ze wskaźnikiem 1,85. Najlepszą pozycję zajęło województwo opolskie, w którym wskaźnik ten przyjął wartość 1,25 oraz województwo śląskie, dla którego wskaźnik wyniósł 1,35.⁴²

Tabela nr 28. Dzieci w wieku 3-5 lat i 3-6 lat przypadające na jedno miejsce w placówkach wychowania przedszkolnego według województw w 2014 r.

Województwo	Dzieci w wieku 3-5 lat przypadające na jedno miejsce w placówce wychowania przedszkolnego w 2014 r.	Dzieci w wieku 3-6 lat przypadające na jedno miejsce w placówce wychowania przedszkolnego w 2014 r.
POLSKA	1,17	1,57
WARMIŃSKO-MAZURSKIE	1,37	1,85

⁴²Urząd Marszałkowski Województwa Świętokrzyskiego: „ANALIZA OŚRODKÓW WYCHOWANIA PRZEDSZKOLNEGO W WOJEWÓDZTWIE ŚWIĘTOKRZYSKIM Z UWZGLĘDNIENIEM POTRZEBY TWORZENIA PLACÓWEK SPECJALNYCH, ODDZIAŁÓW INTEGRACYJNYCH ORAZ PROPAGOWANIA KREATYWNOŚCI, INNOWACYJNOŚCI I PRACY ZESPOŁOWEJ W WYCHOWANIU PRZEDSZKOLNYM”, Kielce, 2016 r.

ŚWIĘTOKRZYSKIE	1,36	1,84
KUJAWSKO-POMORSKIE	1,35	1,83
PODLASKIE	1,34	1,80
POMORSKIE	1,32	1,79
PODKARPACKIE	1,32	1,79
LUBELSKIE	1,32	1,77
ZACHODNIOPOMORSKIE	1,26	1,72
ŁÓDZKIE	1,18	1,59
MAŁOPOLSKIE	1,17	1,57
LUBUSKIE	1,15	1,56
DOLNOŚLĄSKIE	1,11	1,49
MAZOWIECKIE	1,11	1,48
WIELKOPOLSKIE	1,09	1,46
ŚLĄSKIE	1,0	1,35
OPOLSKIE	0,93	1,25

Źródło: GUS - Bank Danych Lokalnych

Jak już wcześniej zostało wspomniane placówki wychowania przedszkolnego dzielą się na zwykłe i specjalne. Specjalne organizowane są dla dzieci z wadami wzroku, wadami słuchu, z niepełnosprawnością ruchową, przewlekłe chorych (placówki wykonujące działalność leczniczą), z upośledzeniem umysłowym w stopniu umiarkowanym i znacznym, z niepełnosprawnością sprzężoną. Przedszkole specjalne może być placówką samodzielną bądź organizacyjnie związaną ze szkołą podstawową specjalną, specjalnym ośrodkiem szkolno-wychowawczym lub zakładem opieki zdrowotnej. W przypadku dzieci posiadających orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego, wychowaniem przedszkolnym może być objęte dziecko w wieku powyżej 6 lat, nie dłużej jednak niż do końca roku szkolnego w tym roku kalendarzowym, w którym dziecko kończy 10 lat, a obowiązek szkolny tych dzieci zostaje odroczony. W przypadku dziecka posiadającego orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego, obowiązek odbycia rocznego przygotowania przedszkolnego rozpoczyna się z początkiem roku szkolnego poprzedzającego rok szkolny, w którym dziecko rozpocznie spełnianie obowiązku szkolnego⁴³.

Największa liczba przedszkoli o charakterze specjalnym w 2014 roku znajdowała się na terenie województwa mazowieckiego – 26 obiektów. Region świętokrzyski uplasował się pod tym względem na pozycji 12. (8 obiektów).

Tabela nr 29. Liczba przedszkoli specjalnych według województw w 2014 roku.

Województwa	Liczba przedszkoli specjalnych według województw w 2014 roku
POLSKA	191
MAZOWIECKIE	26
POMORSKIE	19
MAŁOPOLSKIE	16
LUBELSKIE	16
ŁÓDZKIE	15

⁴³ Oświata i wychowanie w roku szkolnym 2014-2015, GUS, Warszawa, 2015 r.

ŚLĄSKIE	14
WARMIŃSKO-MAZURSKIE	13
DOLNOŚLĄSKIE	11
PODKARPACKIE	10
WIELKOPOLSKIE	10
ZACHODNIOPOMORSKIE	10
ŚWIĘTOKRZYSKIE	8
LUBUSKIE	8
OPOLSKIE	6
KUJAWSKO-POMORSKIE	6
PODLASKIE	3

Źródło: GUS: Bank Danych Lokalnych

Liczba przedszkoli specjalnych w województwie świętokrzyskim w 2014 roku wynosiła 8. Trzy tego typu placówki były zlokalizowane na terenie m. powiatowego Kielce, 2 w powiecie skarżyskim i po 1 w powiatach: kazimierskim, opatowskim i sandomierskim. W pozostałych świętokrzyskich powiatach nie było przedszkoli specjalnych.

Tabela nr 30. Liczba przedszkoli specjalnych ogółem w województwie świętokrzyskim w podziale na powiaty w 2014 roku z uwzględnieniem agregatu „miasto-wieś”.

Nazwa	Przedszkola specjalne	
	ogółem	
	2014	
	[ob.]	
POLSKA	191	
POLSKA - MIASTO	172	
POLSKA - WIEŚ	19	
ŚWIĘTOKRZYSKIE	8	
ŚWIĘTOKRZYSKIE - MIASTO	6	
ŚWIĘTOKRZYSKIE - WIEŚ	2	
Powiat kielecki	0	
Powiat kielecki - MIASTO	0	
Powiat kielecki - WIEŚ	0	
Powiat konecki	0	
Powiat konecki - MIASTO	0	
Powiat konecki - WIEŚ	0	
Powiat ostrowiecki	0	
Powiat ostrowiecki - MIASTO	0	
Powiat ostrowiecki - WIEŚ	0	
Powiat skarżyski	2	
Powiat skarżyski - MIASTO	2	
Powiat skarżyski - WIEŚ	0	
Powiat starachowicki	0	

Powiat starachowicki - MIASTO	0
Powiat starachowicki - WIEŚ	0
Powiat m.Kielce	3
Powiat m.Kielce - MIASTO	3
Powiat buski	0
Powiat buski - MIASTO	0
Powiat buski - WIEŚ	0
Powiat jędrzejowski	0
Powiat jędrzejowski - MIASTO	0
Powiat jędrzejowski - WIEŚ	0
Powiat kazimierski	1
Powiat kazimierski - MIASTO	0
Powiat kazimierski - WIEŚ	1
Powiat opatowski	1
Powiat opatowski - MIASTO	0
Powiat opatowski - WIEŚ	1
Powiat pińczowski	0
Powiat pińczowski - MIASTO	0
Powiat pińczowski - WIEŚ	0
Powiat sandomierski	1
Powiat sandomierski - MIASTO	1
Powiat sandomierski - WIEŚ	0
Powiat staszowski	0
Powiat staszowski - MIASTO	0
Powiat staszowski - WIEŚ	0
Powiat włoszczowski	0
Powiat włoszczowski - MIASTO	0
Powiat włoszczowski - WIEŚ	0

Źródło: GUS: Bank Danych Lokalnych

Pod względem liczby dostępnych miejsc w przedszkolach specjalnych wśród województw region świętokrzyski w 2014 roku plasował się na 13. Najwięcej miejsc w tego typu placówkach było w województwie mazowieckim (w 2014 r. 546.) i łódzkim (w 2014 r. 444). Najmniej miejsc w przedszkolach specjalnych było w 2014 r. w województwie opolskim (72 miejsca) i podlaskim (76 miejsc), podobnie, jak w latach poprzednich.

Tabela nr 31. Liczba miejsc w przedszkolach specjalnych według województw w 2014 roku.

Województwa	Liczba miejsc w przedszkolach specjalnych według województw w 2014 r.
POLSKA	4 096
MAZOWIECKIE	546
ŁÓDZKIE	444

LUBELSKIE	433
POMORSKIE	403
MAŁOPOLSKIE	333
ŚLĄSKIE	323
WARMIŃSKO-MAZURSKIE	314
DOLNOŚLĄSKIE	235
ZACHODNIOPOMORSKIE	226
WIELKOPOLSKIE	208
LUBUSKIE	150
PODKARPACKIE	116
ŚWIĘTOKRZYSKIE	111
KUJAWSKO-POMORSKIE	106
PODLASKIE	76
OPOLSKIE	72

Źródło: GUS: Bank Danych Lokalnych

Na 111 miejsc w przedszkolach specjalnych funkcjonujących na terenie województwa świętokrzyskiego 48 dostępnych było w m. powiatowym Kielce, 25 w powiecie skarżyskim, 20 w sandomierskim, 10 w kazimierskim i 8 w opatowskim.

Tabela nr 32. Liczba miejsc w przedszkolach specjalnych w województwie świętokrzyskim w 2014 roku w podziale na powiaty i z uwzględnieniem agregatu „miasto-wieś”.

Nazwa	Przedszkola specjalne
	miejsca
	2014
	[msc.]
POLSKA	4 096
POLSKA - MIASTO	3 846
POLSKA - WIEŚ	250
ŚWIĘTOKRZYSKIE	111
ŚWIĘTOKRZYSKIE - MIASTO	93
ŚWIĘTOKRZYSKIE - WIEŚ	18
Powiat kielecki	0
Powiat kielecki - MIASTO	0
Powiat kielecki - WIEŚ	0
Powiat konecki	0
Powiat konecki - MIASTO	0
Powiat konecki - WIEŚ	0
Powiat ostrowiecki	0
Powiat ostrowiecki - MIASTO	0
Powiat ostrowiecki - WIEŚ	0
Powiat skarżyski	25
Powiat skarżyski - MIASTO	25

Powiat skarżyski - WIEŚ	0
Powiat starachowicki	0
Powiat starachowicki - MIASTO	0
Powiat starachowicki - WIEŚ	0
Powiat m.Kielce	48
Powiat m.Kielce - MIASTO	48
Powiat buski	0
Powiat buski - MIASTO	0
Powiat buski - WIEŚ	0
Powiat jędrzejowski	0
Powiat jędrzejowski - MIASTO	0
Powiat jędrzejowski - WIEŚ	0
Powiat kazimierski	10
Powiat kazimierski - MIASTO	0
Powiat kazimierski - WIEŚ	10
Powiat opatowski	8
Powiat opatowski - MIASTO	0
Powiat opatowski - WIEŚ	8
Powiat pińczowski	0
Powiat pińczowski - MIASTO	0
Powiat pińczowski - WIEŚ	0
Powiat sandomierski	20
Powiat sandomierski - MIASTO	20
Powiat sandomierski - WIEŚ	0
Powiat staszowski	0
Powiat staszowski - MIASTO	0
Powiat staszowski - WIEŚ	0
Powiat włoszczowski	0
Powiat włoszczowski - MIASTO	0
Powiat włoszczowski - WIEŚ	0

Źródło: GUS: Bank Danych Lokalnych

Jeśli chodzi o liczbę dzieci w przedszkolach specjalnych wśród województw region świętokrzyski zajął 12 miejsce w 2014 r. Najwięcej dzieci w przedszkolach specjalnych było w województwie mazowieckim (w 2014 r. 355) i pomorskim (w 2014 r. 281). Najmniej dzieci w przedszkolach specjalnych było w 2014 r. w województwie opolskim (24 dzieci) i kujawsko-pomorskim (60 dzieci).⁴⁴

⁴⁴Urząd Marszałkowski Województwa Świętokrzyskiego: „ANALIZA OŚRODKÓW WYCHOWANIA PRZEDSZKOLNEGO W WOJEWÓDZTWIE ŚWIĘTOKRZYSKIM Z UWZGLĘDNIENIEM POTRZEBY TWORZENIA PLACÓWEK SPECJALNYCH, ODDZIAŁÓW INTEGRACYJNYCH ORAZ PROPAGOWANIA KREATYWNOŚCI, INNOWACYJNOŚCI I PRACY ZESPOŁOWEJ W WYCHOWANIU PRZEDSZKOLNYM”, Kielce, 2016 r.

Tabela nr 33. Liczba dzieci w wieku 3-6 lat w przedszkolach specjalnych według województw w 2014 roku.

Województwa	Liczba dzieci wieku 3-6 lat w przedszkolach specjalnych według województwa w 2014 roku
POLSKA	2 472
MAZOWIECKIE	355
POMORSKIE	281
ŁÓDZKIE	227
LUBELSKIE	226
ŚLĄSKIE	217
WARMIŃSKO-MAZURSKIE	217
MAŁOPOLSKIE	187
DOLNOŚLĄSKIE	136
ZACHODNIOPOMORSKIE	134
WIELKOPOLSKIE	129
LUBUSKIE	89
ŚWIĘTOKRZYSKIE	65
PODKARPACKIE	64
PODLASKIE	61
KUJAWSKO-POMORSKIE	60
OPOLSKIE	24

Źródło: GUS: Bank Danych Lokalnych

Na koniec 2014 roku w regionie świętokrzyskim do przedszkoli specjalnych uczęszczało 77 osób, w tym 65 w wieku 3-6 lat i 12 w wieku 7 i więcej lat. Pełne zestawienie przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela nr 34. Liczba dzieci w przedszkolach specjalnych w świętokrzyskich powiatach w 2014 roku w podziale na wiek i z uwzględnieniem agregatu „miasto-wieś”.

Nazwa	Dzieci w przedszkolach specjalnych						
	ogółem	2 i mniej	3	4	5	6	7 i więcej
	2014						
	[osoba]						
POLSKA	3 170	47	399	595	731	747	651
POLSKA - MIASTO	3 004	45	377	570	690	708	614
POLSKA - WIEŚ	166	2	22	25	41	39	37
ŚWIĘTOKRZYSKIE	77	0	8	13	28	16	12
ŚWIĘTOKRZYSKIE - MIASTO	67	0	6	13	24	14	10
ŚWIĘTOKRZYSKIE - WIEŚ	10	0	2	0	4	2	2
Powiat skarżyski	19	0	2	1	9	4	3
Powiat skarżyski - MIASTO	19	0	2	1	9	4	3
Powiat m.Kielce	34	0	2	8	11	6	7
Powiat m.Kielce - MIASTO	34	0	2	8	11	6	7

Powiat kazimierski	6	0	1	0	3	0	2
Powiat kazimierski - WIEŚ	6	0	1	0	3	0	2
Powiat opatowski	4	0	1	0	1	2	0
Powiat opatowski - WIEŚ	4	0	1	0	1	2	0
Powiat sandomierski	14	0	2	4	4	4	0
Powiat sandomierski - MIASTO	14	0	2	4	4	4	0

Źródło: GUS: Bank Danych Lokalnych

III. „ANALIZA UWARUNKOWAŃ WEWNĄTRZREGIONALNYCH PLACÓWEK WYCHOWANIA PRZEDSZKOLNEGO USTALONEJ PRZEZ SAMORZĄD GMINNY SIECI PRZEDSZKOLNEJ” – OCENA ZAPOTRZEBOWANIA – WOJEWÓDZTWO ŚWIĘTOKRZYSKIE

1. Powiat kielecki

Na koniec 2014 roku w województwie świętokrzyskim działało 808 placówek wychowania przedszkolnego. Najwięcej placówek funkcjonowało w powiecie kieleckim – 201. Spośród działających na jego terenie jednostek przeważały oddziały przedszkolne w szkołach podstawowych, których było 104. Drugie w kolejności były punkty przedszkolne, których w powiecie było, aż 62. Ponadto na obszarze powiatu kieleckiego funkcjonowały 33 przedszkola i 2 zespoły wychowania przedszkolnego.

Uwzględniając podział na gminy wyraźnie widać, że największą liczbą placówek wychowania przedszkolnego charakteryzowała się gmina Daleszyce - 22. Nieco mniej placówek znajdowało się na terenie gminy Chęciny – 17, Górno – 16, Nowa Słupia – 16 oraz Bieliny – 15. Kilka z kieleckich gmin charakteryzowało się niską liczbą placówek wychowania przedszkolnego. Wśród nich znalazły się: Chmielnik i Mniów po 8 placówek, Łopuszno i Raków po 7 placówek, Masłów i Miedziana Góra po 5 placówek. Najmniejsza liczba placówek znajdowała się w gminie Sitkówka-Nowiny – 3 placówki oraz Pierzchnica – 2 placówki.

Tabela nr 35. Ilość placówek wychowania przedszkolnego w powiecie kieleckim w 2014 roku w podziale na gminy.

Nazwa	Oddziały przedszkolne w szkołach podstawowych	Przedszkola bez specjalnych	Przedszkola specjalne	Punkty przedszkolne bez specjalnych	Zespoły wychowania przedszkolnego bez specjalnych
	ogółem				
	2014				
	[ob.]				
POLSKA	8 610	10 748	191	2 013	99
POLSKA - MIASTO	2 178	7 144	172	786	16
POLSKA - WIEŚ	6 432	3 604	19	1 227	83
ŚWIĘTOKRZYSKIE	386	281	8	131	2
ŚWIĘTOKRZYSKIE - MIASTO	61	139	6	9	0
ŚWIĘTOKRZYSKIE - WIEŚ	325	142	2	122	2
Powiat kielecki	104	33	0	62	2
Powiat kielecki - MIASTO	3	5	0	0	0
Powiat kielecki - WIEŚ	101	28	0	62	2
Bieliny	8	0	0	7	0
Bodzentyn	5	2	0	4	0

Chęciny	10	1	0	6	0
Chmielnik	4	4	0	0	0
Daleszyce	11	1	0	10	0
Górno	8	2	0	6	0
Łagów	5	0	0	6	0
Łopuszno	6	0	0	1	0
Masłów	5	0	0	0	0
Miedziana Góra	2	2	0	1	0
Mniów	6	0	0	2	0
Morawica	2	2	0	9	0
Nowa Słupia	8	4	0	4	0
Piekoszów	5	5	0	0	0
Pierzchnica	2	0	0	0	0
Raków	3	2	0	0	2
Sitkówka-Nowiny	2	1	0	0	0
Strawczyn	7	1	0	6	0
Zagnańsk	5	6	0	0	0

Źródło: GUS: Bank Danych Lokalnych

Powiat kielecki to jeden z największych powiatów województwa świętokrzyskiego. Podobnie jak m. Kielce skupia największą liczbę ludności. W 2014 roku w powiecie zamieszkiwało 8 106 dzieci w wieku 3-6 lat ogółem. Największa liczba dzieci w tym powiecie i w tym przedziale wiekowym zamieszkiwała gminę Morawica – 805 dzieci. Nieco mniejsza liczba dzieci w wieku 3-6 lat była mieszkańcami gmin Piekoszów – 744, Górno – 724 i Daleszyce – 700. Najmniej dzieci w tym przedziale wiekowym zamieszkiwała gminy: Nowa Słupia – 285, Pierzchnica – 217 i Raków – 202. Warto nadmienić, że liczba dzieci w wieku 3-6 lat w 2015 roku wyniosła w powiecie kieleckim 9 144 i była wyższa w stosunku do roku 2014 o 1 038 dzieci.

Tabela nr 36. Liczba dzieci w wieku 3-6 lat ogółem w podziale na grupy wiekowe zamieszkujących powiat kielecki w 2014 i 2015 roku, w podziale na gminy.

Nazwa	Dzieci ogółem							
	ogółem							
	dzieci w wieku 3 - 5 lat		dzieci w wieku 3 - 6 lat		dzieci w wieku 3 - 4 lat		dzieci w wieku 4 - 6 lat	
	2014	2015	2014	2015	2014	2015	2014	2015
	[osoba]							
POLSKA	1 244 861	1 199 831	1 459 850	1 633 192	811 223	785 534	1 063 163	1 244 248
POLSKA - MIASTO	721 353	694 685	844 113	943 583	471 185	455 440	613 260	718 031
POLSKA - WIEŚ	523 508	505 146	615 737	689 609	340 038	330 094	449 903	526 217
ŚWIĘTOKRZYSKIE	36 937	35 329	43 402	48 286	23 967	23 143	31 643	36 873
ŚWIĘTOKRZYSKIE - MIASTO	15 576	14 864	18 292	20 311	10 104	9 712	13 365	15 491
ŚWIĘTOKRZYSKIE - WIEŚ	21 361	20 465	25 110	27 975	13 863	13 431	18 278	21 382

Powiat kielecki	6 917	6 794	8 106	9 144	4 576	4 466	5 828	6 972
Powiat kielecki - MIASTO	436	399	503	542	285	253	362	425
Powiat kielecki - WIEŚ	6 481	6 395	7 603	8 602	4 291	4 213	5 466	6 547
Bieliny	373	356	434	486	245	222	317	378
Bodzentyn	398	371	465	512	254	237	343	398
Chęciny	409	424	498	584	255	297	365	420
Chmielnik	377	374	445	493	260	258	302	375
Daleszyce	563	506	649	700	367	321	472	556
Górno	538	540	631	724	354	354	459	542
Łagów	230	234	268	306	158	146	196	232
Łopuszno	304	308	359	412	198	218	251	306
Mastów	340	298	407	431	210	182	317	341
Miedziana Góra	402	417	465	548	269	290	324	410
Mniów	331	298	386	405	221	190	274	329
Morawica	594	602	685	805	392	392	492	607
Nowa Słupia	208	258	245	285	181	178	145	208
Piekoszów	555	554	644	744	365	374	455	555
Pierzchnica	172	159	202	217	116	100	146	169
Raków	150	148	182	202	95	98	136	153
Sitkówka-Nowiny	235	218	286	314	142	140	218	244
Strawczyn	385	361	444	489	259	226	319	389
Zagnańsk	353	368	411	487	235	243	297	360

Źródło: GUS: Bank Danych Lokalnych

Analizując liczbę dzieci w wieku 3-6 lat objętych wychowaniem przedszkolnym ich ogólna liczba w powiecie kieleckim wyniosła na koniec 2014 roku 6 211 osób, z czego 5 266 do dzieci w wieku 3-5 lat, 3 053 – dzieci w wieku 3-4 lat, a 5 034 to dzieci w wieku 4-6 lat. Największą liczbą dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym, mieszczących się w przedziale wiekowym 3-6 lat charakteryzowała się gmina Piekoszów – 627 osób i Daleszyce – 508 osób. Najmniej dzieci w wieku 3-6 lat zamieszkiwało gminę Pierzchnica – 174 osoby i Raków – 133 osoby.

Tabela nr 37. Liczba dzieci w wieku 3-6 lat objętych wychowaniem przedszkolnym w podziale na grupy wiekowe, zamieszkujących powiat kielecki w 2014 roku, w podziale na gminy.

Nazwa	Dzieci objęte wychowaniem przedszkolnym			
	ogółem			
	dzieci w wieku 3 - 5 lat	dzieci w wieku 3 - 6 lat	dzieci w wieku 3 - 4 lat	dzieci w wieku 4 - 6 lat
	2014			
	[osoba]			
POLSKA	988 592	1 200 840	581 132	948 449
POLSKA - MIASTO	670 065	807 023	410 281	622 885
POLSKA - WIEŚ	318 527	393 817	170 851	325 564

ŚWIĘTOKRZYSKIE	28 215	34 237	16 213	27 737
ŚWIĘTOKRZYSKIE - MIASTO	14 730	17 912	8 944	14 053
ŚWIĘTOKRZYSKIE - WIEŚ	13 485	16 325	7 269	13 684
Powiat kielecki	5 266	6 211	3 053	5 034
Powiat kielecki - MIASTO	571	706	340	558
Powiat kielecki - WIEŚ	4 695	5 505	2 713	4 476
Bieliny	266	313	149	268
Bodzentyn	255	286	138	235
Chęciny	293	366	171	287
Chmielnik	297	378	179	290
Daleszyce	441	508	257	411
Górno	393	484	221	412
Łągów	184	206	113	167
Łopuszno	178	226	85	196
Masłów	262	297	152	240
Miedziana Góra	246	288	134	236
Mniów	179	210	80	175
Morawica	443	462	261	405
Nowa Słupia	221	292	152	229
Piekoszów	541	627	337	475
Pierzchnica	141	174	81	146
Raków	110	133	63	109
Sitkówka-Nowiny	243	300	143	238
Strawczyn	243	293	134	237
Zagnańsk	330	368	203	278

Źródło: GUS: Bank Danych Lokalnych

W 2014 roku w placówkach wychowania przedszkolnego w powiecie kieleckim przygotowanych było 3 950 miejsc, z czego 501 miejsc na terenach miejskich, a 3 449 na wiejskich. W przedszkolach dostępnych było 2 355 miejsc, w punktach przedszkolnych 1 566, a w zespołach wychowania przedszkolnego jedynie 29 miejsc. Najwięcej miejsc w placówkach wychowania przedszkolnego w powiecie kieleckim było w gminie Piekoszów – 585 miejsc i gminie Morawica – 546 miejsc. Najmniejszą liczbę miejsc w tego typu jednostkach zanotowano w gminach: Raków – 89 miejsc, Łopuszno – 23, Masłów – 0 miejsc i Pierzchnica – 0 miejsc.

Tabela nr 38. Liczba miejsc w placówkach wychowania przedszkolnego w powiecie kieleckim w 2014 roku z uwzględnieniem agregatu „miasto-wieś”.

Nazwa	Przedszkola bez specjalnych	Przedszkola specjalne	Punkty przedszkolne bez specjalnych	Zespoły wychowania przedszkolnego bez specjalnych
	miejsca			
	ogółem			

	2014			
POLSKA	1 011 807	4 096	47 297	2 149
POLSKA - MIASTO	771 203	3 846	18 656	490
POLSKA - WIEŚ	240 604	250	28 641	1 659
ŚWIĘTOKRZYSKIE	23 715	111	3 210	29
ŚWIĘTOKRZYSKIE - MIASTO	16 369	93	200	0
ŚWIĘTOKRZYSKIE - WIEŚ	7 346	18	3 010	29
Powiat kielecki	2 355	0	1 566	29
Powiat kielecki - MIASTO	501	0	0	0
Powiat kielecki - WIEŚ	1 854	0	1 566	29
Bieliny	0	0	199	0
Bodzentyn	140	0	69	0
Chęciny	150	0	104	0
Chmielnik	250	0	0	0
Daleszyce	76	0	210	0
Górno	100	0	150	0
Łagów	0	0	146	0
Łopuszno	0	0	23	0
Masłów	0	0	0	0
Miedziana Góra	199	0	24	0
Mniów	0	0	100	0
Morawica	205	0	341	0
Nowa Słupia	140	0	90	0
Piekoszów	585	0	0	0
Pierzchnica	0	0	0	0
Raków	60	0	0	29
Sitkówka-Nowiny	175	0	0	0
Strawczyn	25	0	110	0
Zagnańsk	250	0	0	0

Źródło: GUS: Bank Danych Lokalnych

Ważnym elementem w polityce edukacji dzieci i młodzieży jest tzw. wskaźnik uprzedzszkolnienia. Państwa członkowskie UE założyły, iż 95% dzieci w wieku od 4 do wieku rozpoczęcia obowiązku szkolnego powinno znaleźć się w systemie wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem. Biorąc pod uwagę ten wskaźnik to na obszarze powiatu kieleckiego odsetek dzieci w wieku 3-5 lat objętych wychowaniem przedszkolnym w poszczególnych gminach jest bardzo zróżnicowany i waha się od 54,08% w gminie Mniów do 106,25% w gminie Nowa Słupia. W przedziale wiekowym 3-6 lat sytuacja jest taka sama - najwyższy gmina Nowa Słupia 119,18% i najniższy gmina Mniów 54,4% odsetek dzieci w przedszkolach. **Należy jednak zaznaczyć, że w powiecie kieleckim, podobnie jak w pozostałych powiatach niewątpliwie występuje zjawisko dowożenia dzieci do ośrodków wychowania przedszkolnego w miejscowości, gdzie prawdopodobnie pracują rodzice, dlatego też pełne zobrazowanie statystyczne tego zjawiska jest znacznie utrudnione.**

Tabela nr 39. Procentowy udział liczby dzieci w wieku 3-5 lat i 3-6 lata uczęszczających do placówek wychowania przedszkolnego według gmin w powiecie kieleckim w 2014 r.

Gmina	Procentowy udział liczby dzieci w wieku 3-5 lat uczęszczających do placówek wychowania przedszkolnego	Procentowy udział liczby dzieci w wieku 3-6 lat uczęszczających do placówek wychowania przedszkolnego
Bieliny	71,31%	72,12%
Bodzentyn	64,07%	61,51%
Chęciny	71,64%	73,49%
Chmielnik	78,78%	84,94%
Daleszyce	78,33%	78,27%
Górno	73,05%	76,70%
Łagów	80,00%	76,87%
Łopuszno	58,55%	62,95%
Masłów	77,06%	72,97%
Miedziana Góra	61,19%	61,94%
Mniów	54,08%	54,40%
Morawica	74,58%	67,45%
Nowa Słupia	106,25%	119,18%
Piekoszów	97,48%	97,36%
Pierzchnica	81,98%	86,14%
Raków	73,33%	73,08%
Sitkówka-Nowiny	103,40%	104,90%
Strawczyn	63,12%	65,99%
Zagnańsk	93,48%	89,54%

Źródło: GUS: Bank Danych Lokalnych

2. Powiat konecki

W 2014 roku w powiecie koneckim zanotowano łącznie 57 placówek wychowania przedszkolnego, z czego 44 jednostki znajdowały się na wsi, a 13 na terenie miejskim. Najwięcej było oddziałów przedszkolnych w szkołach podstawowych – 26. W powiecie oprócz oddziałów funkcjonowało 16 przedszkoli oraz 15 punktów przedszkolnych. Najwięcej jednostek znajdowało się w gminie Końskie – 21 oraz gminie Stąporków – 12. W pozostałych gminach liczba placówek nie przekraczała 6. W gminie Ruda Maleniecka zlokalizowana była tylko 1 placówka wychowania przedszkolnego.

Tabela nr 40. Ilość placówek wychowania przedszkolnego w powiecie koneckim w 2014 roku w podziale na gminy.

Nazwa	Oddziały przedszkolne w szkołach podstawowych	Przedszkola bez specjalnych	Przedszkola specjalne	Punkty przedszkolne bez specjalnych	Zespoły wychowania przedszkolnego bez specjalnych
	ogółem				
	2014				
	[ob.]				
POLSKA	8 610	10 748	191	2 013	99
POLSKA - MIASTO	2 178	7 144	172	786	16
POLSKA - WIEŚ	6 432	3 604	19	1 227	83
ŚWIĘTOKRZYSKIE	386	281	8	131	2
ŚWIĘTOKRZYSKIE - MIASTO	61	139	6	9	0
ŚWIĘTOKRZYSKIE - WIEŚ	325	142	2	122	2
Powiat konecki	26	16	0	15	0
Powiat konecki - MIASTO	2	10	0	1	0
Powiat konecki - WIEŚ	24	6	0	14	0
Fałków	2	0	0	3	0
Gowarczów	2	0	0	2	0
Końskie	5	11	0	5	0
Radoszyce	5	1	0	0	0
Ruda Maleniecka	0	1	0	0	0
Słupia (Konecka)	4	0	0	0	0
Smyków	2	0	0	2	0
Stąporków	6	3	0	3	0

Źródło: GUS: Bank Danych Lokalnych

W 2015 roku w powiecie koneckim zamieszkiwało 2 993 dzieci w wieku 3-6 lat. W porównaniu do roku 2014 to o 313 dzieci więcej w tej grupie wiekowej. Największa liczba dzieci z omawianej grupy zamieszkiwała gminę końskie – 1 116 dzieci, a najmniejsza gminę Słupia(konecka) – 108 dzieci i gminę Ruda Maleniecka – 105 dzieci.

Tabela nr 41. Liczba dzieci w wieku 3-6 lat ogółem w podziale na grupy wiekowe zamieszkujących powiat konecki w 2014 i 2015 roku, w podziale na gminy.

Nazwa	Dzieci ogółem							
	ogółem							
	dzieci w wieku 3 - 5 lat		dzieci w wieku 3 - 6 lat		dzieci w wieku 3 - 4 lat		dzieci w wieku 4 - 6 lat	
	2014	2015	2014	2015	2014	2015	2014	2015
	[osoba]							
POLSKA	1 244 861	1 199 831	1 459 850	1 633 192	811 223	785 534	1 063 163	1 244 248
POLSKA - MIASTO	721 353	694 685	844 113	943 583	471 185	455 440	613 260	718 031

POLSKA - WIEŚ	523 508	505 146	615 737	689 609	340 038	330 094	449 903	526 217
ŚWIĘTOKRZYSKIE	36 937	35 329	43 402	48 286	23 967	23 143	31 643	36 873
ŚWIĘTOKRZYSKIE - MIASTO	15 576	14 864	18 292	20 311	10 104	9 712	13 365	15 491
ŚWIĘTOKRZYSKIE - WIEŚ	21 361	20 465	25 110	27 975	13 863	13 431	18 278	21 382
Powiat konecki	2 272	2 204	2 680	2 993	1 484	1 481	1 932	2 266
Powiat konecki - MIASTO	634	626	758	857	403	440	540	634
Powiat konecki - WIEŚ	1 638	1 578	1 922	2 136	1 081	1 041	1 392	1 632
Fałków	146	141	165	183	100	95	112	140
Gowarczów	142	140	172	183	99	88	128	140
Końskie	949	908	1 116	1 243	615	617	795	948
Radoszyce	287	288	331	381	196	190	234	289
Ruda Maleniecka	88	87	105	113	62	60	70	88
Słupia (Konecka)	92	81	108	119	56	52	82	92
Smyków	128	119	154	169	79	84	111	128
Stąporków	440	440	529	602	277	295	400	441

Źródło: GUS: Bank Danych Lokalnych

Analizując liczbę dzieci w wieku 3-6 lat objętych wychowaniem przedszkolnym wyraźnie widać, że na koniec 2014 roku najwięcej z nich było mieszkańcami gminy Końskie – 966 osób. Aż w 3 gminach powiatu koneckiego zanotowano mniej niż 100 dzieci w wieku 3-6 lat objętych wychowaniem przedszkolnym. Do tych gmin należą: Smyków – 85 dzieci, Słupia (Konecka) – 68 dzieci oraz Ruda Maleniecka – 56 dzieci.

Tabela nr 42. Liczba dzieci w wieku 3-6 lat objętych wychowaniem przedszkolnym w podziale na grupy wiekowe, zamieszkujących powiat konecki w 2014 roku, w podziale na gminy.

Nazwa	Dzieci objęte wychowaniem przedszkolnym			
	ogółem			
	dzieci w wieku 3 - 5 lat	dzieci w wieku 3 - 6 lat	dzieci w wieku 3 - 4 lat	dzieci w wieku 4 - 6 lat
	2014			
	[osoba]			
POLSKA	988 592	1 200 840	581 132	948 449
POLSKA - MIASTO	670 065	807 023	410 281	622 885
POLSKA - WIEŚ	318 527	393 817	170 851	325 564
ŚWIĘTOKRZYSKIE	28 215	34 237	16 213	27 737
ŚWIĘTOKRZYSKIE - MIASTO	14 730	17 912	8 944	14 053
ŚWIĘTOKRZYSKIE - WIEŚ	13 485	16 325	7 269	13 684
Powiat konecki	1 625	2 016	911	1 637
Powiat konecki - MIASTO	742	899	451	697
Powiat konecki - WIEŚ	883	1 117	460	940
Fałków	113	130	67	104

Gowarczów	105	139	67	115
Końskie	802	966	484	752
Radoszyce	143	192	44	177
Ruda Maleniecka	48	56	24	42
Słupia (Konecka)	50	68	31	58
Smyków	65	85	30	76
Stąporków	299	380	164	313

Źródło: GUS: Bank Danych Lokalnych

Na koniec 2014 roku w powiecie koneckim w placówkach wychowania przedszkolnego dostępnych było 1 606 miejsc, z czego 952 miejsca na terenach miejskich, a 654 na wiejskich. Wśród dostępnych w powiecie jednostek, więcej miejsc było w przedszkolach – 1 237 miejsc, a mniej w punktach przedszkolnych – 369 miejsc. Wśród gmin największą liczbę miejsc w placówkach wychowania przedszkolnego oferowano w Końskich – 951 miejsc. Najmniej miejsc dostępnych było w gminach: Gowarczów – 81 miejsc, Fałków – 70 miejsc, Ruda Maleniecka – 68 miejsc, Smyków – 36 miejsc, Słupia (Konecka) – 0 miejsc.

Tabela nr 43. Liczba miejsc w placówkach wychowania przedszkolnego w powiecie koneckim w 2014 roku z uwzględnieniem agregatu „miasto-wieś”.

Nazwa	Przedszkola bez specjalnych	Przedszkola specjalne	Punkty przedszkolne bez specjalnych	Zespoły wychowania przedszkolnego bez specjalnych
	miejsca			
	ogółem			
	2014			
POLSKA	1 011 807	4 096	47 297	2 149
POLSKA - MIASTO	771 203	3 846	18 656	490
POLSKA - WIEŚ	240 604	250	28 641	1 659
ŚWIĘTOKRZYSKIE	23 715	111	3 210	29
ŚWIĘTOKRZYSKIE - MIASTO	16 369	93	200	0
ŚWIĘTOKRZYSKIE - WIEŚ	7 346	18	3 010	29
Powiat konecki	1 237	0	369	0
Powiat konecki - MIASTO	935	0	17	0
Powiat konecki - WIEŚ	302	0	352	0
Fałków	0	0	70	0
Gowarczów	0	0	81	0
Końskie	834	0	117	0
Radoszyce	120	0	0	0
Ruda Maleniecka	68	0	0	0
Słupia (Konecka)	0	0	0	0
Smyków	0	0	36	0
Stąporków	215	0	65	0

Źródło: GUS: Bank Danych Lokalnych

W powiecie koneckim gminą o najwyższym stopniu uprzedzskolnienia była gmina Końskie, gdzie procentowy udział dzieci w wieku 3-5 lat objętych wychowaniem przedszkolnym wynosił 84,51%. Najniższy opisywany wskaźnik odnotowany został w gminie Radoszyce, gdzie wynosił 49,83%. W przedziale wiekowym 3-6 lat najwyższy odsetek dzieci uczęszczających do ośrodków wychowania przedszkolnego był w gminie Końskie 86,56%, zaś najniższy w gminie Ruda Maleniecka 53,33%.

Tabela nr 44. Procentowy udział liczby dzieci w wieku 3-5 lat i 3-6 lat uczęszczających do placówek wychowania przedszkolnego według gmin w powiecie koneckim w 2014 r.

Gmina	Procentowy udział liczby dzieci w wieku 3-5 lat uczęszczających do placówek wychowania przedszkolnego	Procentowy udział liczby dzieci w wieku 3-6 lat uczęszczających do placówek wychowania przedszkolnego
Fałków	77,40%	78,79%
Gowarczów	73,94%	80,81%
Końskie	84,51%	86,56%
Radoszyce	49,83%	58,01%
Ruda Maleniecka	54,55%	53,33%
Słupia (Konecka)	54,35%	62,96%
Smyków	50,78%	55,19%
Stąporków	67,95%	71,83%

Źródło: GUS: Bank Danych Lokalnych

3. Powiat ostrowiecki

Na obszarze powiatu koneckiego w końcu 2014 roku funkcjonowało jedynie 47 placówek wychowania przedszkolnego, z czego 23 na terenach miejskich, a 24 na terenach wiejskich. Głównie były to oddziały przedszkolne – 25 jednostek oraz przedszkola – 22 placówki. Największą liczbę jednostek skupiał Ostrowiec Świętokrzyski. Na jego obszarze znajdowało się, 21 placówek. Na drugim miejscu znalazła się gmina Bodzechów z liczbą jedynie 8 placówek. W pozostałych gminach liczba placówek nie przekroczyła 6. Najmniej jednostek znalazło się na terenie gminy Bałtów – 3 jednostki oraz Ćmielów – 4 jednostki.

Tabela nr 45. Ilość placówek wychowania przedszkolnego w powiecie ostrowieckim w 2014 roku w podziale na gminy.

Nazwa	Oddziały przedszkolne w szkołach podstawowych	Przedszkola bez specjalnych	Przedszkola specjalne	Punkty przedszkolne bez specjalnych	Zespoły wychowania przedszkolnego bez specjalnych
	ogółem				
	2014				
	[ob.]				
POLSKA	8 610	10 748	191	2 013	99
POLSKA - MIASTO	2 178	7 144	172	786	16
POLSKA - WIEŚ	6 432	3 604	19	1 227	83

ŚWIĘTOKRZYSKIE	386	281	8	131	2
ŚWIĘTOKRZYSKIE - MIASTO	61	139	6	9	0
ŚWIĘTOKRZYSKIE - WIEŚ	325	142	2	122	2
Powiat ostrowiecki	25	22	0	0	0
Powiat ostrowiecki - MIASTO	9	14	0	0	0
Powiat ostrowiecki - WIEŚ	16	8	0	0	0
Ostrowiec Świętokrzyski	9	12	0	0	0
Bałtów	2	1	0	0	0
Bodzechów	3	5	0	0	0
Ćmielów	2	2	0	0	0
Kunów	5	1	0	0	0
Waśniów	4	1	0	0	0

Źródło: GUS: Bank Danych Lokalnych

W końcu 2014 roku w powiecie ostrowieckim zamieszkiwało 3 604 dzieci w wieku 3-6 lat ogółem. W 2015 roku było ich już 3 918 osób. Liczba dzieci ogółem należących do przedziału wiekowego 3-6 lat wzrosła o 314 osób. W powiecie ostrowieckim największa liczba dzieci mieszczących się w tym przedziale wiekowym w 2014 roku zamieszkiwała teren Ostrowca Świętokrzyskiego – 2 196 osób. Najmniej dzieci z omawianego przedziału zamieszkiwała w tym czasie gminą Bałtów – 112 dzieci.

Tabela nr 46. Liczba dzieci w wieku 3-6 lat ogółem w podziale na grupy wiekowe zamieszkujących powiat ostrowiecki w 2014 i 2015 roku, w podziale na gminy.

Nazwa	Dzieci ogółem							
	ogółem							
	dzieci w wieku 3 - 5 lat		dzieci w wieku 3 - 6 lat		dzieci w wieku 3 - 4 lat		dzieci w wieku 4 - 6 lat	
	2014	2015	2014	2015	2014	2015	2014	2015
	[osoba]							
POLSKA	1 244 861	1 199 831	1 459 850	1 633 192	811 223	785 534	1 063 163	1 244 248
POLSKA - MIASTO	721 353	694 685	844 113	943 583	471 185	455 440	613 260	718 031
POLSKA - WIEŚ	523 508	505 146	615 737	689 609	340 038	330 094	449 903	526 217
ŚWIĘTOKRZYSKIE	36 937	35 329	43 402	48 286	23 967	23 143	31 643	36 873
ŚWIĘTOKRZYSKIE - MIASTO	15 576	14 864	18 292	20 311	10 104	9 712	13 365	15 491
ŚWIĘTOKRZYSKIE - WIEŚ	21 361	20 465	25 110	27 975	13 863	13 431	18 278	21 382
Powiat ostrowiecki	3 067	2 799	3 604	3 918	1 937	1 815	2 662	3 041
Powiat ostrowiecki - MIASTO	2 029	1 856	2 395	2 578	1 294	1 197	1 769	2 001
Powiat ostrowiecki - WIEŚ	1 038	943	1 209	1 340	643	618	893	1 040
Ostrowiec Świętokrzyski	1 860	1 708	2 196	2 367	1 191	1 104	1 619	1 834
Bałtów	96	87	112	120	65	57	77	98
Bodzechów	365	321	429	471	213	203	335	359

Ćmielów	199	168	233	245	119	103	180	199
Kunów	292	282	346	387	188	183	256	295
Waśniów	255	233	288	328	161	165	195	256

Źródło: GUS: Bank Danych Lokalnych

Najwięcej dzieci w grupie wiekowej 3-6 lat objętych wychowaniem przedszkolnym było mieszkańcami Ostrowca Świętokrzyskiego – 1 762 osoby. Najmniejsza liczba dzieci z tego przedziału wiekowego zamieszkiwała gminę Bałtów – 79 osób.

Tabela nr 47. Liczba dzieci w wieku 3-6 lat objętych wychowaniem przedszkolnym w podziale na grupy wiekowe, zamieszkujących powiat ostrowiecki w 2014 roku, w podziale na gminy.

Nazwa	Dzieci objęte wychowaniem przedszkolnym			
	ogółem			
	dzieci w wieku 3 - 5 lat	dzieci w wieku 3 - 6 lat	dzieci w wieku 3 - 4 lat	dzieci w wieku 4 - 6 lat
	2014			
	[osoba]			
POLSKA	988 592	1 200 840	581 132	948 449
POLSKA - MIASTO	670 065	807 023	410 281	622 885
POLSKA - WIEŚ	318 527	393 817	170 851	325 564
ŚWIĘTOKRZYSKIE	28 215	34 237	16 213	27 737
ŚWIĘTOKRZYSKIE - MIASTO	14 730	17 912	8 944	14 053
ŚWIĘTOKRZYSKIE - WIEŚ	13 485	16 325	7 269	13 684
Powiat ostrowiecki	2 232	2 705	1 247	2 210
Powiat ostrowiecki - MIASTO	1 643	1 997	938	1 627
Powiat ostrowiecki - WIEŚ	589	708	309	583
Ostrowiec Świętokrzyski	1 445	1 762	833	1 420
Bałtów	65	79	37	63
Bodzechów	294	355	164	289
Ćmielów	104	130	44	120
Kunów	218	241	135	192
Waśniów	106	138	34	126

Źródło: GUS: Bank Danych Lokalnych

W 2014 roku w powiecie ostrowieckim w placówkach wychowania przedszkolnego było dostępnych 1 997 miejsc, z czego 1 562 na obszarze miejskim, a 435 na wiejskim. Największa liczba miejsc w omawianych placówkach była dostępna w Ostrowcu Świętokrzyskim – 1 344 miejsc, a najmniejsza w Bałtowie – 45 miejsc i Waśniowie – 25 miejsc.

Tabela nr 48. Liczba miejsc w placówkach wychowania przedszkolnego w powiecie ostrowieckim w 2014 roku z uwzględnieniem agregatu „miasto-wieś”.

Nazwa	Przedszkola bez specjalnych	Przedszkola specjalne	Punkty przedszkolne bez specjalnych	Zespoły wychowania przedszkolnego bez specjalnych
	miejsca			
	ogółem			
	2014			
POLSKA	1 011 807	4 096	47 297	2 149
POLSKA - MIASTO	771 203	3 846	18 656	490
POLSKA - WIEŚ	240 604	250	28 641	1 659
ŚWIĘTOKRZYSKIE	23 715	111	3 210	29
ŚWIĘTOKRZYSKIE - MIASTO	16 369	93	200	0
ŚWIĘTOKRZYSKIE - WIEŚ	7 346	18	3 010	29
Powiat ostrowiecki	1 997	0	0	0
Powiat ostrowiecki - MIASTO	1 562	0	0	0
Powiat ostrowiecki - WIEŚ	435	0	0	0
Ostrowiec Świętokrzyski	1 344	0	0	0
Bałtów	45	0	0	0
Bodzechów	350	0	0	0
Ćmielów	133	0	0	0
Kunów	100	0	0	0
Waśniów	25	0	0	0

Źródło: GUS: Bank Danych Lokalnych

Na obszarze powiatu ostrowieckiego w gminie Bodzechów uczęszczało do placówek wychowania przedszkolnego 80,55% dzieci w wieku 3-5 lat, natomiast w wieku 3-6 lat odsetek ten wynosił 82,75% i była to gmina, gdzie wskaźniki te były najwyższe. W omawianym powiecie najniższy wskaźnik tzw. uprzedzskolnienia występował w gminie Waśniów i wynosił 41,57%, gdzie podobnie było w grupie wiekowej 3-6 lat z odsetkiem 47,92%.

Tabela nr 49. Procentowy udział liczby dzieci w wieku 3-5 lat uczęszczających do placówek wychowania przedszkolnego według gmin w powiecie ostrowieckim w 2014 r.

Gmina	Procentowy udział liczby dzieci w wieku 3-5 lat uczęszczających do placówek wychowania przedszkolnego	Procentowy udział liczby dzieci w wieku 3-6 lat uczęszczających do placówek wychowania przedszkolnego
Ostrowiec Świętokrzyski	77,69%	80,24%
Bałtów	67,71%	70,54%
Bodzechów	80,55%	82,75%
Ćmielów	52,26%	55,79%
Kunów	74,66%	69,65%
Waśniów	41,57%	47,92%

Źródło: GUS: Bank Danych Lokalnych

4. Powiat skarżyski

Powiat skarżyski to jeden z tych świętokrzyskich powiatów, które w swoich zasobach posiadają najmniej placówek wychowania przedszkolnego. Na koniec 2014 roku w opisywanym powiecie było ich zaledwie 37, z czego 18 na terenach miejskich, a 19 na wiejskich. Najwięcej wśród wszystkich placówek tego typu w powiecie skarżyskim było przedszkoli (16 jednostek) oraz oddziałów przedszkolnych w szkołach podstawowych (14 jednostek). Ponadto w powiecie skarżyskim znajdowało się 5 punktów przedszkolnych oraz 2 przedszkola specjalne.

Największą liczbę placówek wychowania przedszkolnego, w tym także specjalnych miała do dyspozycji gmina Skarżysko-Kamienna – 15. Drugą gminą, na której terenie znajdowała się największa ilość omawianych jednostek było Skarżysko Kościelne, na którego obszarze zlokalizowanych było 9 placówek wychowania przedszkolnego. W gminie Bliżyn znalazło się jedynie 5 takich jednostek, a w gminach Łączna i Suchedniów po 4 jednostki tego typu.

Tabela nr 50. Ilość placówek wychowania przedszkolnego w powiecie skarżyskim w 2014 roku w podziale na gminy.

Nazwa	Oddziały przedszkolne w szkołach podstawowych	Przedszkola bez specjalnych	Przedszkola specjalne	Punkty przedszkolne bez specjalnych	Zespoły wychowania przedszkolnego bez specjalnych
	ogółem				
	2014				
	[ob.]				
POLSKA	8 610	10 748	191	2 013	99
POLSKA - MIASTO	2 178	7 144	172	786	16
POLSKA - WIEŚ	6 432	3 604	19	1 227	83
ŚWIĘTOKRZYSKIE	386	281	8	131	2
ŚWIĘTOKRZYSKIE - MIASTO	61	139	6	9	0
ŚWIĘTOKRZYSKIE - WIEŚ	325	142	2	122	2
Powiat skarżyski	14	16	2	5	0
Powiat skarżyski - MIASTO	3	13	2	0	0
Powiat skarżyski - WIEŚ	11	3	0	5	0
Skarżysko-Kamienna	1	12	2	0	0
Bliżyn	4	1	0	0	0
Łączna	2	1	0	1	0
Skarżysko Kościelne	4	1	0	4	0
Suchedniów	3	1	0	0	0

Źródło: GUS: Bank Danych Lokalnych

Analizując liczbę dzieci ogółem w podziale na grupy wiekowe do lat 6 wyraźnie widać, że w powiecie skarżyskim ich liczba w 2015 roku wzrosła z 2 378 do 2 625 osób. W 2014 roku największa liczba dzieci należących do przedziału wiekowego 3-6 lat ogółem zamieszkiwała

Skarżysko-Kamienną – 1 364 osoby. Najmniej dzieci z tej grupy wiekowej i w tym powiecie było mieszkańcami gminy łączna – 197 osób.

Tabela nr 51. Liczba dzieci w wieku 3-6 lat ogółem w podziale na grupy wiekowe zamieszkujących powiat skarżyski w 2014 i 2015 roku, w podziale na gminy.

Nazwa	Dzieci ogółem							
	ogółem							
	dzieci w wieku 3 - 5 lat		dzieci w wieku 3 - 6 lat		dzieci w wieku 3 - 4 lat		dzieci w wieku 4 - 6 lat	
	2014	2015	2014	2015	2014	2015	2014	2015
	[osoba]							
POLSKA	1 244 861	1 199 831	1 459 850	1 633 192	811 223	785 534	1 063 163	1 244 248
POLSKA - MIASTO	721 353	694 685	844 113	943 583	471 185	455 440	613 260	718 031
POLSKA - WIEŚ	523 508	505 146	615 737	689 609	340 038	330 094	449 903	526 217
ŚWIĘTOKRZYSKIE	36 937	35 329	43 402	48 286	23 967	23 143	31 643	36 873
ŚWIĘTOKRZYSKIE - MIASTO	15 576	14 864	18 292	20 311	10 104	9 712	13 365	15 491
ŚWIĘTOKRZYSKIE - WIEŚ	21 361	20 465	25 110	27 975	13 863	13 431	18 278	21 382
Powiat skarżyski	2 029	1 901	2 378	2 625	1 302	1 246	1 738	2 010
Powiat skarżyski - MIASTO	1 391	1 315	1 631	1 812	890	863	1 197	1 377
Powiat skarżyski - WIEŚ	638	586	747	813	412	383	541	633
Skarżysko-Kamienna	1 159	1 099	1 364	1 518	736	726	1 003	1 148
Bliżyn	239	207	272	302	145	139	196	236
Łączna	167	145	197	207	105	96	142	165
Skarżysko Kościelne	196	195	236	254	136	123	172	194
Suchedniów	268	255	309	344	180	162	225	267

Źródło: GUS: Bank Danych Lokalnych

Na koniec 2014 roku dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym, zawierających się w przedziale wiekowym 3-6 lat w powiecie skarżyskim było 1 832. Najwięcej z nich było mieszkańcami Skarżyska-Kamiennej – 1 156 osób, a najmniej gminy Bliżyn – 144 osoby i łączna – 132 osoby.

Tabela nr 52. Liczba dzieci w wieku 3-6 lat objętych wychowaniem przedszkolnym w podziale na grupy wiekowe, zamieszkujących powiat skarżyski w 2014 roku, w podziale na gminy.

Nazwa	Dzieci objęte wychowaniem przedszkolnym			
	ogółem			
	dzieci w wieku 3 - 5 lat	dzieci w wieku 3 - 6 lat	dzieci w wieku 3 - 4 lat	dzieci w wieku 4 - 6 lat
	2014			
	[osoba]			
POLSKA	988 592	1 200 840	581 132	948 449
POLSKA - MIASTO	670 065	807 023	410 281	622 885
POLSKA - WIEŚ	318 527	393 817	170 851	325 564

ŚWIĘTOKRZYSKIE	28 215	34 237	16 213	27 737
ŚWIĘTOKRZYSKIE - MIASTO	14 730	17 912	8 944	14 053
ŚWIĘTOKRZYSKIE - WIEŚ	13 485	16 325	7 269	13 684
Powiat skarżyski	1 534	1 832	895	1 449
Powiat skarżyski - MIASTO	1 122	1 347	663	1 060
Powiat skarżyski - WIEŚ	412	485	232	389
Skarżysko-Kamienna	956	1 156	566	910
Bliżyn	121	144	56	120
Łączna	117	132	65	110
Skarżysko Kościelne	152	181	97	137
Suchedniów	188	219	111	172

Źródło: GUS: Bank Danych Lokalnych

W powiecie skarżyskim w 2014 roku zanotowano 1 692 miejsca w placówkach wychowania przedszkolnego, z czego 1 408 na obszarze miejskim, a 284 na wiejskim. Wśród jednostek wychowania przedszkolnego, które występowały na terenie powiatu skarżyskiego, największą liczbę miejsc oferowały przedszkola zwykłe – 1 577 miejsc. W punktach przedszkolnych było dostępnych 115 miejsc. Najmniejszą liczbą miejsc dysponowały przedszkola specjalne – 25 miejsc. Podobnie, jak w poprzednich powiatach, największą liczbę miejsc w placówkach wychowania przedszkolnego oferowała stolica powiatu Skarżysko-Kamienna – 1 258 miejsc. Najmniejsza liczba miejsc w jednostkach tego typu była dostępna w gminie Bliżyn – 69 miejsc i łączna – 50 miejsc.

Tabela nr 53. Liczba miejsc w placówkach wychowania przedszkolnego w powiecie skarżyskim w 2014 roku z uwzględnieniem agregatu „miasto-wieś”.

Nazwa	Przedszkola bez specjalnych	Przedszkola specjalne	Punkty przedszkolne bez specjalnych	Zespoły wychowania przedszkolnego bez specjalnych
	miejsca			
	ogółem			
	2014			
POLSKA	1 011 807	4 096	47 297	2 149
POLSKA - MIASTO	771 203	3 846	18 656	490
POLSKA - WIEŚ	240 604	250	28 641	1 659
ŚWIĘTOKRZYSKIE	23 715	111	3 210	29
ŚWIĘTOKRZYSKIE - MIASTO	16 369	93	200	0
ŚWIĘTOKRZYSKIE - WIEŚ	7 346	18	3 010	29
Powiat skarżyski	1 577	25	115	0
Powiat skarżyski - MIASTO	1 408	25	0	0
Powiat skarżyski - WIEŚ	169	0	115	0
Skarżysko-Kamienna	1 258	25	0	0
Bliżyn	69	0	0	0
Łączna	25	0	25	0

Skarżysko Kościelne	75	0	90	0
Suchedniów	150	0	0	0

Źródło: GUS: Bank Danych Lokalnych

Wskaźnik uprzedzkolnienia na obszarze powiatu skarżyskiego na poziomie 82,48% osiągnięty został w gminie Skarżysko-Kamienna. Na ostatnim miejscu w powiecie skarżyskim pod tym względem plasowała się gmina Bliżyn, gdzie wychowaniem przedszkolnym objęte było 50,63% dzieci w przedziale wiekowym 3-5 lat. W grupie wiekowej 3-6 lat sytuacja kształtowała się podobnie: w gminie Skarżysko-Kamienna odsetek dzieci uczęszczających do ośrodków wychowania przedszkolnego wynosił 84,75%, zaś w gminie Bliżyn 52,94%.

Tabela nr 54. Procentowy udział liczby dzieci w wieku 3-5 lat i 3-6 lat uczęszczających do placówek wychowania przedszkolnego według gmin w powiecie skarżyskim w 2014 r.

Gmina	Procentowy udział liczby dzieci w wieku 3-5 lat uczęszczających do placówek wychowania przedszkolnego	Procentowy udział liczby dzieci w wieku 3-6 lat uczęszczających do placówek wychowania przedszkolnego
Skarżysko-Kamienna	82,48%	84,75%
Bliżyn	50,63%	52,94%
Łączna	70,06%	67,01%
Skarżysko Kościelne	77,55%	76,69%
Suchedniów	70,15%	70,87%

Źródło: GUS: Bank Danych Lokalnych

5. Powiat starachowicki

Na koniec 2014 roku w powiecie starachowickim funkcjonowało 56 placówek wychowania przedszkolnego, z czego 36 na terenach wiejskich i 20 na miejskich. Wśród wszystkich placówek funkcjonujących w omawianym powiecie najwięcej było oddziałów przedszkolnych w szkołach podstawowych (38 placówek). Prócz oddziałów przedszkolnych w powiecie znalazło się 14 przedszkoli, 4 punkty przedszkolne i 2 przedszkola specjalne. Największa liczba placówek wychowania przedszkolnego znajdowała się na terenie Starachowic – 19. Po 13 jednostek znajdowało się w Brodach i Pawłowie. W Mircu było 8 placówek, a w Wąchocku jedynie 3.

Tabela nr 55. Ilość placówek wychowania przedszkolnego w powiecie starachowickim w 2014 roku w podziale na gminy.

Nazwa	Oddziały przedszkolne w szkołach podstawowych	Przedszkola bez specjalnych	Przedszkola specjalne	Punkty przedszkolne bez specjalnych	Zespoły wychowania przedszkolnego bez specjalnych
	ogółem				
	2014				
	[ob.]				
POLSKA	8 610	10 748	191	2 013	99

POLSKA - MIASTO	2 178	7 144	172	786	16
POLSKA - WIEŚ	6 432	3 604	19	1 227	83
ŚWIĘTOKRZYSKIE	386	281	8	131	2
ŚWIĘTOKRZYSKIE - MIASTO	61	139	6	9	0
ŚWIĘTOKRZYSKIE - WIEŚ	325	142	2	122	2
Powiat starachowicki	38	14	0	4	0
Powiat starachowicki - MIASTO	9	10	0	1	0
Powiat starachowicki - WIEŚ	29	4	0	3	0
Starachowice	9	9	0	1	0
Brody	10	2	0	1	0
Mirzec	6	2	0	0	0
Pawłów	11	0	0	2	0
Wąchock	2	1	0	0	0

Źródło: GUS: Bank Danych Lokalnych

Liczba dzieci w przedziale wiekowym 3-6 lat ogółem, która zamieszkiwała w 2014 roku powiat starachowicki wynosiła 3 117 osób i była niższa w stosunku do roku 2015 o 342 osoby. Największa liczba dzieci 3-6 lat zamieszkiwała Starachowice – 1 528 osób, a najmniejsza Wąchock – 225 osób.

Tabela nr 56. Liczba dzieci w wieku 3-6 lat ogółem w podziale na grupy wiekowe zamieszkujących powiat starachowicki w 2014 i 2015 roku, w podziale na gminy.

Nazwa	Dzieci ogółem							
	ogółem							
	dzieci w wieku 3 - 5 lat		dzieci w wieku 3 - 6 lat		dzieci w wieku 3 - 4 lat		dzieci w wieku 4 - 6 lat	
	2014	2015	2014	2015	2014	2015	2014	2015
	[osoba]							
POLSKA	1 244 861	1 199 831	1 459 850	1 633 192	811 223	785 534	1 063 163	1 244 248
POLSKA - MIASTO	721 353	694 685	844 113	943 583	471 185	455 440	613 260	718 031
POLSKA - WIEŚ	523 508	505 146	615 737	689 609	340 038	330 094	449 903	526 217
ŚWIĘTOKRZYSKIE	36 937	35 329	43 402	48 286	23 967	23 143	31 643	36 873
ŚWIĘTOKRZYSKIE - MIASTO	15 576	14 864	18 292	20 311	10 104	9 712	13 365	15 491
ŚWIĘTOKRZYSKIE - WIEŚ	21 361	20 465	25 110	27 975	13 863	13 431	18 278	21 382
Powiat starachowicki	2 659	2 500	3 117	3 459	1 701	1 616	2 293	2 670
Powiat starachowicki - MIASTO	1 385	1 332	1 616	1 814	897	863	1 179	1 392
Powiat starachowicki - WIEŚ	1 274	1 168	1 501	1 645	804	753	1 114	1 278
Starachowice	1 312	1 267	1 528	1 724	849	823	1 114	1 320
Brody	349	317	413	454	215	207	311	348
Mirzec	271	244	317	348	169	158	237	272
Pawłów	541	517	634	704	355	334	460	542
Wąchock	186	155	225	229	113	94	171	188

Źródło: GUS: Bank Danych Lokalnych

Największa liczba dzieci w wieku 3-6 lat objętych wychowaniem przedszkolnym w powiecie starachowickim w 2014 roku była mieszkańcami Starachowic – 1 262 osoby. Najmniej dzieci z tej grupy wiekowej zamieszkiwało tereny Wąchocka – 149 osób.

Tabela nr 57. Liczba dzieci w wieku 3-6 lat objętych wychowaniem przedszkolnym w podziale na grupy wiekowe, zamieszkujących powiat starachowicki w 2014 roku, w podziale na gminy.

Nazwa	Dzieci objęte wychowaniem przedszkolnym			
	ogółem			
	dzieci w wieku 3 - 5 lat	dzieci w wieku 3 - 6 lat	dzieci w wieku 3 - 4 lat	dzieci w wieku 4 - 6 lat
	2014			
	[osoba]			
POLSKA	988 592	1 200 840	581 132	948 449
POLSKA - MIASTO	670 065	807 023	410 281	622 885
POLSKA - WIEŚ	318 527	393 817	170 851	325 564
ŚWIĘTOKRZYSKIE	28 215	34 237	16 213	27 737
ŚWIĘTOKRZYSKIE - MIASTO	14 730	17 912	8 944	14 053
ŚWIĘTOKRZYSKIE - WIEŚ	13 485	16 325	7 269	13 684
Powiat starachowicki	1 873	2 280	992	1 918
Powiat starachowicki - MIASTO	1 088	1 335	639	1 089
Powiat starachowicki - WIEŚ	785	945	353	829
Starachowice	1 037	1 262	610	1 025
Brody	203	251	88	221
Mirzec	179	215	80	194
Pawłów	337	403	148	354
Wąchock	117	149	66	124

Źródło: GUS: Bank Danych Lokalnych

W 2014 roku w powiecie starachowickim dostępnych było 1 222 miejsc, z czego 1 013 na obszarach miejskich i 209 na wiejskich. Największą liczbę miejsc oferowały przedszkola – 1 102. Jedynie 120 miejsc było dostępnych w punktach przedszkolnych. Wśród starachowickich gmin najwięcej miejsc oferowały Starachowice – 938. Zdecydowana mniejsza liczba miejsc w placówkach wychowania przedszkolnego była dostępna w pozostałych gminach: Mirzec – 84 miejsca, Brody i Wąchock po 75 miejsc i Pawłów – 50 miejsc.

Tabela nr 58. Liczba miejsc w placówkach wychowania przedszkolnego w powiecie starachowickim w 2014 roku z uwzględnieniem agregatu „miasto-wieś”.

Nazwa	Przedszkola bez specjalnych	Przedszkola specjalne	Punkty przedszkolne bez specjalnych	Zespoły wychowania przedszkolnego bez specjalnych
	miejsca			
	ogółem			
	2014			
POLSKA	1 011 807	4 096	47 297	2 149
POLSKA - MIASTO	771 203	3 846	18 656	490
POLSKA - WIEŚ	240 604	250	28 641	1 659
ŚWIĘTOKRZYSKIE	23 715	111	3 210	29
ŚWIĘTOKRZYSKIE - MIASTO	16 369	93	200	0
ŚWIĘTOKRZYSKIE - WIEŚ	7 346	18	3 010	29
Powiat starachowicki	1 102	0	120	0
Powiat starachowicki - MIASTO	968	0	45	0
Powiat starachowicki - WIEŚ	134	0	75	0
Starachowice	893	0	45	0
Brody	50	0	25	0
Mirzec	84	0	0	0
Pawłów	0	0	50	0
Wąchock	75	0	0	0

Źródło: GUS: Bank Danych Lokalnych

Najwyższy procentowy udział liczby dzieci w wieku 3-5 lat uczęszczających do placówek wychowania przedszkolnego na obszarze powiatu starachowickiego osiągnięty został w gminie Starachowice i wynosił 79,04%, a także w przedziale wiekowym 3-6 lat i wynosił 82,59%. Gminą, w której odnotowano najniższy odsetek dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym w wieku 3-5 lat wynoszący 58,17% była gmina Brody, gdzie także podobnie kształtowała się sytuacja w grupie wiekowej 3-6 lat z odsetkiem 60,77%.

Tabela nr 59. Procentowy udział liczby dzieci w wieku 3-5 lat i 3-6 lat uczęszczających do placówek wychowania przedszkolnego według gmin w powiecie starachowickim w 2014 r.

Gmina	Procentowy udział liczby dzieci w wieku 3-5 lat uczęszczających do placówek wychowania przedszkolnego	Procentowy udział liczby dzieci w wieku 3-6 lat uczęszczających do placówek wychowania przedszkolnego
Starachowice	79,04%	82,59%
Brody	58,17%	60,77%
Mirzec	66,05%	67,82%
Pawłów	62,29%	63,56%
Wąchock	62,90%	66,22%

Źródło: GUS: Bank Danych Lokalnych.

6. Powiat m. Kielce

W mieście powiatowym Kielce w 2014 roku funkcjonowało łącznie 71 placówek, w tym 47 przedszkoli zwykłych, 16 oddziałów przedszkolnych w szkołach podstawowych, 5 punktów przedszkolnych oraz 3 przedszkola specjalne.

Tabela nr 60. Ilość placówek wychowania przedszkolnego w powiecie m. Kielce w 2014 roku w podziale na gminy.

Nazwa	Oddziały przedszkolne w szkołach podstawowych	Przedszkola bez specjalnych	Przedszkola specjalne	Punkty przedszkolne bez specjalnych	Zespoły wychowania przedszkolnego bez specjalnych
	ogółem				
	2014				
	[ob.]				
POLSKA	8 610	10 748	191	2 013	99
POLSKA - MIASTO	2 178	7 144	172	786	16
POLSKA - WIEŚ	6 432	3 604	19	1 227	83
ŚWIĘTOKRZYSKIE	386	281	8	131	2
ŚWIĘTOKRZYSKIE - MIASTO	61	139	6	9	0
ŚWIĘTOKRZYSKIE - WIEŚ	325	142	2	122	2
Powiat m.Kielce	16	47	3	5	0
Powiat m.Kielce - MIASTO	16	47	3	5	0
Kielce	16	47	3	5	0

Źródło: GUS: Bank Danych Lokalnych

Miasto powiatowe Kielce w 2014 roku zamieszkiwało 6 785 dzieci mieszczących się w przedziale wiekowym 3-6 lat, z czego 6 271 było objętych wychowaniem przedszkolnym. Na koniec 2015 roku liczba dzieci w przedziale wiekowym 3-6 lat ogółem wzrosła o 824 osoby.

Tabela nr 61. Liczba dzieci w wieku 3-6 lat ogółem w podziale na grupy wiekowe zamieszkujących powiat m. Kielce w 2014 i 2015 roku, w podziale na gminy.

Nazwa	Dzieci ogółem							
	ogółem							
	dzieci w wieku 3 - 5 lat		dzieci w wieku 3 - 6 lat		dzieci w wieku 3 - 4 lat		dzieci w wieku 4 - 6 lat	
	2014	2015	2014	2015	2014	2015	2014	2015
	[osoba]							
POLSKA	1 244 861	1 199 831	1 459 850	1 633 192	811 223	785 534	1 063 163	1 244 248
POLSKA - MIASTO	721 353	694 685	844 113	943 583	471 185	455 440	613 260	718 031
POLSKA - WIEŚ	523 508	505 146	615 737	689 609	340 038	330 094	449 903	526 217
ŚWIĘTOKRZYSKIE	36 937	35 329	43 402	48 286	23 967	23 143	31 643	36 873
ŚWIĘTOKRZYSKIE - MIASTO	15 576	14 864	18 292	20 311	10 104	9 712	13 365	15 491

ŚWIĘTOKRZYSKIE - WIEŚ	21 361	20 465	25 110	27 975	13 863	13 431	18 278	21 382
Powiat m.Kielce	5 781	5 562	6 785	7 609	3 728	3 667	4 978	5 734
Powiat m.Kielce - MIASTO	5 781	5 562	6 785	7 609	3 728	3 667	4 978	5 734
Kielce	5 781	5 562	6 785	7 609	3 728	3 667	4 978	5 734

Źródło: GUS: Bank Danych Lokalnych

Tabela nr 62. Liczba dzieci w wieku 3-6 lat objętych wychowaniem przedszkolnym w podziale na grupy wiekowe, zamieszkujących powiat m. Kielce w 2014 roku, w podziale na gminy.

Nazwa	Dzieci objęte wychowaniem przedszkolnym			
	ogółem			
	dzieci w wieku 3 - 5 lat	dzieci w wieku 3 - 6 lat	dzieci w wieku 3 - 4 lat	dzieci w wieku 4 - 6 lat
	2014			
	[osoba]			
POLSKA	988 592	1 200 840	581 132	948 449
POLSKA - MIASTO	670 065	807 023	410 281	622 885
POLSKA - WIEŚ	318 527	393 817	170 851	325 564
ŚWIĘTOKRZYSKIE	28 215	34 237	16 213	27 737
ŚWIĘTOKRZYSKIE - MIASTO	14 730	17 912	8 944	14 053
ŚWIĘTOKRZYSKIE - WIEŚ	13 485	16 325	7 269	13 684
Powiat m.Kielce	5 263	6 271	3 342	4 739
Powiat m.Kielce - MIASTO	5 263	6 271	3 342	4 739
Kielce	5 263	6 271	3 342	4 739

Źródło: GUS: Bank Danych Lokalnych

W powiecie m. Kielce na koniec 2014 roku zanotowano 6 093 miejsc w placówkach wychowania przedszkolnego, z czego 6 010 miejsc znajdowało się w przedszkolach zwykłych, 83 miejsca były dostępne w punktach przedszkolnych, a 48 miejsc udostępniły przedszkola specjalne.

Tabela nr 63. Liczba miejsc w placówkach wychowania przedszkolnego w powiecie m. Kielce w 2014 roku z uwzględnieniem agregatu „miasto-wieś”.

Nazwa	Przedszkola bez specjalnych	Przedszkola specjalne	Punkty przedszkolne bez specjalnych	Zespoły wychowania przedszkolnego bez specjalnych
	miejsca			
	ogółem			
	2014			
POLSKA	1 011 807	4 096	47 297	2 149
POLSKA - MIASTO	771 203	3 846	18 656	490
POLSKA - WIEŚ	240 604	250	28 641	1 659
ŚWIĘTOKRZYSKIE	23 715	111	3 210	29
ŚWIĘTOKRZYSKIE - MIASTO	16 369	93	200	0
ŚWIĘTOKRZYSKIE - WIEŚ	7 346	18	3 010	29

Powiat m.Kielce	6 010	48	83	0
Powiat m.Kielce - MIASTO	6 010	48	83	0
Kielce	6 010	48	83	0

Źródło: GUS: Bank Danych Lokalnych

W mieście Kielce procentowy udział liczby dzieci w wieku 3-5 lat uczęszczających do placówek wychowania przedszkolnego był wysoki i wynosił 91,04%. To samo dotyczy dzieci w grupie wiekowej 3-6 lat, w której odsetek dzieci osiągnął 92,42%.

Tabela nr 64. Procentowy udział liczby dzieci w wieku 3-5 lat i 3-6 lat uczęszczających do placówek wychowania przedszkolnego w mieście Kielce w 2014 r.

Gmina	Procentowy udział liczby dzieci w wieku 3-5 lat uczęszczających do placówek wychowania przedszkolnego	Procentowy udział liczby dzieci w wieku 3-6 lat uczęszczających do placówek wychowania przedszkolnego
m. Kielce	91,04%	92,42%

Źródło: GUS: Bank Danych Lokalnych

7. Powiat buski

Na koniec 2014 roku w powiecie buskim znajdowało się 48 placówek wychowania przedszkolnego, z czego 41 na terenie wiejskim, a 7 na terenie miejskim. Wśród jednostek funkcjonujących na tym obszarze można było wyróżnić 27 oddziałów przedszkolnych w szkołach podstawowych, 16 przedszkoli i 5 punktów przedszkolnych. Największa liczba jednostek znalazła się na terenie gminy Busko-Zdrój – 16, 7 w gminie Gnojno, 6 w Solcu-Zdroju. Najmniej placówek zanotowano w gminach: Nowy Korczyn, Pacanów, Stopnica i Tuczępy – po 4 oraz Wiślica – 3.

Tabela nr 65. Ilość placówek wychowania przedszkolnego w powiecie buskim w 2014 roku w podziale na gminy.

Nazwa	Oddziały przedszkolne w szkołach podstawowych	Przedszkola bez specjalnych	Przedszkola specjalne	Punkty przedszkolne bez specjalnych	Zespoły wychowania przedszkolnego bez specjalnych
	ogółem				
	2014				
	[ob.]				
POLSKA	8 610	10 748	191	2 013	99
POLSKA - MIASTO	2 178	7 144	172	786	16
POLSKA - WIEŚ	6 432	3 604	19	1 227	83
ŚWIĘTOKRZYSKIE	386	281	8	131	2
ŚWIĘTOKRZYSKIE - MIASTO	61	139	6	9	0
ŚWIĘTOKRZYSKIE - WIEŚ	325	142	2	122	2
Powiat buski	27	16	0	5	0
Powiat buski - MIASTO	2	5	0	0	0

Powiat buski - WIEŚ	25	11	0	5	0
Busko-Zdrój	9	7	0	0	0
Gnojno	5	0	0	2	0
Nowy Korczyn	3	0	0	1	0
Pacanów	2	2	0	0	0
Solec-Zdrój	4	1	0	1	0
Stopnica	1	2	0	1	
Tuczępy	1	3	0	0	0
Wiślica	2	1	0	0	0

Źródło: GUS: Bank Danych Lokalnych

Liczba dzieci w wieku 3-6 lat ogółem w powiecie buskim w końcu 2014 roku wynosiła 2 508 osób. W 2015 liczba ta wzrosła do 2 747 osób. Najwięcej dzieci mieszczących się w tym przedziale wiekowym zamieszkiwała Busko-Zdrój – 1 155 osób, najmniej gminy: Gnojno – 168 osób, Wiślicę – 156 osób i Tuczępy – 135 osób.

Tabela nr 66. Liczba dzieci w wieku 3-6 lat ogółem w podziale na grupy wiekowe zamieszkujących powiat buski w 2014 i 2015 roku, w podziale na gminy.

Nazwa	Dzieci ogółem							
	ogółem							
	dzieci w wieku 3 - 5 lat		dzieci w wieku 3 - 6 lat		dzieci w wieku 3 - 4 lat		dzieci w wieku 4 - 6 lat	
	2014	2015	2014	2015	2014	2015	2014	2015
	[osoba]							
POLSKA	1 244 861	1 199 831	1 459 850	1 633 192	811 223	785 534	1 063 163	1 244 248
POLSKA - MIASTO	721 353	694 685	844 113	943 583	471 185	455 440	613 260	718 031
POLSKA - WIEŚ	523 508	505 146	615 737	689 609	340 038	330 094	449 903	526 217
ŚWIĘTOKRZYSKIE	36 937	35 329	43 402	48 286	23 967	23 143	31 643	36 873
ŚWIĘTOKRZYSKIE - MIASTO	15 576	14 864	18 292	20 311	10 104	9 712	13 365	15 491
ŚWIĘTOKRZYSKIE - WIEŚ	21 361	20 465	25 110	27 975	13 863	13 431	18 278	21 382
Powiat buski	2 141	1 985	2 508	2 747	1 371	1 266	1 851	2 130
Powiat buski - MIASTO	465	475	538	641	311	305	386	496
Powiat buski - WIEŚ	1 676	1 510	1 970	2 106	1 060	961	1 465	1 634
Busko-Zdrój	990	926	1 155	1 270	644	607	827	993
Gnojno	146	129	168	177	91	76	131	137
Nowy Korczyn	172	155	202	210	116	92	150	168
Pacanów	213	194	248	283	123	126	192	212
Solec-Zdrój	167	158	198	208	114	104	137	162
Stopnica	209	-	246	-	139	-	185	-
Stopnica	-	197	-	269	-	118	-	210
Tuczępy	115	92	135	141	65	51	110	114
Wiślica	129	134	156	189	79	92	119	134

Źródło: GUS: Bank Danych Lokalnych

Jeżeli chodzi o dzieci objęte wychowaniem przedszkolnym, to najliczniejsza grupa dzieci mieszczące się w przedziale wiekowym 3-6 lat była mieszkańcami gminy Busko-Zdrój – 976 osób. W pozostałych gminach liczba dzieci z tego przedziału była zdecydowanie mniejsza. Najmniej dzieci 3-6 lat objętych wychowaniem przedszkolnym w powiecie buskim zamieszkiwało gminy: Gnojno – 115 osób, Wiślica – 104 osoby i Tuczępy – 101 osób.

Tabela nr 67. Liczba dzieci w wieku 3-6 lat objętych wychowaniem przedszkolnym w podziale na grupy wiekowe, zamieszkujących powiat buski w 2014 roku, w podziale na gminy.

Nazwa	Dzieci objęte wychowaniem przedszkolnym			
	ogółem			
	dzieci w wieku 3 - 5 lat	dzieci w wieku 3 - 6 lat	dzieci w wieku 3 - 4 lat	dzieci w wieku 4 - 6 lat
	2014			
	[osoba]			
POLSKA	988 592	1 200 840	581 132	948 449
POLSKA - MIASTO	670 065	807 023	410 281	622 885
POLSKA - WIEŚ	318 527	393 817	170 851	325 564
ŚWIĘTOKRZYSKIE	28 215	34 237	16 213	27 737
ŚWIĘTOKRZYSKIE - MIASTO	14 730	17 912	8 944	14 053
ŚWIĘTOKRZYSKIE - WIEŚ	13 485	16 325	7 269	13 684
Powiat buski	1 520	1 884	814	1 568
Powiat buski - MIASTO	622	739	413	556
Powiat buski - WIEŚ	898	1 145	401	1 012
Busko-Zdrój	794	976	467	774
Gnojno	91	115	40	108
Nowy Korczyn	97	125	44	105
Pacanów	126	155	50	134
Solec-Zdrój	107	126	59	101
Stopnica	135	182	79	157
Stopnica	-	-	-	-
Tuczępy	84	101	34	95
Wiślica	86	104	41	94

Źródło: GUS: Bank Danych Lokalnych

W powiecie buskim w 2014 roku wszystkie dostępne placówki wychowania przedszkolnego oferowały łącznie 1 458 miejsc, z czego 787 miejsc było dostępnych na terenach wiejskich, a 671 na miejskich. 1 326 miejsc posiadały przedszkola, a 132 punkty przedszkolne. Większość dostępnych w omawianych placówkach miejsc znajdowała się na terenie Buska-Zdrój – 791 miejsc. Zdecydowanie mniejszą liczbę miejsc w jednostkach tego typu oferowały gminy: Solec-Zdrój – 75 miejsc, Wiślica – 55 miejsc, Gnojno – 50 miejsc i Nowy Korczyn – 42 miejsc.

Tabela nr 68. Liczba miejsc w placówkach wychowania przedszkolnego w powiecie buskim w 2014 roku z uwzględnieniem agregatu „miasto-wieś”.

Nazwa	Przedszkola bez specjalnych	Przedszkola specjalne	Punkty przedszkolne bez specjalnych	Zespoły wychowania przedszkolnego bez specjalnych
	miejsca			
	ogółem			
	2014			
POLSKA	1 011 807	4 096	47 297	2 149
POLSKA - MIASTO	771 203	3 846	18 656	490
POLSKA - WIEŚ	240 604	250	28 641	1 659
ŚWIĘTOKRZYSKIE	23 715	111	3 210	29
ŚWIĘTOKRZYSKIE - MIASTO	16 369	93	200	0
ŚWIĘTOKRZYSKIE - WIEŚ	7 346	18	3 010	29
Powiat buski	1 326	0	132	0
Powiat buski - MIASTO	671	0	0	0
Powiat buski - WIEŚ	655	0	132	0
Busko-Zdrój	791	0	0	0
Gnojno	0	0	50	0
Nowy Korczyn	0	0	42	0
Pacanów	130	0	0	0
Solec-Zdrój	50	0	25	0
Stopnica	190	0	15	
Tuczepy	110	0	0	0
Wiślica	55	0	0	0

Źródło: GUS: Bank Danych Lokalnych

Analizując wskaźnik uprzedzskolnienia w powiecie buskim najwyższą jego wartość w grupie dzieci 3-5 lat zanotowano w gminie Busko-Zdrój - 80,20%. W przedziale wiekowym 3-6 lat natomiast został odnotowany na poziomie 84,50% również dla gminy Busko-Zdrój. Najniższy poziom wskaźnika został zanotowany w gminie Nowy Korczyn – 56,40% dla przedziału wiekowego 3-5 lat i 61,88% dla przedziału wiekowego 3-6 lat.

Tabela nr 69. Procentowy udział liczby dzieci w wieku 3-5 lat uczęszczających do placówek wychowania przedszkolnego według gmin w powiecie buskim w 2014 r.

Gmina	Procentowy udział liczby dzieci w wieku 3-5 lat uczęszczających do placówek wychowania przedszkolnego	Procentowy udział liczby dzieci w wieku 3-6 lat uczęszczających do placówek wychowania przedszkolnego
Busko-Zdrój	80,20%	84,50%
Gnojno	62,33%	68,45%
Nowy Korczyn	56,40%	61,88%
Pacanów	59,15%	62,50%

Solec-Zdrój	64,07%	63,64%
Stopnica	64,59%	73,98%
Tuczępy	73,04%	74,81%
Wiślica	66,67%	66,67%

Źródło: GUS: Bank Danych Lokalnych

8. Powiat jędrzejowski

W powiecie jędrzejowskim w 2014 roku były czynne 64 placówki wychowania przedszkolnego, z czego 52 znajdowały się na wsiach, a 12 w miastach. Na terenie powiatu funkcjonowały 34 oddziały przedszkolne, 26 przedszkoli zwykłych i 4 punkty przedszkolne. Najwięcej placówek skupionych było w Jędrzejowie – 18 oraz Sobkowie – 11. Po 4 jednostki znajdowały się w Imielnie i Oksie, po 7 w Małogoszczy i Wodzisławiu i 8 w Sędziszowie. Najmniejsza liczba placówek zlokalizowana była na terenie Słupia – 3 oraz Nagłowic – 2.

Tabela nr 70. Ilość placówek wychowania przedszkolnego w powiecie jędrzejowskim w 2014 roku w podziale na gminy.

Nazwa	Oddziały przedszkolne w szkołach podstawowych	Przedszkola bez specjalnych	Przedszkola specjalne	Punkty przedszkolne bez specjalnych	Zespoły wychowania przedszkolnego bez specjalnych
	ogółem				
	2014				
	[ob.]				
POLSKA	8 610	10 748	191	2 013	99
POLSKA - MIASTO	2 178	7 144	172	786	16
POLSKA - WIEŚ	6 432	3 604	19	1 227	83
ŚWIĘTOKRZYSKIE	386	281	8	131	2
ŚWIĘTOKRZYSKIE - MIASTO	61	139	6	9	0
ŚWIĘTOKRZYSKIE - WIEŚ	325	142	2	122	2
Powiat jędrzejowski	34	26	0	4	0
Powiat jędrzejowski - MIASTO	5	7	0	0	0
Powiat jędrzejowski - WIEŚ	29	19	0	4	0
Imielno	3	0	0	1	0
Jędrzejów	12	6	0	0	0
Małogoszcz	2	5	0	0	0
Nagłowice	0	2	0	0	0
Oksa	2	1	0	1	0
Sędziszów	3	4	0	1	0
Słupia	1	2	0	0	0
Sobków	6	5	0	0	0
Wodzisław	5	1	0	1	0

Źródło: GUS: Bank Danych Lokalnych

Liczba dzieci należących do grupy wiekowej 3-6 lat w powiecie jędrzejowskim w 2015 roku podobnie jak w pozostałych świętokrzyskich powiatach uległa zwiększeniu z 3 273 osób w 2014 r. do 3 663 osób. Największa liczba dzieci w tym przedziale wiekowym zamieszkiwała Jędrzejów – 1 085 osób, a najmniejsza Słupię – 132 osoby.

Tabela nr 71. Liczba dzieci w wieku 3-6 lat ogółem w podziale na grupy wiekowe zamieszkujących powiat jędrzejowski w 2014 i 2015 roku, w podziale na gminy.

Nazwa	Dzieci ogółem							
	ogółem							
	dzieci w wieku 3 - 5 lat		dzieci w wieku 3 - 6 lat		dzieci w wieku 3 - 4 lat		dzieci w wieku 4 - 6 lat	
	2014	2015	2014	2015	2014	2015	2014	2015
	[osoba]							
POLSKA	1 244 861	1 199 831	1 459 850	1 633 192	811 223	785 534	1 063 163	1 244 248
POLSKA - MIASTO	721 353	694 685	844 113	943 583	471 185	455 440	613 260	718 031
POLSKA - WIEŚ	523 508	505 146	615 737	689 609	340 038	330 094	449 903	526 217
ŚWIĘTOKRZYSKIE	36 937	35 329	43 402	48 286	23 967	23 143	31 643	36 873
ŚWIĘTOKRZYSKIE - MIASTO	15 576	14 864	18 292	20 311	10 104	9 712	13 365	15 491
ŚWIĘTOKRZYSKIE - WIEŚ	21 361	20 465	25 110	27 975	13 863	13 431	18 278	21 382
Powiat jędrzejowski	2 797	2 746	3 273	3 663	1 878	1 757	2 388	2 781
Powiat jędrzejowski - MIASTO	826	800	970	1 055	569	494	705	822
Powiat jędrzejowski - WIEŚ	1 971	1 946	2 303	2 608	1 309	1 263	1 683	1 959
Imielno	148	149	171	202	95	105	121	147
Jędrzejów	934	894	1 085	1 200	624	561	791	927
Małogoszcz	391	380	462	516	257	238	344	393
Nagłowice	161	149	196	199	111	99	139	158
Oksa	139	147	168	189	96	93	127	140
Sędziszów	391	381	458	505	266	254	322	383
Słupia	112	127	132	160	77	77	104	112
Sobków	313	311	358	421	202	207	259	312
Wodzisław	208	208	243	271	150	123	181	209

Źródło: GUS: Bank Danych Lokalnych

Spośród wszystkich dzieci w wieku 3-6 lat ogółem w zamieszkujących w powiecie jędrzejowskim w 2014 roku 2 493 z nich było objętych wychowaniem przedszkolnym. Najwięcej takich dzieci było mieszkańcami Jędrzejowa – 938 osób. Najmniej dzieci z tej grupy zamieszkiwało w gminie Imielno – 76 osób i Słupia – 107 osób.

Tabela nr 72. Liczba dzieci w wieku 3-6 lat objętych wychowaniem przedszkolnym w podziale na grupy wiekowe, zamieszkujących powiat jędrzejowski w 2014 roku, w podziale na gminy.

Nazwa	Dzieci objęte wychowaniem przedszkolnym			
	ogółem			
	dzieci w wieku 3 - 5 lat	dzieci w wieku 3 - 6 lat	dzieci w wieku 3 - 4 lat	dzieci w wieku 4 - 6 lat
	2014			
	[osoba]			
POLSKA	988 592	1 200 840	581 132	948 449
POLSKA - MIASTO	670 065	807 023	410 281	622 885
POLSKA - WIEŚ	318 527	393 817	170 851	325 564
ŚWIĘTOKRZYSKIE	28 215	34 237	16 213	27 737
ŚWIĘTOKRZYSKIE - MIASTO	14 730	17 912	8 944	14 053
ŚWIĘTOKRZYSKIE - WIEŚ	13 485	16 325	7 269	13 684
Powiat jędrzejowski	2 046	2 493	1 170	2 079
Powiat jędrzejowski - MIASTO	802	1 006	466	825
Powiat jędrzejowski - WIEŚ	1 244	1 487	704	1 254
Imielno	59	76	18	69
Jędrzejów	775	938	467	760
Małogoszcz	302	357	176	296
Nagłowice	98	122	53	109
Oksa	104	112	64	96
Sędziszów	298	373	171	298
Słupia	83	107	51	90
Sobków	205	254	107	222
Wodzisław	122	154	63	139

Źródło: GUS: Bank Danych Lokalnych

W 2014 roku w powiecie jędrzejowskim w placówkach wychowania przedszkolnego dostępne były 1 803 miejsca, z czego 1 036 miejsc dostępnych było w jednostkach funkcjonujących na obszarach wiejskich powiatu, a 767 na terenach miejskich. 1 706 miejsc oferowały przedszkola, a 97 punkty przedszkolne. Wśród jędrzejowskich gmin największa liczba miejsc w jednostkach wychowania przedszkolnego dostępna była w Jędrzejowie – 525 miejsc. Najmniejszą liczbę miejsc w placówkach tego typu posiadały gminy: Oksa – 85 miejsc i Imielno – 25 miejsc.

Tabela nr 73. Liczba miejsc w placówkach wychowania przedszkolnego w powiecie jędrzejowskim w 2014 roku z uwzględnieniem agregatu „miasto-wieś”.

Nazwa	Przedszkola bez specjalnych	Przedszkola specjalne	Punkty przedszkolne bez specjalnych	Zespoły wychowania przedszkolnego bez specjalnych
	miejsca			
	ogółem			
	2014			
POLSKA	1 011 807	4 096	47 297	2 149
POLSKA - MIASTO	771 203	3 846	18 656	490
POLSKA - WIEŚ	240 604	250	28 641	1 659
ŚWIĘTOKRZYSKIE	23 715	111	3 210	29
ŚWIĘTOKRZYSKIE - MIASTO	16 369	93	200	0
ŚWIĘTOKRZYSKIE - WIEŚ	7 346	18	3 010	29
Powiat jędrzejowski	1 706	0	97	0
Powiat jędrzejowski - MIASTO	767	0	0	0
Powiat jędrzejowski - WIEŚ	939	0	97	0
Imielno	0	0	25	0
Jędrzejów	525	0	0	0
Małogoszcz	326	0	0	0
Nagłowice	128	0	0	0
Oksa	60	0	25	0
Sędziszów	273	0	22	0
Słupia	115	0	0	0
Sobków	199	0	0	0
Wodzisław	80	0	25	0

Źródło: GUS: Bank Danych Lokalnych

Na obszarze powiatu jędrzejowskiego w 2014 r., najwyższy odsetek dzieci w wieku 3-5 lat odnotowany został w gminie Jędrzejów – 82,98%, a najniższy w gminie Imielno – 39,86%. Tak samo sytuacja wyglądała w grupie wiekowej 3-6 lat z odsetkami odpowiednio 86,45% i 44,44%.

Tabela nr 74. Procentowy udział liczby dzieci w wieku 3-5 lat i 3-6 lata uczęszczających do placówek wychowania przedszkolnego według gmin w powiecie jędrzejowskim w 2014 r.

Gmina	Procentowy udział liczby dzieci w wieku 3-5 lat uczęszczających do placówek wychowania przedszkolnego	Procentowy udział liczby dzieci w wieku 3-6 lat uczęszczających do placówek wychowania przedszkolnego
Imielno	39,86%	44,44%
Jędrzejów	82,98%	86,45%
Małogoszcz	77,24%	77,27%
Nagłowice	60,87%	62,24%
Oksa	74,82%	66,67%
Sędziszów	76,21%	81,44%

Słupia	74,11%	81,06%
Sobków	65,50%	70,95%
Wodzisław	58,65%	63,37%

Źródło: GUS: Bank Danych Lokalnych

9. Powiat kazimierski

W końcu 2014 roku w powiecie kazimierskim znajdowało się 25 jednostek wychowania przedszkolnego, z czego 19 na wsiach, a 6 w miastach. Największa liczba placówek zlokalizowana była w Kazimierzy Wielkiej – 10. W Bejskach, Czarnocinie i Opatowcu znajdowały się po 4 placówki. Najmniej jednostek było w Skalbmierzu – 3.

Tabela nr 75. Ilość placówek wychowania przedszkolnego w powiecie kazimierskim w 2014 roku w podziale na gminy.

Nazwa	Oddziały przedszkolne w szkołach podstawowych	Przedszkola bez specjalnych	Przedszkola specjalne	Punkty przedszkolne bez specjalnych	Zespoły wychowania przedszkolnego bez specjalnych
	ogółem				
	2014				
	[ob.]				
POLSKA	8 610	10 748	191	2 013	99
POLSKA - MIASTO	2 178	7 144	172	786	16
POLSKA - WIEŚ	6 432	3 604	19	1 227	83
ŚWIĘTOKRZYSKIE	386	281	8	131	2
ŚWIĘTOKRZYSKIE - MIASTO	61	139	6	9	0
ŚWIĘTOKRZYSKIE - WIEŚ	325	142	2	122	2
Powiat kazimierski	13	6	1	5	0
Powiat kazimierski - MIASTO	2	4	0	0	0
Powiat kazimierski - WIEŚ	11	2	1	5	0
Bejsce	2	0	0	2	0
Czarnocin	1	2	0	1	0
Kazimierza Wielka	7	2	1	0	0
Opatowiec	2	0	0	2	0
Skalbmierz	1	2	0	0	0

Źródło: GUS: Bank Danych Lokalnych

Na koniec 2015 roku powiat kazimierski zamieszkiwało 1 157 dzieci w wieku 3-6 lat ogółem. To o 111 dzieci z tej grupy więcej niż w 2014 roku. Największa liczba dzieci w tym powiecie, z tego przedziału wiekowego została zanotowana w 2014 roku w Kazimierzy Wielkiej – 486 osób. Najmniej dzieci z tej grupy mieszkało w Czarnocinie – 111 osób, Bejskach – 107osób i Opatowcu – 105 osób.

Tabela nr 76. Liczba dzieci w wieku 3-6 lat ogółem w podziale na grupy wiekowe zamieszkujących powiat kazimierski w 2014 i 2015 roku, w podziale na gminy.

Nazwa	Dzieci ogółem							
	ogółem							
	dzieci w wieku 3 - 5 lat		dzieci w wieku 3 - 6 lat		dzieci w wieku 3 - 4 lat		dzieci w wieku 4 - 6 lat	
	2014	2015	2014	2015	2014	2015	2014	2015
	[osoba]							
POLSKA	1 244 861	1 199 831	1 459 850	1 633 192	811 223	785 534	1 063 163	1 244 248
POLSKA - MIASTO	721 353	694 685	844 113	943 583	471 185	455 440	613 260	718 031
POLSKA - WIEŚ	523 508	505 146	615 737	689 609	340 038	330 094	449 903	526 217
ŚWIĘTOKRZYSKIE	36 937	35 329	43 402	48 286	23 967	23 143	31 643	36 873
ŚWIĘTOKRZYSKIE - MIASTO	15 576	14 864	18 292	20 311	10 104	9 712	13 365	15 491
ŚWIĘTOKRZYSKIE - WIEŚ	21 361	20 465	25 110	27 975	13 863	13 431	18 278	21 382
Powiat kazimierski	878	849	1 046	1 157	564	561	774	864
Powiat kazimierski - MIASTO	168	155	211	208	113	90	166	162
Powiat kazimierski - WIEŚ	710	694	835	949	451	471	608	702
Bejsce	90	86	107	119	57	59	78	89
Czarnocin	95	94	111	130	59	60	84	96
Kazimierza Wielka	405	396	486	535	266	258	359	403
Opatowiec	93	81	105	118	53	55	79	90
Skalbmierz	195	192	237	255	129	129	174	186

Źródło: GUS: Bank Danych Lokalnych

W powiecie kazimierskim na koniec 2014 roku zanotowano 761 dzieci w wieku 3-6 lat objętych wychowaniem przedszkolnym. Największa liczba tych dzieci była mieszkańcami gminy Kazimierza Wielka – 343 osoby i Skalbmierz – 173. W pozostałych gminach liczba ta nie przekroczyła 100 i wynosiła kolejno: 86 osób w gminie Bejsce, 84 osoby w gminie Czarnocin i 75 osób w gminie Opatowiec.

Tabela nr 77. Liczba dzieci w wieku 3-6 lat objętych wychowaniem przedszkolnym w podziale na grupy wiekowe, zamieszkujących powiat kazimierski w 2014 roku, w podziale na gminy.

Nazwa	Dzieci objęte wychowaniem przedszkolnym			
	ogółem			
	dzieci w wieku 3 - 5 lat	dzieci w wieku 3 - 6 lat	dzieci w wieku 3 - 4 lat	dzieci w wieku 4 - 6 lat
	2014			
	[osoba]			
POLSKA	988 592	1 200 840	581 132	948 449
POLSKA - MIASTO	670 065	807 023	410 281	622 885
POLSKA - WIEŚ	318 527	393 817	170 851	325 564

ŚWIĘTOKRZYSKIE	28 215	34 237	16 213	27 737
ŚWIĘTOKRZYSKIE - MIASTO	14 730	17 912	8 944	14 053
ŚWIĘTOKRZYSKIE - WIEŚ	13 485	16 325	7 269	13 684
Powiat kazimierski	613	761	321	643
Powiat kazimierski - MIASTO	332	405	194	329
Powiat kazimierski - WIEŚ	281	356	127	314
Bejsce	59	86	28	77
Czarnocin	75	84	47	63
Kazimierza Wielka	292	343	148	289
Opatowiec	61	75	34	64
Skalbmierz	126	173	64	150

Źródło: GUS: Bank Danych Lokalnych

W 2014 roku w placówkach wychowania przedszkolnego funkcjonujących na terenie powiatu kazimierskiego dostępnych było 581 miejsc, z czego 435 na obszarach miejskich, a 146 na wiejskich. Większość z dostępnych miejsc znajdowała się w przedszkolach zwykłych – 488 miejsc. 93 miejsca oferowały punkty przedszkolne i 10 przedszkola specjalne. Warto zauważyć, że liczba miejsc w placówkach wychowania przedszkolnego w powiecie kazimierskim to najmniejsza liczba dostępnych miejsc w całym województwie świętokrzyskim.

Tabela nr 78. Liczba miejsc w placówkach wychowania przedszkolnego w powiecie kazimierskim w 2014 roku z uwzględnieniem agregatu „miasto-wieś”.

Nazwa	Przedszkola bez specjalnych	Przedszkola specjalne	Punkty przedszkolne bez specjalnych	Zespoły wychowania przedszkolnego bez specjalnych
	miejsca			
	ogółem			
	2014			
POLSKA	1 011 807	4 096	47 297	2 149
POLSKA - MIASTO	771 203	3 846	18 656	490
POLSKA - WIEŚ	240 604	250	28 641	1 659
ŚWIĘTOKRZYSKIE	23 715	111	3 210	29
ŚWIĘTOKRZYSKIE - MIASTO	16 369	93	200	0
ŚWIĘTOKRZYSKIE - WIEŚ	7 346	18	3 010	29
Powiat kazimierski	488	10	93	0
Powiat kazimierski - MIASTO	435	0	0	0
Powiat kazimierski - WIEŚ	53	10	93	0
Bejsce	0	0	35	0
Czarnocin	53	0	25	0
Kazimierza Wielka	190	10	0	0
Opatowiec	0	0	33	0
Skalbmierz	245	0	0	0

Źródło: GUS: Bank Danych Lokalnych

Z danych prezentowanych w Banku Danych Lokalnych wynika, że w powiecie kazimierskim najwyższy wskaźnik uprzedzszkolnienia w grupie wiekowej 3-5 lat osiągnięty został w gminie Czarnocin – 78,95%, a najniższy w gminie Skalbmierz – 64,62%. W przedziale wiekowym 3-6 lat najwyższy odsetek dzieci był w gminie Bejsce 80,37%, a najniższy w gminie Kazimierza Wielka 70,58%.

Tabela nr 79. Procentowy udział liczby dzieci w wieku 3-5 lat i 3-6 lat uczęszczających do placówek wychowania przedszkolnego według gmin w powiecie kazimierskim w 2014 r.

Gmina	Procentowy udział liczby dzieci w wieku 3-5 lat uczęszczających do placówek wychowania przedszkolnego	Procentowy udział liczby dzieci w wieku 3-6 lat uczęszczających do placówek wychowania przedszkolnego
Bejsce	65,56%	80,37%
Czarnocin	78,95%	75,68%
Kazimierza Wielka	72,10%	70,58%
Opatowiec	65,59%	71,43%
Skalbmierz	64,62%	73,00%

Źródło: GUS: Bank Danych Lokalnych

10. Powiat opatowski

W powiecie opatowskim na koniec 2014 roku zanotowano 37 funkcjonujących placówek wychowania przedszkolnego, z czego 32 znajdowały się na terenach wiejskich, a 5 na miejskich. 26 z 37 placówek to były oddziały przedszkolne. Jedynie 5 z jednostek to były przedszkola zwykłe. Również 5 z 37 placówek to zespoły wychowania przedszkolnego. Na terenie powiatu funkcjonowało także 1 przedszkole specjalne. Największa liczba jednostek znajdowała się na obszarze gminy Baćkowice i Iwaniska – po 6 placówek.

Tabela nr 80. Ilość placówek wychowania przedszkolnego w powiecie opatowskim w 2014 roku w podziale na gminy.

Nazwa	Oddziały przedszkolne w szkołach podstawowych	Przedszkola bez specjalnych	Przedszkola specjalne	Punkty przedszkolne bez specjalnych	Zespoły wychowania przedszkolnego bez specjalnych
	ogółem				
	2014				
	[ob.]				
POLSKA	8 610	10 748	191	2 013	99
POLSKA - MIASTO	2 178	7 144	172	786	16
POLSKA - WIEŚ	6 432	3 604	19	1 227	83
ŚWIĘTOKRZYSKIE	386	281	8	131	2
ŚWIĘTOKRZYSKIE - MIASTO	61	139	6	9	0
ŚWIĘTOKRZYSKIE - WIEŚ	325	142	2	122	2
Powiat opatowski	26	5	1	5	0
Powiat opatowski - MIASTO	2	2	0	1	0

Powiat opatowski - WIEŚ	24	3	1	4	0
Baćkowice	3	1	0	2	0
Iwaniska	6	0	0	0	0
Lipnik	2	0	0	1	0
Opatów	3	1	0	1	0
Ożarów	3	2	0	0	0
Sadowie	2	0	1	1	0
Tarłów	3	1	0	0	0
Wojciechowice	4	0	0	0	0

Źródło: GUS: Bank Danych Lokalnych

Według danych GUS w 2014 roku w powiecie opatowskim zamieszkiwało 1 759 dzieci w wieku 3-6 lat ogółem. Podobnie jak w poprzednich świętokrzyskich powiatach w 2015 roku liczba ich wzrosła do 1 960 osób. Najwięcej dzieci w tym przedziale wiekowym w 2014 roku mieszkało w Ożarowie – 374 osoby i Opatowie – 357 osób. Najmniej dzieci w wieku 3-6 lat zamieszkiwało obszar Wojciechowic – 146 osób, Tarłowa – 140 osób i Sadowia – 120 osób.

Tabela nr 81. Liczba dzieci w wieku 3-6 lat ogółem w podziale na grupy wiekowe zamieszkujących powiat opatowski w 2014 i 2015 roku, w podziale na gminy.

Nazwa	Dzieci ogółem							
	ogółem							
	dzieci w wieku 3 - 5 lat		dzieci w wieku 3 - 6 lat		dzieci w wieku 3 - 4 lat		dzieci w wieku 4 - 6 lat	
	2014	2015	2014	2015	2014	2015	2014	2015
	[osoba]							
POLSKA	1 244 861	1 199 831	1 459 850	1 633 192	811 223	785 534	1 063 163	1 244 248
POLSKA - MIASTO	721 353	694 685	844 113	943 583	471 185	455 440	613 260	718 031
POLSKA - WIEŚ	523 508	505 146	615 737	689 609	340 038	330 094	449 903	526 217
ŚWIĘTOKRZYSKIE	36 937	35 329	43 402	48 286	23 967	23 143	31 643	36 873
ŚWIĘTOKRZYSKIE - MIASTO	15 576	14 864	18 292	20 311	10 104	9 712	13 365	15 491
ŚWIĘTOKRZYSKIE - WIEŚ	21 361	20 465	25 110	27 975	13 863	13 431	18 278	21 382
Powiat opatowski	1 493	1 412	1 759	1 960	942	921	1 311	1 485
Powiat opatowski - MIASTO	309	280	355	401	190	179	270	306
Powiat opatowski - WIEŚ	1 184	1 132	1 404	1 559	752	742	1 041	1 179
Baćkowice	155	131	187	199	84	88	146	151
Iwaniska	226	218	260	291	153	144	180	225
Lipnik	154	145	175	199	101	92	127	155
Opatów	309	304	357	416	198	215	250	310
Ożarów	314	285	374	406	192	174	298	308
Sadowie	95	98	120	136	55	67	96	94
Tarłów	114	116	140	157	75	73	106	119

Wojciechowice	126	115	146	156	84	68	108	123
---------------	-----	-----	-----	-----	----	----	-----	-----

Źródło: GUS: Bank Danych Lokalnych

Na koniec 2014 roku w powiecie opatowskim zanotowano 1 208 dzieci w wieku 3-6 lat objętych wychowaniem przedszkolnym, z czego największa liczba dzieci była mieszkańcami Ożarowa – 308 osób i opatowa – 238 osób. Najmniej dzieci w wieku 3-6 lat objętych wychowaniem przedszkolnym w powiecie opatowskim było mieszkańcami Lipnika – 97 osób, Tarłowa – 95 osób, Sadowia – 85 osób i Wojciechowic – 76 osób.

Tabela nr 82. Liczba dzieci w wieku 3-6 lat objętych wychowaniem przedszkolnym w podziale na grupy wiekowe, zamieszkujących powiat opatowski w 2014 roku, w podziale na gminy.

Nazwa	Dzieci objęte wychowaniem przedszkolnym			
	ogółem			
	dzieci w wieku 3 - 5 lat	dzieci w wieku 3 - 6 lat	dzieci w wieku 3 - 4 lat	dzieci w wieku 4 - 6 lat
	2014			
	[osoba]			
POLSKA	988 592	1 200 840	581 132	948 449
POLSKA - MIASTO	670 065	807 023	410 281	622 885
POLSKA - WIEŚ	318 527	393 817	170 851	325 564
ŚWIĘTOKRZYSKIE	28 215	34 237	16 213	27 737
ŚWIĘTOKRZYSKIE - MIASTO	14 730	17 912	8 944	14 053
ŚWIĘTOKRZYSKIE - WIEŚ	13 485	16 325	7 269	13 684
Powiat opatowski	971	1 208	495	1 034
Powiat opatowski - MIASTO	377	458	203	377
Powiat opatowski - WIEŚ	594	750	292	657
Baćkowice	114	144	50	131
Iwaniska	138	165	73	138
Lipnik	81	97	36	85
Opatów	199	238	102	190
Ożarów	248	308	140	264
Sadowie	59	85	25	75
Tarłów	70	95	39	84
Wojciechowice	62	76	30	67

Źródło: GUS: Bank Danych Lokalnych

W powiecie opatowskim w końcu 2014 roku zanotowano 677 miejsc dostępnych w placówkach wychowania przedszkolnego, z czego 430 na obszarach miejskich, 247 na obszarach wiejskich. 557 miejsc było przygotowanych w przedszkolach zwykłych, 120 w punktach przedszkolnych, a 8 w przedszkolach specjalnych. W gminie Ożarów było dostępnych 295 miejsc. Najmniejszą liczbą miejsc w placówkach tego typu dysponowały gminy: Tarłów – 37 miejsc, Sadowie – 24 miejsc, Lipnik – 16 miejsc, Iwaniska i Wojciechowice po 0 miejsc.

Tabela nr 83. Liczba miejsc w placówkach wychowania przedszkolnego w powiecie opatowskim w 2014 roku z uwzględnieniem agregatu „miasto-wieś”.

Nazwa	Przedszkola bez specjalnych	Przedszkola specjalne	Punkty przedszkolne bez specjalnych	Zespoły wychowania przedszkolnego bez specjalnych
	miejsca			
	ogółem			
	2014			
POLSKA	1 011 807	4 096	47 297	2 149
POLSKA - MIASTO	771 203	3 846	18 656	490
POLSKA - WIEŚ	240 604	250	28 641	1 659
ŚWIĘTOKRZYSKIE	23 715	111	3 210	29
ŚWIĘTOKRZYSKIE - MIASTO	16 369	93	200	0
ŚWIĘTOKRZYSKIE - WIEŚ	7 346	18	3 010	29
Powiat opatowski	557	8	120	0
Powiat opatowski - MIASTO	400	0	30	0
Powiat opatowski - WIEŚ	157	8	90	0
Baćkowice	75	0	50	0
Iwaniska	0	0	0	0
Lipnik	0	0	16	0
Opatów	150	0	30	0
Ożarów	295	0	0	0
Sadowie	0	8	24	0
Tarłów	37	0	0	0
Wojciechowice	0	0	0	0

Źródło: GUS: Bank Danych Lokalnych

Gmina Ożarów była gminą, która osiągnęła najwyższy wskaźnik uprzedzskolnienia na obszarze powiatu opatowskiego, wynoszący 78,98%. Na terenie powiatu opatowskiego najniższy wskaźnik odnotowano w gminie Wojciechowice (49,21%). Taka sama sytuacja dotyczyła grupy wiekowej dzieci w wieku 3-6 lat, gdzie odsetek dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego w gminie Ożarów wyniósł 82,35%, a najniższy w gminie Wojciechowice 52,05%.

Tabela nr 84. Procentowy udział liczby dzieci w wieku 3-5 lat i 3-6 lat uczęszczających do placówek wychowania przedszkolnego według gmin w powiecie opatowskim w 2014 r.

Gmina	Procentowy udział liczby dzieci w wieku 3-5 lat uczęszczających do placówek wychowania przedszkolnego	Procentowy udział liczby dzieci w wieku 3-6 lat uczęszczających do placówek wychowania przedszkolnego
Baćkowice	73,55%	77,01%
Iwaniska	61,06%	63,46%
Lipnik	52,60%	55,43%
Opatów	64,40%	66,67%
Ożarów	78,98%	82,35%

Sadowie	62,11%	70,83%
Tarłów	61,40%	67,86%
Wojciechowice	49,21%	52,05%

Źródło: GUS: Bank Danych Lokalnych

11. Powiat pińczowski

W 2014 roku powiat pińczowski był jednym z kilku świętokrzyskich powiatów, na terenie których znajdowała się najmniejsza liczba placówek wychowania przedszkolnego w stosunku do całego województwa. Na 31 funkcjonujących jednostek, aż 25 zlokalizowana była na terenach wiejskich. Jedynie 6 z placówek znajdowała się w miastach. Przeważała liczba przedszkoli zwykłych, których w powiecie było 17. Poza tym wśród placówek funkcjonujących na opisywanym terenie można było wyróżnić 8 oddziałów przedszkolnych i 6 punktów przedszkolnych. Najwięcej jednostek znajdowała się na terenie gminy Pińczów – 13 placówek oraz Złota – 6 placówek. Nieco mniej, bo 5 jednostek zlokalizowanych było na obszarze gminy Michałów, 4 w Kijach i 3 w Działoszycach.

Tabela nr 85. Ilość placówek wychowania przedszkolnego w powiecie pińczowskim w 2014 roku w podziale na gminy.

Nazwa	Oddziały przedszkolne w szkołach podstawowych	Przedszkola bez specjalnych	Przedszkola specjalne	Punkty przedszkolne bez specjalnych	Zespoły wychowania przedszkolnego bez specjalnych
	ogółem				
	2014				
	[ob.]				
POLSKA	8 610	10 748	191	2 013	99
POLSKA - MIASTO	2 178	7 144	172	786	16
POLSKA - WIEŚ	6 432	3 604	19	1 227	83
ŚWIĘTOKRZYSKIE	386	281	8	131	2
ŚWIĘTOKRZYSKIE - MIASTO	61	139	6	9	0
ŚWIĘTOKRZYSKIE - WIEŚ	325	142	2	122	2
Powiat pińczowski	8	17	0	6	0
Powiat pińczowski - MIASTO	1	4	0	1	0
Powiat pińczowski - WIEŚ	7	13	0	5	0
Działoszyce	2	1	0	0	0
Kije	1	2	0	1	0
Michałów	1	4	0	0	0
Pińczów	1	9	0	3	0
Złota	3	1	0	2	0

Źródło: GUS: Bank Danych Lokalnych

Na koniec 2014 roku w powiecie pińczowskim zanotowano 1 240 dzieci w wieku 3-6 lat ogółem. Największa liczba dzieci w tej grupie zamieszkiwała Pińczów – 644 osoby, a najmniejsza gminę Złota – 123 osoby.

Tabela nr 86. Liczba dzieci w wieku 3-6 lat ogółem w podziale na grupy wiekowe zamieszkujących powiat pińczowski w 2014 i 2015 roku, w podziale na gminy.

Nazwa	Dzieci ogółem							
	ogółem							
	dzieci w wieku 3 - 5 lat		dzieci w wieku 3 - 6 lat		dzieci w wieku 3 - 4 lat		dzieci w wieku 4 - 6 lat	
	2014	2015	2014	2015	2014	2015	2014	2015
	[osoba]							
POLSKA	1 244 861	1 199 831	1 459 850	1 633 192	811 223	785 534	1 063 163	1 244 248
POLSKA - MIASTO	721 353	694 685	844 113	943 583	471 185	455 440	613 260	718 031
POLSKA - WIEŚ	523 508	505 146	615 737	689 609	340 038	330 094	449 903	526 217
ŚWIĘTOKRZYSKIE	36 937	35 329	43 402	48 286	23 967	23 143	31 643	36 873
ŚWIĘTOKRZYSKIE - MIASTO	15 576	14 864	18 292	20 311	10 104	9 712	13 365	15 491
ŚWIĘTOKRZYSKIE - WIEŚ	21 361	20 465	25 110	27 975	13 863	13 431	18 278	21 382
Powiat pińczowski	1 046	1 058	1 240	1 391	717	715	865	1 053
Powiat pińczowski - MIASTO	288	284	338	377	196	198	232	282
Powiat pińczowski - WIEŚ	758	774	902	1 014	521	517	633	771
Działoszyce	122	129	143	166	84	93	92	122
Kije	122	123	150	161	84	77	110	124
Michałów	152	154	180	201	102	114	119	150
Pińczów	550	556	644	730	382	367	454	555
Złota	100	96	123	133	65	64	90	102

Źródło: GUS: Bank Danych Lokalnych

Liczba dzieci w wieku 3-6 lat objętych wychowaniem przedszkolnym, która zamieszkiwała powiat pińczowski, wynosiła 1 022 osoby. Najwięcej dzieci z tej grupy wiekowej było mieszkańcami Pińczowa – 598, a najmniej Złotej – 89 osób i Działoszyce – 88 osób.

Tabela nr 87. Liczba dzieci w wieku 3-6 lat objętych wychowaniem przedszkolnym w podziale na grupy wiekowe, zamieszkujących powiat pińczowski w 2014 roku, w podziale na gminy.

Nazwa	Dzieci objęte wychowaniem przedszkolnym			
	ogółem			
	dzieci w wieku 3 - 5 lat	dzieci w wieku 3 - 6 lat	dzieci w wieku 3 - 4 lat	dzieci w wieku 4 - 6 lat
	2014			
	[osoba]			
POLSKA	988 592	1 200 840	581 132	948 449
POLSKA - MIASTO	670 065	807 023	410 281	622 885

POLSKA - WIEŚ	318 527	393 817	170 851	325 564
ŚWIĘTOKRZYSKIE	28 215	34 237	16 213	27 737
ŚWIĘTOKRZYSKIE - MIASTO	14 730	17 912	8 944	14 053
ŚWIĘTOKRZYSKIE - WIEŚ	13 485	16 325	7 269	13 684
Powiat pińczowski	799	1 022	469	838
Powiat pińczowski - MIASTO	351	451	207	360
Powiat pińczowski - WIEŚ	448	571	262	478
Działoszyce	54	88	23	81
Kije	82	122	47	104
Michałów	90	125	48	107
Pińczów	499	598	310	472
Złota	74	89	41	74

Źródło: GUS: Bank Danych Lokalnych

W 2014 roku w powiecie pińczowskim było dostępnych łącznie 991 miejsc w placówkach wychowania przedszkolnego, w tym 526 w jednostkach funkcjonujących na terenach wiejskich i 465 na terenach miejskich. Największą liczbą miejsc dysponowały przedszkola – 841 miejsc. 150 miejsc było dostępnych w punktach przedszkolnych. Najwięcej miejsc w placówkach wychowania przedszkolnego skupiała gmina Pińczów – 675 miejsc, a najmniej gmina Kije – 90 miejsc, gmina Złota – 75 miejsc i gmina Działoszyce – 50 miejsc.

Tabela nr 88. Liczba miejsc w placówkach wychowania przedszkolnego w powiecie pińczowskim w 2014 roku z uwzględnieniem agregatu „miasto-wieś”.

Nazwa	Przedszkola bez specjalnych	Przedszkola specjalne	Punkty przedszkolne bez specjalnych	Zespoły wychowania przedszkolnego bez specjalnych
	miejsca			
	ogółem			
	2014			
POLSKA	1 011 807	4 096	47 297	2 149
POLSKA - MIASTO	771 203	3 846	18 656	490
POLSKA - WIEŚ	240 604	250	28 641	1 659
ŚWIĘTOKRZYSKIE	23 715	111	3 210	29
ŚWIĘTOKRZYSKIE - MIASTO	16 369	93	200	0
ŚWIĘTOKRZYSKIE - WIEŚ	7 346	18	3 010	29
Powiat pińczowski	841	0	150	0
Powiat pińczowski - MIASTO	440	0	25	0
Powiat pińczowski - WIEŚ	401	0	125	0
Działoszyce	50	0	0	0
Kije	75	0	15	0
Michałów	101	0	0	0

Pińczów	590	0	85	0
Złota	25	0	50	0

Źródło: GUS: Bank Danych Lokalnych

W powiecie pińczowskim najwyższy stopień uprzedzszkolnienia w grupie wiekowej 3-5 lat odnotowany został w gminie Pińczów (90,73%), a najniższy w gminie Działoszyce (44,26%). W przedziale wiekowym 3-6 lat odsetek dzieci korzystających z ośrodków wychowania przedszkolnego był najwyższy, podobnie, jak w grupie 3-5 lat, w gminie Pińczów 92,86%, a najniższy w gminie Działoszyce 61,54%.

Tabela nr 89. Procentowy udział liczby dzieci w wieku 3-5 lat i 3-6 lat uczęszczających do placówek wychowania przedszkolnego według gmin w powiecie pińczowskim w 2014 r.

Gmina	Procentowy udział liczby dzieci w wieku 3-5 lat uczęszczających do placówek wychowania przedszkolnego	Procentowy udział liczby dzieci w wieku 3-6 lat uczęszczających do placówek wychowania przedszkolnego
Działoszyce	44,26%	61,54%
Kije	67,21%	81,33%
Michałów	59,21%	69,44%
Pińczów	90,73%	92,86%
Złota	74,00%	72,36%

Źródło: GUS: Bank Danych Lokalnych

12. Powiat sandomierski

Na terenie powiatu sandomierskiego w 2014 roku funkcjonowało 71 placówek wychowania przedszkolnego, z czego 54 zlokalizowane były na obszarach wiejskich, a 17 na miejskich. Najwięcej było oddziałów przedszkolnych – 30 i przedszkoli zwykłych – 26. Na obszarze powiatu funkcjonowało również 14 punktów przedszkolnych i 1 przedszkole specjalne. Największą liczbą jednostek tego typu dysponował Sandomierz – 14 placówek oraz Dwikozy – 11 placówek. 9 jednostek funkcjonowało na terenie gminy Samborzec, po 8 placówek na terenie gminy Klimontów i Obrazów, a 7 w Wilczycach. Nieco mniej, bo 6 jednostek znajdowała się na obszarze gminy Koprzywnica, a 5 Łoniów. Najmniejsza liczba placówek wychowania przedszkolnego w powiecie sandomierskim znalazła się na terenie gminy Zawichost – 3 placówki.

Tabela nr 90. Ilość placówek wychowania przedszkolnego w powiecie sandomierskim w 2014 roku w podziale na gminy.

Nazwa	Oddziały przedszkolne w szkołach podstawowych	Przedszkola bez specjalnych	Przedszkola specjalne	Punkty przedszkolne bez specjalnych	Zespoły wychowania przedszkolnego bez specjalnych
	ogółem				
	2014				
	[ob.]				
POLSKA	8 610	10 748	191	2 013	99

POLSKA - MIASTO	2 178	7 144	172	786	16
POLSKA - WIEŚ	6 432	3 604	19	1 227	83
ŚWIĘTOKRZYSKIE	386	281	8	131	2
ŚWIĘTOKRZYSKIE - MIASTO	61	139	6	9	0
ŚWIĘTOKRZYSKIE - WIEŚ	325	142	2	122	2
Powiat sandomierski	30	26	1	14	0
Powiat sandomierski - MIASTO	5	11	1	0	0
Powiat sandomierski - WIEŚ	25	15	0	14	0
Sandomierz	4	9	1	0	0
Dwikozy	4	5	0	2	0
Klimontów	5	2	0	1	0
Koprzywnica	2	3	0	1	0
Łonów	3	2	0	0	0
Obrazów	3	1	0	4	0
Samorzec	5	1	0	3	0
Wilczyce	4	0	0	3	0
Zawichost	0	3	0	0	0

Zródło: GUS: Bank Danych Lokalnych

W powiecie sandomierskim liczba dzieci w wieku 3-6 lat ogółem w 2014 roku wynosiła 2 620 osób. Najwięcej dzieci w tym wieku zamieszkiwało Sandomierz – 818 osób, a najmniej Zawichost – 169 osób i Wilczyce – 107 osób.

Tabela nr 91. Liczba dzieci w wieku 3-6 lat ogółem w podziale na grupy wiekowe zamieszkujących powiat sandomierski w 2014 i 2015 roku, w podziale na gminy.

Nazwa	Dzieci ogółem							
	ogółem							
	dzieci w wieku 3 - 5 lat		dzieci w wieku 3 - 6 lat		dzieci w wieku 3 - 4 lat		dzieci w wieku 4 - 6 lat	
	2014	2015	2014	2015	2014	2015	2014	2015
	[osoba]							
POLSKA	1 244 861	1 199 831	1 459 850	1 633 192	811 223	785 534	1 063 163	1 244 248
POLSKA - MIASTO	721 353	694 685	844 113	943 583	471 185	455 440	613 260	718 031
POLSKA - WIEŚ	523 508	505 146	615 737	689 609	340 038	330 094	449 903	526 217
ŚWIĘTOKRZYSKIE	36 937	35 329	43 402	48 286	23 967	23 143	31 643	36 873
ŚWIĘTOKRZYSKIE - MIASTO	15 576	14 864	18 292	20 311	10 104	9 712	13 365	15 491
ŚWIĘTOKRZYSKIE - WIEŚ	21 361	20 465	25 110	27 975	13 863	13 431	18 278	21 382
Powiat sandomierski	2 211	2 069	2 620	2 893	1 392	1 373	1 922	2 224
Powiat sandomierski - MIASTO	805	773	946	1 040	538	507	672	808
Powiat sandomierski - WIEŚ	1 406	1 296	1 674	1 853	854	866	1 250	1 416
Sandomierz	691	665	818	891	463	440	578	693
Dwikozy	211	206	257	284	133	142	187	212

Klimontów	255	227	301	329	150	148	229	255
Koprzywnica	182	167	214	241	111	107	163	185
Łoniów	238	230	281	317	152	153	206	241
Obrazów	177	164	214	230	115	113	151	180
Samborzec	227	202	259	301	129	136	197	227
Wilczyce	87	83	107	122	49	55	84	91
Zawichost	143	125	169	178	90	79	127	140

Źródło: GUS: Bank Danych Lokalnych

Według dostępnych danych GUS w 2014 roku w powiecie sandomierskim liczba dzieci w wieku 3-6 lat objętych wychowaniem przedszkolnym wynosiła 2 247 osób. Najwięcej dzieci w tej grupie wiekowej objętych wychowaniem przedszkolnym zamieszkiwało Sandomierz – 744 osoby. Z kolei najmniejszą liczbę takich dzieci zanotowano w gminie Zawichost – 118 osób i Wilczyce – 106 osób.

Tabela nr 92. Liczba dzieci w wieku 3-6 lat objętych wychowaniem przedszkolnym w podziale na grupy wiekowe, zamieszkujących powiat sandomierski w 2014 roku, w podziale na gminy.

Nazwa	Dzieci objęte wychowaniem przedszkolnym			
	ogółem			
	dzieci w wieku 3 - 5 lat	dzieci w wieku 3 - 6 lat	dzieci w wieku 3 - 4 lat	dzieci w wieku 4 - 6 lat
	2014			
	[osoba]			
POLSKA	988 592	1 200 840	581 132	948 449
POLSKA - MIASTO	670 065	807 023	410 281	622 885
POLSKA - WIEŚ	318 527	393 817	170 851	325 564
ŚWIĘTOKRZYSKIE	28 215	34 237	16 213	27 737
ŚWIĘTOKRZYSKIE - MIASTO	14 730	17 912	8 944	14 053
ŚWIĘTOKRZYSKIE - WIEŚ	13 485	16 325	7 269	13 684
Powiat sandomierski	1 809	2 247	1 038	1 819
Powiat sandomierski - MIASTO	705	921	437	728
Powiat sandomierski - WIEŚ	1 104	1 326	601	1 091
Sandomierz	576	744	369	580
Dwikozy	206	269	123	209
Klimontów	177	212	87	178
Koprzywnica	135	176	70	149
Łoniów	192	215	101	181
Obrazów	161	183	103	139
Samborzec	185	224	93	187
Wilczyce	81	106	40	93
Zawichost	96	118	52	103

Źródło: GUS: Bank Danych Lokalnych

Liczba miejsc w placówkach wychowania przedszkolnego w powiecie sandomierskim na koniec 2014 roku wynosiła 1 993, w tym 1 075 miejsc było dostępnych w placówkach funkcjonujących na obszarach wiejskich, a 918 na miejskich. Najwięcej miejsc w tego typu jednostkach znajdowało się w przedszkolach zwykłych – 1 670 miejsc. 323 miejsca były przygotowane w punktach przedszkolnych, a 20 miejsc udostępniały przedszkola specjalne. Największa liczba miejsc w placówkach wychowania przedszkolnego w powiecie sandomierskim oferowała gmina Sandomierz – 762 miejsc, a najmniejsza w gminie Wilczyce – 54 miejsc.

Tabela nr 93. Liczba miejsc w placówkach wychowania przedszkolnego w powiecie sandomierskim w 2014 roku z uwzględnieniem agregatu „miasto-wieś”.

Nazwa	Przedszkola bez specjalnych	Przedszkola specjalne	Punkty przedszkolne bez specjalnych	Zespoły wychowania przedszkolnego bez specjalnych
	miejsca			
	ogółem			
	2014			
POLSKA	1 011 807	4 096	47 297	2 149
POLSKA - MIASTO	771 203	3 846	18 656	490
POLSKA - WIEŚ	240 604	250	28 641	1 659
ŚWIĘTOKRZYSKIE	23 715	111	3 210	29
ŚWIĘTOKRZYSKIE - MIASTO	16 369	93	200	0
ŚWIĘTOKRZYSKIE - WIEŚ	7 346	18	3 010	29
Powiat sandomierski	1 670	20	323	0
Powiat sandomierski - MIASTO	918	20	0	0
Powiat sandomierski - WIEŚ	752	0	323	0
Sandomierz	762	20	0	0
Dwikozy	219	0	45	0
Klimontów	113	0	20	0
Koprzywnica	145	0	25	0
Łonów	175	0	0	0
Obrazów	50	0	105	0
Samorzec	75	0	74	0
Wilczyce	0	0	54	0
Zawichost	131	0	0	0

Źródło: GUS: Bank Danych Lokalnych

Procentowy udział liczby dzieci w wieku 3-5 lat uczęszczających do placówek wychowania przedszkolnego w powiecie sandomierskim najwyższy został odnotowany w gminie Dwikozy 97,63%, a najniższy w gminie Zawichost 67,13%. W odniesieniu do dzieci z przedziału wiekowego 3-6 lat sytuacja kształtowała się tak samo, czyli najwyższy odsetek dzieci był w gminie Dwikozy 104,67%, a najniższy w gminie Zawichost 69,82%.

Tabela nr 94. Procentowy udział liczby dzieci w wieku 3-5 lat i 3-6 lat uczęszczających do placówek wychowania przedszkolnego według gmin w powiecie sandomierskim w 2014 r.

Gmina	Procentowy udział liczby dzieci w wieku 3-5 lat uczęszczających do placówek wychowania przedszkolnego	Procentowy udział liczby dzieci w wieku 3-6 lat uczęszczających do placówek wychowania przedszkolnego
Sandomierz	83,36%	90,95%
Dwikozy	97,63%	104,67%
Klimontów	69,41%	70,43%
Koprzywnica	74,18%	82,24%
Łonów	80,67%	76,51%
Obrazów	90,96%	85,51%
Samborzec	81,50%	86,49%
Wilczyce	93,10%	99,07%
Zawichost	67,13%	69,82%

Źródło: GUS: Bank Danych Lokalnych

13. Powiat staszowski

Na koniec 2014 roku w powiecie staszowskim znajdowały się 34 placówki wychowania przedszkolnego, z czego 28 na terenach wiejskich, a 6 na miejskich. Wśród rodzajów jednostek tego typu przeważały przedszkola – 20 placówek. Oprócz przedszkoli w powiecie znajdowały się oddziały przedszkolne w szkołach podstawowych – 13 ob. i 1 punkt przedszkolny. Największą liczbę placówek skupiała gmina Staszów – 10. W Osieku znajdowało się już tylko 5 placówek. Po 4 jednostki funkcjonowały na obszarze gmin: Bogoria, Łubnice i Połaniec. 3 placówki znajdowały się na terenie gminy Rytwiany. Najmniej placówek wychowania przedszkolnego funkcjonowało w gminach Szydłów i Oleśnica – po 2 ob.

Tabela nr 95. Ilość placówek wychowania przedszkolnego w powiecie staszowskim w 2014 roku w podziale na gminy.

Nazwa	Oddziały przedszkolne w szkołach podstawowych	Przedszkola bez specjalnych	Przedszkola specjalne	Punkty przedszkolne bez specjalnych	Zespoły wychowania przedszkolnego bez specjalnych
	ogółem				
	2014				
	[ob.]				
POLSKA	8 610	10 748	191	2 013	99
POLSKA - MIASTO	2 178	7 144	172	786	16
POLSKA - WIEŚ	6 432	3 604	19	1 227	83
ŚWIĘTOKRZYSKIE	386	281	8	131	2
ŚWIĘTOKRZYSKIE - MIASTO	61	139	6	9	0
ŚWIĘTOKRZYSKIE - WIEŚ	325	142	2	122	2
Powiat staszowski	13	20	0	1	0

Powiat staszowski - MIASTO	1	5	0	0	0
Powiat staszowski - WIEŚ	12	15	0	1	0
Bogoria	1	3	0	0	0
Łubnice	4	0	0	0	0
Oleśnica	1	1	0	0	0
Osiek	4	1	0	0	0
Połaniec	2	2	0	0	0
Rytwiany	0	3	0	0	0
Staszów	1	9	0	0	0
Szydłów	0	1	0	1	0

Źródło: GUS: Bank Danych Lokalnych

Analizując liczbę dzieci w wieku 3-6 lat ogółem zamieszkujących w powiecie staszowskim w 2014 roku wyraźnie widać, że największą ich liczbę skupiała gmina Staszów – 920 osób. Najmniej dzieci z tej grupy było mieszkańcami gminy Oleśnica – 138 osób. Należy także wspomnieć, że podobnie, jak w pozostałych powiatach województwa świętokrzyskiego ogólna liczba dzieci z tej grupy wzrosła w 2015 roku do 1 990 osób w stosunku do 1 784 w 2014 roku.

Tabela nr 96. Liczba dzieci w wieku 3-6 lat ogółem w podziale na grupy wiekowe zamieszkujących powiat staszowski w 2014 i 2015 roku, w podziale na gminy.

Nazwa	Dzieci ogółem							
	ogółem							
	dzieci w wieku 3 - 5 lat		dzieci w wieku 3 - 6 lat		dzieci w wieku 3 - 4 lat		dzieci w wieku 4 - 6 lat	
	2014	2015	2014	2015	2014	2015	2014	2015
	[osoba]							
POLSKA	1 244 861	1 199 831	1 459 850	1 633 192	811 223	785 534	1 063 163	1 244 248
POLSKA - MIASTO	721 353	694 685	844 113	943 583	471 185	455 440	613 260	718 031
POLSKA - WIEŚ	523 508	505 146	615 737	689 609	340 038	330 094	449 903	526 217
ŚWIĘTOKRZYSKIE	36 937	35 329	43 402	48 286	23 967	23 143	31 643	36 873
ŚWIĘTOKRZYSKIE - MIASTO	15 576	14 864	18 292	20 311	10 104	9 712	13 365	15 491
ŚWIĘTOKRZYSKIE - WIEŚ	21 361	20 465	25 110	27 975	13 863	13 431	18 278	21 382
Powiat staszowski	2 300	2 171	2 693	2 983	1 502	1 415	1 947	2 307
Powiat staszowski - MIASTO	771	718	909	993	501	463	664	769
Powiat staszowski - WIEŚ	1 529	1 453	1 784	1 990	1 001	952	1 283	1 538
Bogoria	302	275	349	377	203	173	248	302
Łubnice	128	113	152	158	82	72	113	126
Oleśnica	121	113	138	160	74	74	103	121
Osiek	232	227	279	312	147	153	205	233
Połaniec	417	391	485	534	277	251	348	415
Rytwiany	188	192	217	252	129	126	152	189

Staszów	778	729	920	1 006	504	474	673	780
Szydłów	134	131	153	184	86	92	105	141

Źródło: GUS: Bank Danych Lokalnych

Jeśli chodzi o liczbę dzieci w przedziale wiekowym 3-6 lat objętych wychowaniem przedszkolnym, to na koniec 2014 roku w powiecie staszowskim zanotowano ją na poziomie 2 112 osób. Najwięcej dzieci z omawianej grupy mieszkała na terenie gminy Staszów – 772 osoby. Najmniejszą liczbą dzieci z tego przedziału charakteryzowała się gmina Łubnice - 99 osób i Szydłów – 88 osób.

Tabela nr 97. Liczba dzieci w wieku 3-6 lat objętych wychowaniem przedszkolnym w podziale na grupy wiekowe, zamieszkujących powiat staszowski w 2014 roku, w podziale na gminy.

Nazwa	Dzieci objęte wychowaniem przedszkolnym			
	ogółem			
	dzieci w wieku 3 - 5 lat	dzieci w wieku 3 - 6 lat	dzieci w wieku 3 - 4 lat	dzieci w wieku 4 - 6 lat
	2014			
	[osoba]			
POLSKA	988 592	1 200 840	581 132	948 449
POLSKA - MIASTO	670 065	807 023	410 281	622 885
POLSKA - WIEŚ	318 527	393 817	170 851	325 564
ŚWIĘTOKRZYSKIE	28 215	34 237	16 213	27 737
ŚWIĘTOKRZYSKIE - MIASTO	14 730	17 912	8 944	14 053
ŚWIĘTOKRZYSKIE - WIEŚ	13 485	16 325	7 269	13 684
Powiat staszowski	1 735	2 112	965	1 751
Powiat staszowski - MIASTO	835	1 027	489	830
Powiat staszowski - WIEŚ	900	1 085	476	921
Bogoria	207	244	111	210
Łubnice	77	99	33	88
Oleśnica	84	102	43	85
Osiek	147	175	68	154
Połaniec	370	463	228	358
Rytwiany	144	169	88	139
Staszów	634	772	362	643
Szydłów	72	88	32	74

Źródło: GUS: Bank Danych Lokalnych

Biorąc pod uwagę liczbę miejsc w placówkach wychowania przedszkolnego w powiecie staszowskim w 2014 roku, to wynosiła ona łącznie 1 941, z czego 1 036 miejsc udostępniały jednostki funkcjonujące na obszarach miejskich, a 905 na wiejskich. 1 899 miejsc udostępniały przedszkola, a 42 miejsca punkty przedszkolne. Największa liczba miejsc w placówkach wychowania przedszkolnego znajdowała się w placówkach na terenie gminy Staszów – 791 miejsc, a najmniejsza w jednostkach na terenie gminy Osiek – 98 miejsc, Szydłów – 92 miejsca i Łubnice – 0 miejsc.

Tabela nr 98. Liczba miejsc w placówkach wychowania przedszkolnego w powiecie staszowskim w 2014 roku z uwzględnieniem agregatu „miasto-wieś”.

Nazwa	Przedszkola bez specjalnych	Przedszkola specjalne	Punkty przedszkolne bez specjalnych	Zespoły wychowania przedszkolnego bez specjalnych
	miejsca			
	ogółem			
	2014			
POLSKA	1 011 807	4 096	47 297	2 149
POLSKA - MIASTO	771 203	3 846	18 656	490
POLSKA - WIEŚ	240 604	250	28 641	1 659
ŚWIĘTOKRZYSKIE	23 715	111	3 210	29
ŚWIĘTOKRZYSKIE - MIASTO	16 369	93	200	0
ŚWIĘTOKRZYSKIE - WIEŚ	7 346	18	3 010	29
Powiat staszowski	1 899	0	42	0
Powiat staszowski - MIASTO	1 036	0	0	0
Powiat staszowski - WIEŚ	863	0	42	0
Bogoria	275	0	0	0
Łubnice	0	0	0	0
Oleśnica	100	0	0	0
Osiek	98	0	0	0
Połaniec	435	0	0	0
Rytwiany	150	0	0	0
Staszów	791	0	0	0
Szydłów	50	0	42	0

Źródło: GUS: Bank Danych Lokalnych

Na obszarze powiatu staszowskiego największy procentowy udział dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym w wieku 3-5 lat osiągnięty został w gminie Staszów i wynosił 81,49%, dla porównania najniższy odnotowano w gminie Szydłów na poziomie 53,73%. W przedziale wiekowym 3-6 lat najwyższy odsetek dzieci uczęszczających do ośrodków wychowania przedszkolnego odnotowano w gminie Połaniec 95,46%, zaś najniższy w gminie Szydłów 57,52%, podobnie, jak w grupie wiekowej 3-5 lat.

Tabela nr 99. Procentowy udział liczby dzieci w wieku 3-5 lat i 3-6 lat uczęszczających do placówek wychowania przedszkolnego według gmin w powiecie staszowskim w 2014 r.

Gmina	Procentowy udział liczby dzieci w wieku 3-5 lat uczęszczających do placówek wychowania przedszkolnego	Procentowy udział liczby dzieci w wieku 3-6 lat uczęszczających do placówek wychowania przedszkolnego
Bogoria	68,54%	69,91%
Łubnice	60,16%	65,13%
Oleśnica	69,42%	73,91%
Osiek	63,36%	62,72%

Połaniec	88,73%	95,46%
Rytwiany	76,60%	77,88%
Staszów	81,49%	83,91%
Szydłów	53,73%	57,52%

Źródło: GUS: Bank Danych Lokalnych

14. Powiat włoszczowski

Na terenie powiatu włoszczowskiego w 2014 roku zlokalizowanych było 29 placówek wychowania przedszkolnego, z czego 26 na terenach wiejskich, a 3 na miejskich. Wśród rodzajów placówek, jakie funkcjonowały na obszarze opisywanego powiatu można było wyróżnić jedynie przedszkola zwykłe – 17 obiektów i oddziały przedszkolne w szkołach podstawowych – 12 placówek. Największa liczba jednostek skupiona była we Włoszczowej – 11 ob. Nieco mniej, bo 8 z wszystkich placówek funkcjonujących w powiecie włoszczowskim znajdowała się na terenie Krasocina. W Seceminie funkcjonowały jedynie 4 obiekty tego typu, w Kluczewsku 3. Najmniej placówek wychowania przedszkolnego znajdowało się w Moskorzewie – 2 ob. oraz Radkowie – 1 ob.

Tabela nr 100. Ilość placówek wychowania przedszkolnego w powiecie włoszczowskim w 2014 roku w podziale na gminy.

Nazwa	Oddziały przedszkolne w szkołach podstawowych	Przedszkola bez specjalnych	Przedszkola specjalne	Punkty przedszkolne bez specjalnych	Zespoły wychowania przedszkolnego bez specjalnych
	ogółem				
	2014				
	[ob.]				
POLSKA	8 610	10 748	191	2 013	99
POLSKA - MIASTO	2 178	7 144	172	786	16
POLSKA - WIEŚ	6 432	3 604	19	1 227	83
ŚWIĘTOKRZYSKIE	386	281	8	131	2
ŚWIĘTOKRZYSKIE - MIASTO	61	139	6	9	0
ŚWIĘTOKRZYSKIE - WIEŚ	325	142	2	122	2
Powiat włoszczowski	12	17	0	0	0
Powiat włoszczowski - MIASTO	1	2	0	0	0
Powiat włoszczowski - WIEŚ	11	15	0	0	0
Kluczewsko	0	3	0	0	0
Krasocin	6	2	0	0	0
Moskorzew	0	2	0	0	0
Radków	0	1	0	0	0
Secemin	2	2	0	0	0
Włoszczowa	4	7	0	0	0

Źródło: GUS: Bank Danych Lokalnych

W powiecie włoszczowskim w końcu 2014 roku mieszkało 1 593 dzieci w wieku 3-6 lat ogółem. Największa liczba tych dzieci zamieszkiwała tereny gminy Włoszczowa – 684 osoby, a najmniejsza gminy Moskorzew – 87 osób i Radków – 74 osoby.

Tabela nr 101. Liczba dzieci w wieku 3-6 lat ogółem w podziale na grupy wiekowe zamieszkujących powiat włoszczowski w 2014 i 2015 roku, w podziale na gminy.

Nazwa	Dzieci ogółem							
	ogółem							
	dzieci w wieku 3 - 5 lat		dzieci w wieku 3 - 6 lat		dzieci w wieku 3 - 4 lat		dzieci w wieku 4 - 6 lat	
	2014	2015	2014	2015	2014	2015	2014	2015
	[osoba]							
POLSKA	1 244 861	1 199 831	1 459 850	1 633 192	811 223	785 534	1 063 163	1 244 248
POLSKA - MIASTO	721 353	694 685	844 113	943 583	471 185	455 440	613 260	718 031
POLSKA - WIEŚ	523 508	505 146	615 737	689 609	340 038	330 094	449 903	526 217
ŚWIĘTOKRZYSKIE	36 937	35 329	43 402	48 286	23 967	23 143	31 643	36 873
ŚWIĘTOKRZYSKIE - MIASTO	15 576	14 864	18 292	20 311	10 104	9 712	13 365	15 491
ŚWIĘTOKRZYSKIE - WIEŚ	21 361	20 465	25 110	27 975	13 863	13 431	18 278	21 382
Powiat włoszczowski	1 346	1 279	1 593	1 744	873	844	1 154	1 336
Powiat włoszczowski - MIASTO	288	289	337	384	189	193	245	283
Powiat włoszczowski - WIEŚ	1 058	990	1 256	1 360	684	651	909	1 053
Kluczewsko	155	129	185	185	96	75	143	152
Krasocin	336	332	398	439	231	218	283	335
Moskorzew	71	62	87	87	46	37	66	70
Radków	57	63	74	79	42	46	47	61
Secemin	143	141	165	183	100	88	116	144
Włoszczowa	584	552	684	771	358	380	499	574

Źródło: GUS: Bank Danych Lokalnych

Biorąc pod uwagę liczebność dzieci w wieku 3-6 lat objętych wychowaniem przedszkolnym zamieszkujących w 2014 roku powiat włoszczowski, wyraźnie widać, że największa ich ilość była mieszkańcami Włoszczowy – 583 osoby. Najmniej dzieci z tego przedziału zamieszkiwało gminy Moskorzew – 70 osób i Radków – 65 osób.

Tabela nr 102. Liczba dzieci w wieku 3-6 lat objętych wychowaniem przedszkolnym w podziale na grupy wiekowe, zamieszkujących powiat włoszczowski w 2014 roku, w podziale na gminy.

Nazwa	Dzieci objęte wychowaniem przedszkolnym			
	ogółem			
	dzieci w wieku 3 - 5 lat	dzieci w wieku 3 - 6 lat	dzieci w wieku 3 - 4 lat	dzieci w wieku 4 - 6 lat
	2014			
	[osoba]			
POLSKA	988 592	1 200 840	581 132	948 449
POLSKA - MIASTO	670 065	807 023	410 281	622 885
POLSKA - WIEŚ	318 527	393 817	170 851	325 564
ŚWIĘTOKRZYSKIE	28 215	34 237	16 213	27 737
ŚWIĘTOKRZYSKIE - MIASTO	14 730	17 912	8 944	14 053
ŚWIĘTOKRZYSKIE - WIEŚ	13 485	16 325	7 269	13 684
Powiat włoszczowski	929	1 195	501	1 018
Powiat włoszczowski - MIASTO	277	350	162	278
Powiat włoszczowski - WIEŚ	652	845	339	740
Kluczewsko	95	106	46	97
Krasocin	183	257	81	237
Moskorzew	46	70	27	62
Radków	42	65	23	57
Secemin	90	114	56	98
Włoszczowa	473	583	268	467

Źródło: GUS: Bank Danych Lokalnych

Powiat włoszczowski to jeden ze świętokrzyskich powiatów, na terenie których zlokalizowanych było najmniej dostępnych miejsc w placówkach wychowania przedszkolnego – 950 miejsc (632 miejsca w jednostkach wiejskich, 318 w jednostkach miejskich). Najwięcej dostępnych miejsc znajdowało się w przedszkolach w gminie Włoszczowa – 514 miejsc, a najmniej w gminach: Moskorzew – 77, Secemin – 62 i Radków – 35 miejsc.

Tabela nr 103. Liczba miejsc w placówkach wychowania przedszkolnego w powiecie włoszczowskim w 2014 roku z uwzględnieniem agregatu „miasto-wieś”.

Nazwa	Przedszkola bez specjalnych	Przedszkola specjalne	Punkty przedszkolne bez specjalnych	Zespoły wychowania przedszkolnego bez specjalnych
	miejsca			
	ogółem			
	2014			
POLSKA	1 011 807	4 096	47 297	2 149
POLSKA - MIASTO	771 203	3 846	18 656	490
POLSKA - WIEŚ	240 604	250	28 641	1 659

ŚWIĘTOKRZYSKIE	23 715	111	3 210	29
ŚWIĘTOKRZYSKIE - MIASTO	16 369	93	200	0
ŚWIĘTOKRZYSKIE - WIEŚ	7 346	18	3 010	29
Powiat włoszczowski	950	0	0	0
Powiat włoszczowski - MIASTO	318	0	0	0
Powiat włoszczowski - WIEŚ	632	0	0	0
Kluczewsko	125	0	0	0
Krasocin	137	0	0	0
Moskorzew	77	0	0	0
Radków	35	0	0	0
Secemin	62	0	0	0
Włoszczowa	514	0	0	0

Źródło: GUS: Bank Danych Lokalnych

W powiecie włoszczowskim, w gminie Włoszczowa 80,99% dzieci objętych zostało wychowaniem przedszkolnym. Najmniejszy odsetek dzieci na obszarze omawianego powiatu uczęszczających do placówek wychowania przedszkolnego odnotowano w gminie Krasocin i wynosił on 54,46%.

Tabela nr 104. Procentowy udział liczby dzieci w wieku 3-5 lat i 3-6 lat uczęszczających do placówek wychowania przedszkolnego według gmin w powiecie włoszczowskim w 2014 r.

Gmina	Procentowy udział liczby dzieci w wieku 3-5 lat uczęszczających do placówek wychowania przedszkolnego	Procentowy udział liczby dzieci w wieku 3-6 lat uczęszczających do placówek wychowania przedszkolnego
Kluczewsko	61,29%	57,30%
Krasocin	54,46%	64,57%
Moskorzew	64,79%	80,46%
Radków	73,68%	87,84%
Secemin	62,94%	69,09%
Włoszczowa	80,99%	85,23%

Źródło: GUS: Bank Danych Lokalnych

IV. „ANALIZA OBEJMUJĄCA DZIAŁANIA NA RZECZ KSZTAŁTOWANIA I ROZWIJANIA WŚRÓD DZIECI W WIEKU PRZEDSZKOLNYM POSTAW I KOMPETENCJI KLUCZOWYCH, NIEZBĘDNYCH NA RYNKU PRACY”

Ministerstwo Edukacji Narodowej opracowało podstawę programową wychowania przedszkolnego dla przedszkoli i oddziałów przedszkolnych w szkołach podstawowych, w której określono wytyczne co do podstawowych i obowiązkowych działań tych instytucji. Ponadto każda z placówek wychowania przedszkolnego posiada tzw. koncepcje pracy, w której rzetelnie nakreśla swoją koncepcję pracy i działania (w tym przyszłościowe) z uwzględnieniem tego, czy jest to placówka zwykła, czy z oddziałami specjalnymi lub integracyjnymi, które często wymagają specjalistycznych działań związanych z terapią, np. sensoryczną, logopedyczną.

Trudno dokonać jednoznacznej analizy, dotyczącej poziomu osiągnięć edukacyjnych placówek wychowania przedszkolnego pod kątem kompetencji kluczowych niezbędnych na rynku pracy, w tym matematyczno-przyrodniczych, ICT, czy językowych. Równie ciężko jest ocenić wyniki osiągnięć edukacyjnych pod kątem kreowanych postaw lub umiejętności związanych z kreatywnością, innowacyjnością i pracą zespołową promowaną w tego rodzaju instytucjach nauczania. Kwestie te można natomiast rozpatrywać bardziej powszechnie. Ogólnie można powiedzieć, że najlepsze przedszkola to takie, które poza wykształconą i kompetentną kadrą oferują doskonały program edukacyjny, dietę odpowiednią dla dzieci i warunki lokalowe, które pozwalają pociechom na swobodę i gwarantują komfort.

Analizując koncepcje pracy świętokrzyskich przedszkoli wnioskuje się, że wypełniając podstawę programową nauczania przedszkolnego opracowaną przez MEN, realizują one większość działań prowadzących do jak największego przysposobienia przez przedszkolaków umiejętności niezbędnych do szybkiego dostosowania się do późniejszych wymogów edukacyjnych i potrzeb życiowych.

Pod kątem kompetencji kluczowych niezbędnych na rynku pracy, w tym matematyczno-przyrodniczych, ICT, czy językowych, zdecydowana większość placówek wychowania przedszkolnego przewiduje w swoich programach nauczania nacisk na te elementy. Trudno tutaj mówić o kształtowaniu wiedzy matematycznej u przedszkolaka, ale wiedza przyrodnicza i języki obce nowożytne, są właściwie na porządku dziennym. W ostatnim okresie pojawiły się również placówki, które kładą nacisk na zupełnie nowe aspekty i kierunki. Przykładem może tutaj być „Mini College”, który został utworzony z początkiem stycznia 2016 r. na terenie kampusu Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach. Jest to nowe przedszkole, które realizuje autorski program nauczania. Placówka przyjmuje dzieci w wieku od 2,5 do 6 roku życia i jest placówką integracyjną. Oprócz podstawy programowej, dzieci realizują tu autorski program „Naukowe przedszkole”, który posiada patronat Ministra Edukacji Narodowej. Maluchy biorą m.in. udział w warsztatach z wielu dziedzin - od sztuk pięknych po nauki medyczne, oczywiście odpowiednio dostosowanych do ich wieku. Oprócz tego w laboratoriach UJK mogą uczestniczyć w ciekawych eksperymentach i doświadczeniach. Przedszkole zostało zlokalizowane w budynku o powierzchni ok. 300 metrów kw. Znajdą się tu trzy

sale dydaktyczne. Oprócz tego jest patio, w którym wiosną powstanie plac zabaw dla dzieci. Takie same przedszkola działają też w Piekoszowie i Łopusznie.⁴⁵

Tabela nr 105. Wskaźniki kompetencji kluczowych.

Kompetencja	Składowe kompetencji – cechy konstytutywne	Wskaźniki kompetencji-cechy konsekwentne
I. POROZUMIEWANIE SIĘ W JĘZYKU OJCZYSTYM	1. wiedza o:	<ul style="list-style-type: none"> - związku między rozwojem indywidualnych zdolności poznawczych, które pozwalają interpretować świat i budować relacje z innymi ludźmi, a poziomem porozumiewania się z innymi; - zależnościach między poziomem znajomości słownictwa, gramatyki funkcji języka a możliwościami porozumiewania się; - konieczności stosowania różnego języka w różnych rodzajach tekstów; - związku języka i sposobu porozumiewania się z kontekstem.
	2. umiejętności w zakresie:	<ul style="list-style-type: none"> - porozumiewania się w mowie i piśmie w zależności od sytuacji komunikacyjnej; - obserwowania swojego sposobu porozumiewania się i dostosowania do wymogów sytuacji; - rozróżniania różnego rodzaju tekstów i wykorzystywania stosownie do kontekstu; - poszukiwania, gromadzenia, przetwarzania informacji oraz wykorzystywania ich do wyrażania własnych argumentów w mowie i piśmie.
	3. pozytywna postawa wobec:	<ul style="list-style-type: none"> - krytycznego i konstruktywnego dialogu; - urzeczywistnienia kontaktów z innymi ludźmi; - używania języka w sposób pozytywny i odpowiedzialny społecznie.
II. POROZUMIEWANIE SIĘ W JĘZYKACH OBCYCH	1. wiedza o:	<ul style="list-style-type: none"> - związku poziomu znajomości słownictwa i gramatyki funkcjonalnej z możliwościami porozumiewania się; - różnych typach interakcji słownej i rejestrach języka; - konwencjach społecznych, aspektach kulturowych oraz zmienności języków i ich związku z porozumiewaniem się.
	2. umiejętności w zakresie:	<ul style="list-style-type: none"> - rozumienia komunikatów słownych; - inicjowania, podtrzymywania oraz kończenia rozmowy, - czytania, rozumienia oraz pisania tekstów odpowiednio do swoich potrzeb; - uczenia się języka w nieformalny sposób przez całe życie.
	3. pozytywna postawa wobec:	<ul style="list-style-type: none"> - różnorodności kulturowej; - komunikacji międzykulturowej; - różnorodności językowej.
III. KOMPETENCJE MATEMATYCZNE I PODSTAWOWE KOMPETENCJE NAUKOWO- TECHNICZNE	1. wiedza o:	<ul style="list-style-type: none"> - sposobach dokonywania obliczeń; - stosowanych miarach i strukturach; - głównych operacjach i sposobach prezentacji matematycznej; - znaczeniu i treści terminów matematycznych i naukowych; - zasadach rządzących naturą oraz wpływie nauki i technologii na świat przyrody; - korzyściach, ograniczeniach i zagrożeniach powodowanych działalnością ludzi.
	2. umiejętności w zakresie:	<ul style="list-style-type: none"> - stosowania głównych zasad i procesów matematycznych w codziennych sytuacjach prywatnych i zawodowych; - śledzenia i oceniania ciągów argumentów; - przeprowadzenia dowodu z wykorzystaniem matematycznego rozumowania oraz wyciągania wniosków na podstawie dowodów;

⁴⁵ https://www.wrota-swietokrzyskie.pl/pio/-/asset_publisher/F9Uh/content/id/3057623

		<ul style="list-style-type: none"> - komunikowania się językiem matematycznym oraz korzystania z odpowiednich pomocy; - wykorzystywania narzędzi i urządzeń technicznych oraz danych naukowych do osiągnięcia celu bądź podjęcia decyzji; - rozpoznawania niezbędnych cech postępowania naukowego oraz wyrażania wniosków i sposobów rozumowania, które do tych wniosków doprowadziły.
	3. pozytywna postawa wobec:	<ul style="list-style-type: none"> - możliwości wykorzystania matematycznych sposobów myślenia w poszukiwaniu przyczyni rozwiązań problemów oraz oceniania ich zasadności; - prawdy jako wartości ogólnoludzkiej; - krytycznego rozumowania i ciekawości poznawczej; - potrzeby stosowania zasad etycznych oraz poszanowania zarówno bezpieczeństwa, jak i trwałości, w szczególności w odniesieniu do postępu naukowo-technicznego w kontekście danej osoby, jej rodziny i społeczności oraz zagadnień globalnych.
IV. KOMPETENCJE INFORMATYCZNE	1. wiedza o:	<ul style="list-style-type: none"> - aplikacjach komputerowych (edytor tekstu, arkusze kalkulacyjne, bazy danych) i możliwościach ich wykorzystania w życiu osobistym i społecznym oraz w pracy; - wielu zagrożeniach związanych z Internetem i komunikacją za pośrednictwem mediów elektronicznych; - możliwościach technologii społeczeństwa informacyjnego (TSI) we wspieraniu kreatywności i innowacyjności; - zasadach prawnych i etycznych wykorzystywanych przy interaktywnym korzystaniu z TSI.
	2. umiejętności w zakresie:	<ul style="list-style-type: none"> - poszukiwania, gromadzenia i przetwarzania informacji oraz ich wykorzystania w krytyczny sposób; - oceny odpowiedzialności informacji z rozróżnieniem elementów wirtualnych od rzeczywistych; - stosowania narzędzi do tworzenia, prezentowania i rozumienia złożonych informacji; - docierania do usług oferowanych w Internecie, wyszukiwania i korzystania z nich; - stosowania TSI jako wsparcia krytycznego myślenia, kreatywności i innowacji.
	3. pozytywna postawa wobec:	<ul style="list-style-type: none"> - dostępnych informacji oraz odpowiedzialnego korzystania z mediów interaktywnych ; - rozwijania kompetencji informatycznych poprzez udział w społecznościach i sieciach współpracy w celach kulturalnych, społecznych i zawodowych.
V. UMIĘTNOŚCI UCZENIA SIĘ	1. wiedza o:	<ul style="list-style-type: none"> - związku celów uczącego się z koniecznością określenia wiedzy, umiejętności i kwalifikacji, które są ich treścią; - własnych preferowanych sposobach uczenia się oraz swoich silnych i słabych stronach; - możliwościach kształcenia i szkolenia oraz dostępności do wsparcia;
	2. umiejętności w zakresie:	<ul style="list-style-type: none"> - korzystania z technologii informacyjnych i komunikacyjnych niezbędnych do dalszego uczenia się; - docierania do nowej wiedzy, jej zdobywania, przetwarzania i przyswajania; - zarządzania własnymi wzorcami uczenia się, kształtowania własnej kariery i pracy; - koncentracji na dłuższych okresach oraz krytycznej refleksji na temat celów uczenia się; - zarządzania swoim czasem i organizacji własnego uczenia się (indywidualnie i w zespole)
	3. pozytywna postawa wobec:	<ul style="list-style-type: none"> - własnych możliwości i umiejętności związanych z uczeniem się; - konieczności rozwiązywania licznych problemów, pokonywania wielu przeszkód i zmieniania się;

		<ul style="list-style-type: none"> - korzystania z doświadczeń życiowych własnych i innych ludzi; - potrzeby poszukiwania możliwości uczenia się; - możliwości korzystania z uczenia się w różnorodnych sytuacjach życiowych.
VI. KOMPETENCJE SPOŁECZNE I OBYWATELSKIE	1.wiedza o:	<ul style="list-style-type: none"> - związku stylu życia jednostki i jej rodziny z ich poziomem zdrowia fizycznego i psychicznego; - różnych zasadach postępowania i zachowania, które są przyjęte w różnych społeczeństwach i środowiskach oraz ich wpływie na relacje interpersonalne; - życiu społecznym środowisk, które jest regulowane poprzez interpretację podstawowych pojęć dotyczących osób, grup, organizacji zawodowych, równości płci i braku dyskryminacji członków społeczeństwa; - demokracji, sprawiedliwości, równości, obywatelstwie, prawach obywatelskich oraz zapisach określających ich stosowanie przez różne instytucje na wszystkich poziomach społecznego funkcjonowania podanych w Karcie Praw Podstawowych Unii Europejskiej i międzynarodowych deklaracjach; - głównych wydarzeniach współczesnych i historycznych, - treści celów i wartości, jakimi kierują się europejskie ruchy społeczne i polityczne; - integracji europejskiej, strukturach UE i związku z ich głównymi celami i wartościami; - różnorodności tożsamości i odmienności kulturowej w Europie.
	2. umiejętności w zakresie:	<ul style="list-style-type: none"> - konstruktywnego porozumiewania się w różnych środowiskach poprzez wykazywanie się tolerancją, wyrażanie i rozumienie różnych punktów widzenia; - społecznego negocjowania połączonego ze zdolnością tworzenia klimatu zaufania oraz empatii; - radzenia sobie ze stresem i frustracją oraz ich konstruktywnego wyrażania; - rozróżniania stref osobistej i zawodowej w kontekście funkcjonowania społecznego i obywatelskiego; - efektywnego zaangażowania się, wraz z innymi ludźmi, w działania publiczne oraz w solidarne rozwiązywanie problemów stojących przed lokalnymi i większymi społecznościami; - krytycznej i twórczej refleksji oraz konstruktywnego uczestnictwa w działaniach społeczności lokalnych i sąsiedzkich; - podejmowania decyzji na wszystkich poziomach, od lokalnego, poprzez krajowy, po europejski, szczególnie w drodze głosowania.
	3. pozytywna postawa wobec:	<ul style="list-style-type: none"> - współpracy, asertywności i prawości jako warunków społecznego współistnienia; - potrzeby docenienia innych ludzi i szanowania ich; - potrzeby pokonywania własnych uprzedzeń i osiągnięcia kompromisów, - potrzeby poszanowania praw człowieka, w tym równości jako podstawy demokracji, oraz uznania i rozumienia różnic w systemach wartości różnych religii grup etnicznych; - uczestnictwa w demokratycznym podejmowaniu decyzji na wszystkich poziomach funkcjonowania społecznego; - wykazywania się poczuciem obowiązku, zrozumienia i poszanowania wspólnych wartości, takich jak respektowanie demokratycznych zasad niezbędnych do zapewnienia spójności wspólnoty; - działalności obywatelskiej, wspierania różnorodności i spójności społecznej, zrównoważonego rozwoju oraz wartości i prywatności innych ludzi.

VII. INICJATYWNOŚĆ I PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ	1.wiedza o:	<ul style="list-style-type: none"> - możliwościach działalności osobistej, zawodowej lub gospodarczej stanowiącej kontekst pracy i życia ludzi; - zasadach działania gospodarki, szansach i wyzwaniach stojących przed pracodawcami i organizacjami; - zasadach etycznych związanych z różnymi przedsięwzięciami oraz ich pozytywnym wpływie na zarządzanie.
	2. umiejętności w zakresie	<ul style="list-style-type: none"> - proaktywnego zarządzania projektami ; - skutecznej reprezentacji i negocjacji oraz organizowania pracy indywidualnej i zespołowej; - identyfikacji oceny własnych mocnych i słabych stron, a także oceny ryzyka i podejmowania go w uzasadnionych przypadkach.
	3. pozytywna postawa wobec:	<ul style="list-style-type: none"> - inicjatywności, aktywności, niezależności i innowacyjności zarówno w życiu osobistym, społecznym, jak i zawodowym; - sytuacji wymagających determinacji i wysokiego poziomu motywacji, związanych z realizacją celów zarówno osobistych, jak i wspólnych w życiu prywatnym i w pracy.
VIII. ŚWIADOMOŚĆ I EKSPRESJA KULTURALNA	1.wiedza o:	<ul style="list-style-type: none"> - lokalnym, narodowym i europejskim dziedzictwie kulturowym oraz jego miejscu w świecie; - najważniejszych działach kultury, w tym współczesnej kultury popularnej; - kulturowej i językowej różnorodności w Europie i innych regionach świata oraz konieczności jej zachowania; - znaczeniu estetyki w życiu codziennym.
	2. umiejętności w zakresie:	<ul style="list-style-type: none"> - przeżywania wartości w kontakcie z dziełami sztuki; - wyrażania siebie za pomocą różnorodnych środków z wykorzystaniem wrodzonych zdolności; - odnoszenia własnych punktów widzenia w zakresie twórczości i ekspresji do opinii innych; - rozpoznawania i wykorzystywania społecznych i ekonomicznych możliwości w działalności kulturalnej.
	3. pozytywna postawa wobec:	<ul style="list-style-type: none"> - własnej kultury; - różnorodności ekspresji kulturalnej; - potrzeby kreatywności oraz pielęgnowania zdolności estetycznych; - możliwości wyrażania siebie za pomocą środków artystycznych i udziału w życiu kulturalnym.

Źródło: J. Uszyńska-Jamroc, B. Dudel, M. Głowska-Sołdatow: „Rozwijanie kompetencji kluczowych uczniów w procesie edukacji wczesnoszkolnej”.

Jak już wcześniej wspomniano nauczanie przedszkolne jest bardzo ważnym elementem życia każdego człowieka. Wczesna asymilacja w pewnej grupie osób, o różnych potrzebach edukacyjnych jest dobrą praktyką na przyszłą asymilację społeczną. Kształtowanie postaw kreatywnych małego człowieka procentuje w przyszłości. Obecnie kreatywność to niezwykle ważna kompetencja oczekiwana przez pracodawców w zawodach związanych ze sztuką, mediami, czy reklamą, ale także w szeroko rozumianym biznesie. Ważne jest więc rozwijanie i trenowanie kreatywności już u najmłodszych dzieci. Placówki wychowania przedszkolnego uczą wychowanków kreatywnego myślenia najczęściej poprzez zadania rysunkowe, gry i zabawy pobudzające wyobraźnię, w tym także ruchowe.

Instytucje takie, jak przedszkola to drugie po domu rodzinnym ważne środowisko, gdzie dziecko nabywa umiejętności pracy zespołowej. Dzieje się to dzięki zabawie oraz nawiązywaniu kontaktów z rówieśnikami. Towarzystwo rówieśników sprzyja uspołecznieniu, a wspólnie spędzane chwile wymagają od dziecka kooperacji. Dziecko uczy się działania w grupie, angażuje się w procesy poznawcze, które stymuluje grupa rówieśników. Poprzez gry i zabawy zespołowe, integrujące dzieci

uczą się tolerancji, życzliwości, czy szacunku do drugiej osoby. Uczą się również stosunków międzyludzkich, co pozytywnie wpływa na umiejętność komunikowania się i słuchania innych.

Wiele świętokrzyskich placówek wychowania przedszkolnego korzysta z pieniędzy unijnych, którymi wspomaga i wzmacnia swoją ofertę edukacyjną. Dzięki takiemu dofinansowaniu instytucje te mogą wdrażać wiele twórczych, czy innowacyjnych programów, jak też kupować niezbędny sprzęt, np. ułatwiający kształcenie uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi. Możliwość skorzystania z dodatkowego kapitału sprawia, że instytucje te chętnie zgłaszają programy i innowacje pedagogiczne, podnoszące ich standardy nauczania. Można założyć, że większość placówek wychowania przedszkolnego w regionie świętokrzyskim oferuje swoim dzieciom szeroki wachlarz zajęć dodatkowych, z których mogą one korzystać, np. zajęcia z religii, rytmiki, gimnastyki, języka obcego, tańca towarzyskiego, karate, czy zajęć logopedycznych. Wiele placówek odchodząc od dotychczas obowiązujących standardów nauczania przedszkolnego, opartego głównie na zabawach z dziećmi, czy uczeniu podstawowej wiedzy matematycznej i humanistycznej w sposób bezpośredni, próbuje wdrażać innowacje w nauce. Innowacje te objawiają się poprzez niestandardowe sposoby nauki, np. poprzez kształtowanie postaw proekologicznych, naukę tańców narodowych różnych krajów, czy inne alternatywne formy nauki. Kuratorium Oświaty prowadzi takie zestawienia, dotyczące szkół i placówek oświatowych działających na terenie województwa świętokrzyskiego, które wdrażają innowacje pedagogiczne w określonych latach. Przykładowe zestawienie na rok szkolnych 2015/2016 przedstawia poniższa tabela.

Tabela nr 106. Wykaz szkół i placówek oświatowych województwa świętokrzyskiego wdrażających innowacje pedagogiczne w roku szkolnym 2015/2016.

Numer innowacji	Nazwa i adres szkoły	Tytuł innowacji pedagogicznej	Rodzaj innowacji pedagogicznej/eksperyment	Okres trwania projektu
1/15	Przedszkole Publiczne nr 12 z oddziałami integracyjnymi im. M. Konopnickiej w Ostrowcu Św. Oś. Słoneczne 5 27-400 Ostrowiec Św.	„Przedszkolaki w Krainie Liczb”	programowo-metodyczna	styczeń 2015 r. - czerwiec 2016 r.
6/15	Przedszkole Publiczne nr 5 w Ostrowcu Św. ul. Jasna 4 27-400 Ostrowiec Św.	„Aktywna obserwacja i doświadczanie świata”	organizacyjno-programowa	02 marca 2015 r. - czerwiec 2017 r.
17/15	Przedszkole Samorządowe nr 25 ul. Wojewódzka 12b 25-538 Kielce	„Przedszkole z oddziałami muzycznymi”	programowo-organizacyjna	1 września 2015 r. - 30 czerwca 2018 r.
27/15	Przedszkola Samorządowego nr 6 ul. Tadeusza Króla 3 27-600 Sandomierz	„Wczesna nauka czytania i pisanie dla dzieci w wieku od 3 do 5 lat w ćwiczeniach i zabawach z wykorzystaniem elementów metody B. Raclawickiego i I. Majchrzyk”	metodyczna	1 września 2015 r. - 30 czerwca 2018 r.
28/15		„Mali odkrywcy”	metodyczna	1 września 2015 r. - 24 czerwca 2016 r.
61/15	Publiczne Przedszkole w Łoniewie Łonów 104	„Zajęcia i zabawy przyrodnicze	metodyczna	1 października 2015r. - 30 maja

	27-670 Łoniów	z elementami ekologii”		2016 r.
115/15	Zespół Szkolno-Przedszkolny w Wiślicy Przedszkole ul. Podwale 1 28-160 Wiślica	„Ekologiczna Akademia Przedszkolaka”	programowo- metodyczna	1 września 2015 r. - 24 czerwca 2016 r.
124/15	Przedszkole Samorz nr 31 w Kielcach ul. Dąbrówki 38 25-631 Kielce	„Edukacja przedszkolna według Koncepcji Friedricha Froebła”	programowo- metodyczno- organizacyjna	1 września 2015 r. - czerwiec 2017 r.
168/15	Zespołu Placówek Oświatowych w Wąchocku Przedszkole Publiczne ul. Kościelna 10 27-215 Wąchock	„Wiem bo doświadczam”	metodyczna	1 października 2015r. - 11 czerwca 2016 r.
170/15	Przedszkole Samorządowe nr 4 w Końskich ul. Armii Krajowej 24 26-200 Końskie	„Klub tropielieli piękna, historii i tradycji Ziemi Świętokrzyskiej”	programowo- metodyczna	1 października 2015r. - 30 czerwca 2016 r.
180/15	Przedszkole Samorządowe w Wodzisławiu ul. Szkolna 3 28-330 Wodzisław	„Z Babcią i Dziadkiem przez świat”	metodyczna	listopad 2015 r. - czerwiec 2017 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych: <http://kuratorium.kielce.pl/12352/wykaz-szkol-i-placowek-oswiatowych-województwa-swietokrzyskiego-wdrazajacych-innowacje-pedagogiczne-w-roku-szkolnym-2015-2016>

W związku z tym, iż tematyka analizy jest dość trudna, a dostępność materiałów znacznie ograniczona, Obserwatorium Rozwoju Regionalnego działające w Departamencie Polityki Regionalnej UMWS przeprowadziło badanie ankietowe na wybranej losowo wśród świętokrzyskich przedszkoli próbie. Ankieta została wysłana drogą mailową do 60 wybranych losowo placówek. Uzyskano odpowiedzi z 26 placówek. Na podstawie zebranych ankiet sporządzono niniejszą analizę.

WYNIKI BADANIA ANKIETOWEGO

Na pytanie pierwsze: „Jakie dodatkowe zajęcia na rzecz kształtowania i rozwijania wśród dzieci w wieku przedszkolnym kompetencji kluczowych niezbędnych na rynku pracy są prowadzone w Państwa placówce?”, wszystkie ośrodki wychowania przedszkolnego odpowiedziały, że prowadziły dodatkowe zajęcia. Niespełna 30% respondentów odpowiedziało, że jako dodatkowe zajęcia na rzecz rozwijania kompetencji kluczowych wprowadziło język angielski. Ponad 60% placówek prowadzi dodatkowo rytmikę, a 57,69% zajęcia logopedyczne. 38,46% ośrodków wychowania przedszkolnego prowadzi zajęcia plastyczne, a 34,62% zajęcia muzyczne. Niewielki odsetek placówek ma w swojej ofercie dydaktycznej zajęcia terapeutyczne (11,54%) oraz zajęcia matematyczne (7,69%). Znikomy procent ankietowanych, jako zajęcia dodatkowe prowadzi zajęcia ekologiczne i sportowe (3,85%). Tylko jedna z badanych placówek prowadzi zajęcia przyrodnicze z doświadczalnymi. Natomiast żadna z placówek biorących udział w badaniu ankietowym nie prowadziła zajęć ICT. Jako „inne” respondenci wymieniali zajęcia teatralne, taneczne oraz zajęcia z zakresu wspomaganie i korygowania rozwoju, jak również gimnastyki korekcyjnej.

Tabela nr 107. Pytanie 1. Jakie dodatkowe zajęcia na rzecz kształtowania i rozwijania wśród dzieci w wieku przedszkolnym kompetencji kluczowych niezbędnych na rynku pracy są prowadzone w Państwa placówce?

Zajęcia dodatkowe	Liczba i procent udzielonych odpowiedzi	
język angielski	24	92,31%
język niemiecki	0	0,00%
inny język nowożytny	0	0,00%
rytmika	16	61,54%
zajęcia logopedyczne	15	57,69%
zajęcia matematyczne	2	7,69%
zajęcia ekologiczne	1	3,85%
zajęcia przyrodnicze	1	3,85%
zajęcia plastyczne	10	38,46%
zajęcia sportowe	1	3,85%
zajęcia informatyczne (ICT)	0	0,00%
zajęcia muzyczne	9	34,62%
zajęcia terapeutyczne	3	11,54%

Źródło: Badania ankietowe przeprowadzone w czerwcu 2016 r. na próbie 26 przedszkoli w województwie świętokrzyskim.

Na pytanie drugie: „Jakie dodatkowe zajęcia na rzecz kształtowania i rozwijania wśród dzieci w wieku przedszkolnym kompetencji kluczowych niezbędnych na rynku pracy widzielibyście Państwo w swojej placówce w przyszłości?” udzielono następującej odpowiedzi. Najwyższą wartość końcową (92,31%), uzyskały zajęcia matematyczne. Respondenci odpowiedzieli, że w ponad 80% wybraliby zajęcia informatyczne (ICT) oraz zajęcia logopedyczne. Dużą popularnością cieszyłyby się również zajęcia z zakresu ekologii (76,92%), oraz zajęcia muzyczne (73,08%). Większość ankietowanych placówek widziałyby w swoim systemie nauczania zajęcia przyrodnicze (61,54%). Nieco ponad 53% wybrałaby dodatkową ilość zajęć z języka angielskiego oraz zajęcia plastyczne. Równo 50% ankietowanych zgłosiło chęć dodatkowego nauczania rytmiki oraz zajęć sportowych. 38,46% placówek wyraziło chęć prowadzenia zajęć terapeutycznych. Najmniejsze zapotrzebowanie, bo zaledwie 7,69% zgłoszono na zajęcia z języka niemieckiego.

Żadna z ankietowanych placówek wychowania przedszkolnego nie wyraziła chęci nauczania innych języków nowożytnych, jak również nie ma zdania na temat zajęć, gier i zabaw kształtujących postawę przedsiębiorczą i kreatywną u dzieci w wieku przedszkolnym. Respondenci wskazali również na zajęcia dodatkowe, takie jak zajęcia teatralne, taneczne, gra w szachy oraz wyrażają chęć programu wychowania przedszkolnego „Dar Zabawy” w oparciu o koncepcję pedagogiczną Froebela.

Tabela nr 108. Pytanie 2. Jakie dodatkowe zajęcia na rzecz kształtowania i rozwijania wśród dzieci w wieku przedszkolnym kompetencji kluczowych niezbędnych na rynku pracy widzielibyście Państwo w swojej placówce w przyszłości?

Zajęcia dodatkowe	Liczba i procent udzielonych odpowiedzi	
język angielski;	14	53,85%
język niemiecki;	2	7,69%
inny język nowożytny (jaki?)	0	0,00%
rytmika;	13	50,00%
zajęcia logopedyczne;	21	80,77%
zajęcia matematyczne;	24	92,31%
zajęcia ekologiczne;	20	76,92%
zajęcia przyrodnicze;	16	61,54%
zajęcia plastyczne;	14	53,85%
zajęcia sportowe;	13	50,00%
zajęcia informatyczne (ICT);	22	84,62%
zajęcia muzyczne;	19	73,08%
zajęcia terapeutyczne;	10	38,46%

Źródło: Badania ankietowe przeprowadzone w czerwcu 2016 r. na próbie 26 przedszkoli w województwie świętokrzyskim.

Na kolejno zadane pytanie: „Czy program nauczania placówki umożliwi dzieciom rozwój zainteresowań i szczególnych uzdolnień? Jeśli TAK, to w jaki sposób?”, 19 badanych placówek udzieliło pozytywnej odpowiedzi co stanowi nieco powyżej 73%, a negatywne zdanie wyraziło 7 ośrodków edukacji przedszkolnej (26,92%). Jedenaście przedszkoli (42,31%) podało, iż realizowane są autorskie programy nauczania przygotowane przez nauczycieli z uwzględnieniem indywidualnych umiejętności i zdolności dzieci przebywających w danej grupie przedszkolnej. Jedna z placówek podkreśliła, iż rozszerzyła własne treści programu dla dzieci zdolnych w różnych sferach. Respondenci z czterech placówek nadmienili, iż wyczerpują treści zawarte w Podstawie Programowej Wychowania Przedszkolnego z zakresu działań plastycznych. Również 4 placówki zaznaczyły, iż głównym sposobem rozwoju zainteresowań i szczególnych uzdolnień są zajęcia teatralne i taneczne oraz różne formy

prezentacji (recytacja, śpiew) podczas imprez i uroczystości przedszkolnych lub środowiskowych. Tylko 5 placówek podkreśliło, że podstawowym sposobem rozwoju zainteresowań i uzdolnień dzieci oraz twórczego myślenia jest uczestnictwo dzieci w projektach edukacyjnych, konkursach, quizach i kącikach zainteresowań oraz wszelkich zajęciach dydaktycznych, środowiskowych, międzyszkolnych, otwartych, jak również ogólnopolskich.

Tabela nr 109. Pytanie 3. Czy program nauczania placówki umożliwi dzieciom rozwój zainteresowań i szczególnych uzdolnień? Jeśli TAK, to w jaki sposób?

Tak/Nie	Liczba i procent udzielonych odpowiedzi	
TAK	19	73,08%
NIE	7	26,92%

Źródło: Badania ankietowe przeprowadzone w czerwcu 2016 r. na próbie 26 przedszkoli w województwie świętokrzyskim.

W pytaniu czwartym pytano o projekty edukacyjne i wychowawcze: „Czy Państwa placówka posiada ofertę edukacyjną wzbogaconą projektami edukacyjnymi lub innymi projektami wychowawczymi (np. darmowe zajęcia sportowe, jak karate, pływanie, nauka tańca, dodatkowe zajęcia ekologiczne, plastyczne, informatyczne, itp.)? Jeśli TAK, to jaką?”. Niestety ponad połowa (prawie 54%) przedszkoli nie posiada w swojej ofercie wzbogaceń poprzez projekty edukacyjne lub wychowawcze. Dwanaście placówek edukacji przedszkolnej może zaproponować dzieciom oraz pochwalić się realizacją dodatkowych zajęć podnoszących jakość edukacji przedszkolnych. Ponad 30% placówek realizujących wzbogaconą ofertę, prowadzi zajęcia z tańca oraz naucza przedszkolaków pływania. Trzy placówki proponują zajęcia tematyczne z plastyki, dwie prowadzą zajęcia teatralne, a jedna wyszczególnia darmowe ćwiczenia sportowe, muzyczne oraz z rytmiki. Jedno z przedszkoli wprowadziło „innovację pedagogiczną wczesnej nauki języka angielskiego dla 3 i 4 latków”. Realizowane są również projekty edukacyjne, takie jak: „Bezpieczny Przedszkolak”, „Czyste powietrze wokół nas”, „Kubusiowi Przyjaciele Natury”. „Dzieciństwo bez próchnicy”, „Wszystkie dzieci lubią tęcze smaki”, „Rośniemy zdrowo”, „Witaj Europo w naszym przedszkolu” oraz „Kolorowy świat”.

Tabela nr 110. Pytanie 4. Czy Państwa placówka posiada ofertę edukacyjną wzbogaconą projektami edukacyjnymi lub innymi projektami wychowawczymi (np. darmowe zajęcia sportowe, jak karate, pływanie, nauka tańca, dodatkowe zajęcia ekologiczne, plastyczne, informatyczne, itp.)? Jeśli TAK, to jaką?

Tak/Nie	Liczba i procent udzielonych odpowiedzi	
TAK	12	46,15%
NIE	14	53,85%

Źródło: Badania ankietowe przeprowadzone w czerwcu 2016 r. na próbie 26 przedszkoli w województwie świętokrzyskim.

Następne pytanie w badaniu ankietowym brzmiało: „Czy w Państwa placówce są prowadzone zajęcia kształtujące u dzieci postawy/umiejętności dotyczące kreatywności, innowacyjności oraz pracy zespołowej? Proszę wymienić jakie?”

Część pierwsza pytania dotyczyła zajęć rozwijających kreatywność (kreatywne zabawy wymagające pomysłowości, gry aktorskie, zabawy plastyczne wymagające np. teatralizacji tekstu,

zabawy barwą/kształtem, zabawy matematyczne wymagające twórczego myślenia, itp.)”. W tej części pytania ankietowani odpowiedzieli w 100%. Respondenci prawie w 46,15% oznajmili, że prowadzą gry i zabawy z wyobrażonymi przedmiotami, snucie fantastycznych historii, wykorzystanie różnorodnych materiałów do twórczości, zabawy wymagające pomysłowości, pobudzanie ciekawości dziecka, eksperymentowanie materiałami i narzędziami, a 7 placówek (26,91%) podkreśliło, że prowadzi zabawy wspomagające pomysłowość, zabawy barwą. Udzielono również 7 innych odpowiedzi, które przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela nr 111. Pytanie 5a. Czy w Państwa placówce są prowadzone zajęcia kształtujące u dzieci postawy/umiejętności dotyczące kreatywności, innowacyjności oraz pracy zespołowej? Proszę wymienić jakie?

Zajęcia kształtujące u dzieci postawy/umiejętności dotyczące kreatywności	Liczba i procent udzielonych odpowiedzi	
zabawy wspomagające pomysłowość, zabawy barwą	7	26,91%
gry i zabawy z wyobrażonymi przedmiotami, snucie fantastycznych historii, wykorzystanie różnorodnych materiałów do twórczości, zabawy wymagające pomysłowości, pobudzanie ciekawości dziecka, eksperymentowanie materiałami i narzędziami	12	46,14%
improvizacje ruchowe, scenki darmowe, inscenizacje, zabawy: tematyczne, konstrukcyjne, rozwiązywanie: zadań matematycznych, zagadek, rebusów	1	3,85%
zajęcia teatralne, z wykorzystaniem metody dramy, zabawy kształtujące myślenie krytyczne, kreatywność, zabawy plastyczne z wykorzystaniem różnego rodzaju materiałów plastycznych	1	3,85%
projekt "Teatr"	1	3,85%
kreatywne zabawy wymagające pomysłowości, gry aktorskie, zabawy plastyczne	1	3,85%
elementy dramy, gry aktorskie, zabawy barwą	1	3,85%
zabawy plastyczne: malowanie dziesięcioma palcami, metoda frotażu, gry aktorskie, drama, zabawy matematyczne według metody E. Gruszczyk-Kolczyńskiej, metoda pedagogiki zabawy, Metoda Orffa, Labana, odmienna metoda nauki czytania Ireny Majchrzak	1	3,85%
zajęcia rozwijające kreatywność: zabawy plastyczne, zabawy teatralne, darmowe, zabawy matematyczne, zabawy muzyczno-rytmiczne, zabawy ruchowe, metoda gimnastyki twórczej, improvizacje ruchowe, muzyczne, plastyczne	1	3,85%

Źródło: Badania ankietowe przeprowadzone w czerwcu 2016 r. na próbie 26 przedszkoli w województwie świętokrzyskim.

Druga część pytania 5 dotyczyła zajęć rozwijających innowacyjność. Zagadnienie poruszało kwestie kształtowania nawyków zdrowego żywienia, potrzeb aktywności fizycznej, innowacji dotyczących nowoczesnych metod zabawowo-twórczych w przedszkolu np. poprzez eksperymentowanie, rozwijanie zainteresowań związanych z otaczającym światem poprzez tworzenie warunków do poznawania i rozumienia znaczenia nauki i techniki w życiu człowieka, stosowanie nowoczesnych metod zabawowych i twórczych z elementami doświadczenia, itp. W tej części pytania, 2 placówki nie udzieliły odpowiedzi. 24 jednostki edukacji przedszkolnej (92,31%), ma w swoim zakresie edukacyjnym zajęcia rozwijające innowacyjność u przedszkolaków. 11 placówek (42,31%) prowadzi zadania zabawowo-twórcze do samodzielnego lub grupowego rozwiązania, samodzielne odkrywanie wiedzy przez dziecko, kąciki zainteresowań, wymyślanie nowych zastosowań przedmiotów, rozwijanie zainteresowań związanych z otaczającym światem. Ponad 26% respondentów zaznaczyło, że w ich placówce rozwijanie innowacyjności prowadzone jest poprzez kształtowanie nawyków zdrowego żywienia, aktywności fizycznej. 6 jednostek wychowania przedszkolnego wymieniło inne niż opisane odpowiedzi (zob. Tab.6).

Tabela nr 112. Pytanie 5b. Czy w Państwa placówce są prowadzone zajęcia kształtujące u dzieci postawy/umiejętności dotyczące kreatywności, innowacyjności oraz pracy zespołowej? Proszę wymienić jakie?

Zajęcia kształtujące u dzieci postawy/umiejętności dotyczące innowacyjności	Liczba i procent udzielonych odpowiedzi	
kształtowanie nawyków zdrowego żywienia, aktywności fizycznej	7	26,92%
zadania zabawowo - twórcze do samodzielnego lub grupowego rozwiązania, samodzielne odkrywanie wiedzy przez dziecko, kąciki zainteresowań, wymyślanie nowych zastosowań przedmiotów, rozwijanie zainteresowań związanych z otaczającym światem	11	42,31%
wdrażanie programu zdrowego żywienia – przygotowywanie przez dzieci: sałatek, soków, kanapek. Gry i zabawy ruchowe w sali i na świeżym powietrzu	1	3,85%
praca metodą projektów	1	3,85%
innowacja pedagogiczna kształtująca nawyki zdrowego żywienia oraz potrzeby aktywności fizycznej; stosowanie nowoczesnych metod zabawowych i twórczych z elementami doświadczenia	1	3,85%
kształtowanie nawyków zdrowego stylu życia: właściwe odżywianie, ruch na świeżym powietrzu	1	3,85%
kształtowanie nawyków zdrowego żywienia: realizacja programu Przedszkole przyjazne żywieniu i aktywności fizycznej dziecka	1	3,85%

zajęcia rozwijające innowacyjność: kształtowanie nawyków zdrowego żywienia - np. tworzenie jadłospisów z udziałem dzieci, potrzeba aktywności fizycznej - tworzenie i wykorzystanie niekonwencjonalnych przyborów do zabaw ruchowych, udział w olimpiadzie przedszkolaka, spartakiadzie przedszkolnej, kształtowanie postaw ekologicznych - segregacja odpadów, wykonywanie ekozabawek z odpadów, udział w olimpiadzie ekologicznej, stosowanie nowoczesnych metod zabawowych i twórczych z wykorzystaniem metod pedagogiki zabawy, metody aktywnego słuchania muzyki Batti Strauss	1	3,85%
---	---	-------

Źródło: Badania ankietowe przeprowadzone w czerwcu 2016 r. na próbie 26 przedszkoli w województwie świętokrzyskim.

Trzecia część pytania piątego dotyczyła zajęć kształtujących umiejętność pracy zespołowej, takich jak gry i zabawy integracyjne, zajęcia plastyczne, muzyczne, ruchowe, zajęcia umożliwiające rozwijanie umiejętności komunikowania się, itp. 11 placówek (42,31%) odpowiedziało, że najważniejsza jest praca w grupie, gry i zabawy integracyjne, zabawy pobudzające płynność językową, interpretowanie własnych prac plastycznych. 26,92% placówek poinformowało, że w swoim przedszkolu prowadzi gry i zabawy integracyjne, ruchowe, muzyczne, aby rozwijać umiejętności pracy zespołowej. W tabeli poniżej zamieszczono jeszcze 8 innych odpowiedzi (zob. Tab.7).

Tabela nr 113. Pytanie 5c. Czy w Państwa placówce są prowadzone zajęcia kształtujące u dzieci postawy/umiejętności dotyczące kreatywności, innowacyjności oraz pracy zespołowej? Proszę wymienić jakie?

Zajęcia kształtujące u dzieci postawy/umiejętności dotyczące pracy zespołowej	Liczba i procent udzielonych odpowiedzi	
gry i zabawy integracyjne, ruchowe, muzyczne	7	26,92%
praca w grupie, gry i zabawy integracyjne, zabawy pobudzające płynność językową, interpretowanie własnych prac plastycznych	11	42,31%
praca zespołowa w zabawach: konstrukcyjnych, plastycznych, tematycznych, wspólne tańczenie i śpiewanie	1	3,85%
zajęcia z wykorzystaniem bajek o tematyce wychowawczej, integrujące grupę, zabawy i zajęcia angażujące całą grupę	1	3,85%
zajęcia metodą Pedagogiki Zabawy; Koło plastyczne; Wszystkie wymienione obok zajęcia są realizowane w ramach podstawy programowej	1	3,85%
gry i zabawy integracyjne; zajęcia plastyczne, muzyczne, ruchowe; zajęcia umożliwiające rozwijanie umiejętności komunikowania się	1	3,85%
nauka tańca ludowego	1	3,85%
zabawy integracyjne, teatralne	1	3,85%

zajęcia plastyczne muzyczne, ruchowe, zabawy dydaktyczne	1	3,85%
zajęcia kształtujące umiejętność pracy zespołowej: gry i zabawy integracyjne, zajęcia plastyczne, muzyczne, rytmiczne, ruchowe, konstrukcyjne, ekologiczne, twórcze; zajęcia umożliwiające rozwijanie umiejętności komunikowania się: zabawy językowe - kalambury, rebusy, zabawy relaksacyjne	1	3,85%

Źródło: Badania ankietowe przeprowadzone w czerwcu 2016 r. na próbie 26 przedszkoli w województwie świętokrzyskim.

Ostatnie pytanie miało na celu pozyskanie informacji od placówek wychowania przedszkolnego w zakresie realizacji projektów współfinansowanych przez inny organ krajowy lub zagraniczny, wspomagający realizację zadań edukacyjnych i rozwojowych. Niestety, żadna z 26 badanych placówek prowadzących działania w zakresie edukacji przedszkolnej, nie realizuje projektu współfinansowanego przez wskazane w pytaniu organy.

WNIOSKI

W dobie dynamicznie zachodzących zmian cywilizacyjnych edukacja jest postrzegana jako najważniejsza inwestycja w przyszłość. Zgodnie z przyjętymi założeniami podmiotem w procesie edukacji jest dziecko, a nauczyciel ma mu towarzyszyć w procesie zdobywania wiedzy, nowych doświadczeń i umiejętności. Kładziony jest nacisk na potrzebę wspierania innowacyjnych, twórczych i stosujących nowoczesne metody nauczycieli w celu tworzenia optymalnych programów nauczania i zapewnienia ich należytej realizacji.

Z przeprowadzonej analizy wynika, że obecnie w Polsce widoczny jest deficyt miejsc w placówkach wychowania przedszkolnego. Jednym z województw, które szczególnie boryka się z tym problemem jest województwo świętokrzyskie. Wskaźnik liczby dzieci w wieku 3-5 lat przypadających na jedno miejsce w placówce wychowania przedszkolnego wynosi tu aż 1,43 (pod względem wielkości tego wskaźnika świętokrzyskie plasuje się na 4 miejscu w kraju).

Analizując wskaźnik uprzedzskolnienia również widać, że sytuacja w województwie świętokrzyskim i pod tym względem jest niekorzystna. Wskaźnik wynosi w świętokrzyskim zaledwie 76,39% (wynika z niego, że prawie co 4 dziecko w świętokrzyskim nie jest objęte wychowaniem przedszkolnym), podczas gdy dla kraju wskaźnik osiągnął wartość 79,41%.

Wraz ze wzrostem liczby dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym musi zwiększyć się liczba nauczycieli w placówkach wychowania przedszkolnego. Osiągnięcie zakładanego w krajach UE poziomu uprzedzskolnienia na poziomie 95% powinno proporcjonalnie agregować nowe miejsca pracy związane z edukacją przedszkolną.

Obecnie w Polsce widoczny jest deficyt miejsc w placówkach wychowania przedszkolnego, także w placówkach specjalnych. Do województw, wśród których niewątpliwie konieczna jest pomoc i zwiększenie placówek specjalnych należy województwo świętokrzyskie.

Liczba przedszkoli specjalnych w regionie wynosi zaledwie 8, oddziałów 21, a miejsc 111. Są to liczby bardzo niewielkie zarówno w porównaniu do innych województw, jak i w stosunku do ogólnej liczby dzieci w wieku przedszkolnym, mieszczących się w przedziale wiekowym 3-6 lat.

W odniesieniu do wszystkich przedszkoli 50,2% z nich było zlokalizowanych w miastach. Pozostałe formy wychowania przedszkolnego funkcjonowały przede wszystkim na obszarach wiejskich. Na wsi znajdowało się 84,2% oddziałów przedszkolnych przy szkołach podstawowych, 93,1% punktów przedszkolnych, a także dwa istniejące w województwie zespoły wychowania przedszkolnego. Łączna liczba miejsc, którą w 2014 r. dysponowały przedszkola, punkty przedszkolne i zespoły wychowania przedszkolnego wyniosła 27,1 tys. (w Polsce 1 065,1 tys., w 2013 r. - 26,7 tys., w Polsce - 1 035,8 tys.). Skorzystało z nich 25,4 tys. dzieci (w Polsce 979,8 tys., w 2013 r. - 26,3 tys., w Polsce - 992,0 tys.), co oznaczało, że ich wykorzystanie ukształtowało się na poziomie sięgającym blisko 94%.

Nadmienić należy, że województwo świętokrzyskie znajduje się w grupie województw z najtrudniejszą sytuacją demograficzną, związaną z ubytkiem ludności oraz procesem starzenia się społeczeństwa (od roku 2004 do 2014 liczba ludności regionu zmniejszyła się o 25 517 osób

i w 2014 r. wynosiła 1 263 176 osób)⁴⁶.

Jednym ze sposobów odwrócenia niekorzystnych trendów demograficznych jest zapewnienie opieki dzieciom w wieku przedszkolnym, w tym w placówkach specjalnych, co spowoduje możliwość skorelowania obowiązków wychowawczych rodziców z wymogami zawodowymi. **Ostatnie dane statystyczne dotyczące wzrostu liczebności dzieci mieszczących się w przedziale wiekowym 3-6 lat dają podstawę do przewidywanego wzrostu zapotrzebowania na miejsca w placówkach wychowania przedszkolnego.**

Ponadto daje się zaobserwować zjawisko dowożenia dzieci do placówek wychowania przedszkolnego nie w miejscu zamieszkania, ale do miejscowości, gdzie pracują rodzice, co także należy uwzględnić analizując obraz stworzony na podstawie danych statystycznych.

Wobec tego zasadne jest wsparcie dla tego typu placówek we wszystkich gminach regionu.

Bardzo ważnym elementem edukacji wczesnoszkolnej, w tym przedszkolnej, o którym należy pamiętać przy wspieraniu placówek, jest dobrze zbudowana podstawa programowa lub umiejętność dostosowania charakteru zajęć do potrzeb przyszłego rynku pracy. Będzie to z pewnością procentowało w przyszłości niskim poziomem bezrobocia, jak i nowoczesnym i konkurencyjnym rynkiem pracy, a co w rezultacie pozwoli na szybkie zaspokajanie wymagań przyszłych pracodawców. Istotne jest zatem wspieranie postaw kreatywności, innowacyjności, jak i pracy zespołowej, jako fundamentalnych cech, które należy pielęgnować od najmłodszych lat życia. Zasadnym jest więc, by wspierać te placówki wychowania przedszkolnego, które wykazują inicjatywę związaną z poszerzaniem lub wdrażaniem nowych, innowacyjnych programów edukacyjnych bądź programów związanych z kształtowaniem kreatywności wśród przedszkolaków, a przede wszystkim te, które opracowują i wdrażają nowe programy edukacyjne bazujące na innowacyjności, kreatywności i pracy zespołowej oraz te, które do tego typu działań przystępują lub zamierzają przystąpić.

---

⁴⁶ Analiza zapotrzebowania na usługi edukacji przedszkolnej na obszarze województwa świętokrzyskiego, Dokument opracowany na potrzeby realizacji Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014 – 2020, przygotowany przez Piotra Ochwanowskiego – Kierownika Obserwatorium Rozwoju Regionalnego.

SPIS TABEL

Tabela nr 1. Stan ludności w województwie świętokrzyskim w 2014 i 2015 roku ogółem.....	15
Tabela nr 2. Urodzenia żywe na 1 000 ludności w województwie świętokrzyskim w latach 2014-2015 w podziale na miasto-wieś.	16
Tabela nr 3. Przyrost naturalny na 1 000 ludności ogółem w podziale na województwa.....	18
Tabela nr 4. Przyrost naturalny na 1 000 ludności w województwie świętokrzyskim w latach 2014-2015 w podziale na miasto-wieś, powiaty i podregiony.	18
Tabela nr 5. Liczba urodzeń żywych w województwie świętokrzyskim w 2014 roku.....	22
Tabela nr 6. Współczynnik dzietności w 2014 roku.	23
Tabela nr 7. Liczba placówek wychowania przedszkolnego w Polsce w roku szkolnym 2014/2015.....	25
Tabela nr 8. Placówki wychowania przedszkolnego w województwie świętokrzyskim na wsi w roku szkolnym 2014/2015 ogółem.	26
Tabela nr 9. Liczba przedszkoli w 2014 roku w Polsce ogółem z podziałem na placówki zwykłe i specjalne.....	27
Tabela nr 10. Liczba przedszkoli w województwie świętokrzyskim w 2014 roku w podziale na powiaty oraz z uwzględnieniem agregatu „miasto-wieś”.	28
Tabela nr 11. Liczba oddziałów przedszkolnych w szkołach podstawowych w 2014 roku w Polsce ogółem.	29
Tabela nr 12. Liczba oddziałów przedszkolnych w szkołach podstawowych w województwie świętokrzyskim w 2014 roku w podziale na powiaty oraz z uwzględnieniem agregatu „miasto-wieś”.	30
Tabela nr 13. Liczba punktów przedszkolnych w 2014 roku w Polsce ogółem.....	31
Tabela nr 14. Liczba punktów przedszkolnych w województwie świętokrzyskim w 2014 roku w podziale na powiaty i z uwzględnieniem agregatu „miasto-wieś”.....	32
Tabela nr 15. Liczba zespołów wychowania przedszkolnego w 2014 roku w Polsce ogółem.	34
Tabela nr 16. Liczba dzieci w wieku 3-4 oraz 4-6 lat w latach 2014-2015 w Polsce ogółem.....	35
Tabela nr 17. Liczba dzieci w wieku 3-5 lat w latach 2014-2015 w Polsce ogółem.....	36
Tabela nr 18. Procentowy spadek ludności w wieku 3-5 lat w Polsce w 2015 roku w odniesieniu do 2014 roku.....	36
Tabela nr 19. Liczba dzieci w wieku 3-6 lat w latach 2014-2015 w Polsce ogółem.....	37
Tabela nr 20. Procentowy spadek ludności w wieku 3-6 lat w Polsce w 2015 roku w odniesieniu do 2014 roku.....	38
Tabela nr 21. Dzieci objęte wychowaniem przedszkolnym w placówkach wychowania przedszkolnego w 2014 roku w Polsce.	39
Tabela nr 22. Procentowy udział liczby dzieci w wieku 3-5 lat uczęszczających do placówek wychowania przedszkolnego w podziale na województwa w 2014 r.	40
Tabela nr 23. Procentowy udział liczby dzieci w wieku 3-6 lat uczęszczających do placówek wychowania przedszkolnego w podziale na województwa w 2014 r.	41
Tabela nr 24. Liczba dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym w województwie świętokrzyskim w 2014 roku ogółem w podziale na powiaty z uwzględnieniem agregatu „miasto-wieś”.....	41

Tabela nr 25. Procentowy udział liczby dzieci w wieku 3-5 lat i 3-6 lat uczęszczających do placówek wychowania przedszkolnego według powiatów w 2014 r.	43
Tabela nr 26. Liczba miejsc w placówkach wychowania przedszkolnego w 2014 roku w Polsce.	44
Tabela nr 27. Liczba miejsc w placówkach wychowania przedszkolnego w 2014 roku w województwie świętokrzyskim w podziale na powiaty z uwzględnieniem agregatu „miasto-wieś”.	45
Tabela nr 28. Dzieci w wieku 3-5 lat i 3-6 lat przypadające na jedno miejsce w placówkach wychowania przedszkolnego według województw w 2014 r.	46
Tabela nr 29. Liczba przedszkoli specjalnych według województw w 2014 roku.....	47
Tabela nr 30. Liczba przedszkoli specjalnych ogółem w województwie świętokrzyskim w podziale na powiaty w 2014 roku z uwzględnieniem agregatu „miasto-wieś”.	48
Tabela nr 31. Liczba miejsc w przedszkolach specjalnych według województw w 2014 roku.	49
Tabela nr 32. Liczba miejsc w przedszkolach specjalnych w województwie świętokrzyskim w 2014 roku w podziale na powiaty i z uwzględnieniem agregatu „miasto-wieś”.	50
Tabela nr 33. Liczba dzieci w wieku 3-6 lat w przedszkolach specjalnych według województw w 2014 roku.....	52
Tabela nr 34. Liczba dzieci w przedszkolach specjalnych w świętokrzyskich powiatach w 2014 roku w podziale na wiek i z uwzględnieniem agregatu „miasto-wieś”.	52
Tabela nr 35. Ilość placówek wychowania przedszkolnego w powiecie kieleckim w 2014 roku w podziale na gminy.	54
Tabela nr 36. Liczba dzieci w wieku 3-6 lat ogółem w podziale na grupy wiekowe zamieszkujących powiat kielecki w 2014 i 2015 roku, w podziale na gminy.	55
Tabela nr 37. Liczba dzieci w wieku 3-6 lat objętych wychowaniem przedszkolnym w podziale na grupy wiekowe, zamieszkujących powiat kielecki w 2014 roku, w podziale na gminy.	56
Tabela nr 38. Liczba miejsc w placówkach wychowania przedszkolnego w powiecie kieleckim w 2014 roku z uwzględnieniem agregatu „miasto-wieś”.....	57
Tabela nr 39. Procentowy udział liczby dzieci w wieku 3-5 lat i 3-6 lata uczęszczających do placówek wychowania przedszkolnego według gmin w powiecie kieleckim w 2014 r.....	59
Tabela nr 40. Ilość placówek wychowania przedszkolnego w powiecie koneckim w 2014 roku w podziale na gminy.	60
Tabela nr 41. Liczba dzieci w wieku 3-6 lat ogółem w podziale na grupy wiekowe zamieszkujących powiat konecki w 2014 i 2015 roku, w podziale na gminy.	60
Tabela nr 42. Liczba dzieci w wieku 3-6 lat objętych wychowaniem przedszkolnym w podziale na grupy wiekowe, zamieszkujących powiat konecki w 2014 roku, w podziale na gminy.	61
Tabela nr 43. Liczba miejsc w placówkach wychowania przedszkolnego w powiecie koneckim w 2014 roku z uwzględnieniem agregatu „miasto-wieś”.....	62
Tabela nr 44. Procentowy udział liczby dzieci w wieku 3-5 lat i 3-6 lat uczęszczających do placówek wychowania przedszkolnego według gmin w powiecie koneckim w 2014 r.	63
Tabela nr 45. Ilość placówek wychowania przedszkolnego w powiecie ostrowieckim w 2014 roku w podziale na gminy.	63
Tabela nr 46. Liczba dzieci w wieku 3-6 lat ogółem w podziale na grupy wiekowe zamieszkujących powiat ostrowiecki w 2014 i 2015 roku, w podziale na gminy.	64

Tabela nr 47. Liczba dzieci w wieku 3-6 lat objętych wychowaniem przedszkolnym w podziale na grupy wiekowe, zamieszkujących powiat ostrowiecki w 2014 roku, w podziale na gminy.	65
Tabela nr 48. Liczba miejsc w placówkach wychowania przedszkolnego w powiecie ostrowieckim w 2014 roku z uwzględnieniem agregatu „miasto-wieś”	66
Tabela nr 49. Procentowy udział liczby dzieci w wieku 3-5 lat uczęszczających do placówek wychowania przedszkolnego według gmin w powiecie ostrowieckim w 2014 r.	66
Tabela nr 50. Ilość placówek wychowania przedszkolnego w powiecie skarżyskim w 2014 roku w podziale na gminy.	67
Tabela nr 51. Liczba dzieci w wieku 3-6 lat ogółem w podziale na grupy wiekowe zamieszkujących powiat skarżyski w 2014 i 2015 roku, w podziale na gminy.	68
Tabela nr 52. Liczba dzieci w wieku 3-6 lat objętych wychowaniem przedszkolnym w podziale na grupy wiekowe, zamieszkujących powiat skarżyski w 2014 roku, w podziale na gminy.	68
Tabela nr 53. Liczba miejsc w placówkach wychowania przedszkolnego w powiecie skarżyskim w 2014 roku z uwzględnieniem agregatu „miasto-wieś”	69
Tabela nr 54. Procentowy udział liczby dzieci w wieku 3-5 lat i 3-6 lat uczęszczających do placówek wychowania przedszkolnego według gmin w powiecie skarżyskim w 2014 r.	70
Tabela nr 55. Ilość placówek wychowania przedszkolnego w powiecie starachowickim w 2014 roku w podziale na gminy.....	70
Tabela nr 56. Liczba dzieci w wieku 3-6 lat ogółem w podziale na grupy wiekowe zamieszkujących powiat starachowicki w 2014 i 2015 roku, w podziale na gminy.	71
Tabela nr 57. Liczba dzieci w wieku 3-6 lat objętych wychowaniem przedszkolnym w podziale na grupy wiekowe, zamieszkujących powiat starachowicki w 2014 roku, w podziale na gminy.....	72
Tabela nr 58. Liczba miejsc w placówkach wychowania przedszkolnego w powiecie starachowickim w 2014 roku z uwzględnieniem agregatu „miasto-wieś”.	73
Tabela nr 59. Procentowy udział liczby dzieci w wieku 3-5 lat i 3-6 lat uczęszczających do placówek wychowania przedszkolnego według gmin w powiecie starachowickim w 2014 r.	73
Tabela nr 60. Ilość placówek wychowania przedszkolnego w powiecie m. Kielce w 2014 roku w podziale na gminy.	74
Tabela nr 61. Liczba dzieci w wieku 3-6 lat ogółem w podziale na grupy wiekowe zamieszkujących powiat m. Kielce w 2014 i 2015 roku, w podziale na gminy.	74
Tabela nr 62. Liczba dzieci w wieku 3-6 lat objętych wychowaniem przedszkolnym w podziale na grupy wiekowe, zamieszkujących powiat m. Kielce w 2014 roku, w podziale na gminy.	75
Tabela nr 63. Liczba miejsc w placówkach wychowania przedszkolnego w powiecie m. Kielce w 2014 roku z uwzględnieniem agregatu „miasto-wieś”	75
Tabela nr 64. Procentowy udział liczby dzieci w wieku 3-5 lat i 3-6 lat uczęszczających do placówek wychowania przedszkolnego w mieście Kielce w 2014 r.....	76
Tabela nr 65. Ilość placówek wychowania przedszkolnego w powiecie buskim w 2014 roku w podziale na gminy.	76
Tabela nr 66. Liczba dzieci w wieku 3-6 lat ogółem w podziale na grupy wiekowe zamieszkujących powiat buski w 2014 i 2015 roku, w podziale na gminy.	77
Tabela nr 67. Liczba dzieci w wieku 3-6 lat objętych wychowaniem przedszkolnym w podziale na grupy wiekowe, zamieszkujących powiat buski w 2014 roku, w podziale na gminy.....	78

Tabela nr 68. Liczba miejsc w placówkach wychowania przedszkolnego w powiecie buskim w 2014 roku z uwzględnieniem agregatu „miasto-wieś”	79
Tabela nr 69. Procentowy udział liczby dzieci w wieku 3-5 lat uczęszczających do placówek wychowania przedszkolnego według gmin w powiecie buskim w 2014 r.	79
Tabela nr 70. Ilość placówek wychowania przedszkolnego w powiecie jędrzejowskim w 2014 roku w podziale na gminy.....	80
Tabela nr 71. Liczba dzieci w wieku 3-6 lat ogółem w podziale na grupy wiekowe zamieszkujących powiat jędrzejowski w 2014 i 2015 roku, w podziale na gminy.....	81
Tabela nr 72. Liczba dzieci w wieku 3-6 lat objętych wychowaniem przedszkolnym w podziale na grupy wiekowe, zamieszkujących powiat jędrzejowski w 2014 roku, w podziale na gminy.....	82
Tabela nr 73. Liczba miejsc w placówkach wychowania przedszkolnego w powiecie jędrzejowskim w 2014 roku z uwzględnieniem agregatu „miasto-wieś”	83
Tabela nr 74. Procentowy udział liczby dzieci w wieku 3-5 lat i 3-6 lata uczęszczających do placówek wychowania przedszkolnego według gmin w powiecie jędrzejowskim w 2014 r.	83
Tabela nr 75. Ilość placówek wychowania przedszkolnego w powiecie kazimierskim w 2014 roku w podziale na gminy.	84
Tabela nr 76. Liczba dzieci w wieku 3-6 lat ogółem w podziale na grupy wiekowe zamieszkujących powiat kazimierski w 2014 i 2015 roku, w podziale na gminy.....	85
Tabela nr 77. Liczba dzieci w wieku 3-6 lat objętych wychowaniem przedszkolnym w podziale na grupy wiekowe, zamieszkujących powiat kazimierski w 2014 roku, w podziale na gminy.....	85
Tabela nr 78. Liczba miejsc w placówkach wychowania przedszkolnego w powiecie kazimierskim w 2014 roku z uwzględnieniem agregatu „miasto-wieś”	86
Tabela nr 79. Procentowy udział liczby dzieci w wieku 3-5 lat i 3-6 lat uczęszczających do placówek wychowania przedszkolnego według gmin w powiecie kazimierskim w 2014 r.	87
Tabela nr 80. Ilość placówek wychowania przedszkolnego w powiecie opatowskim w 2014 roku w podziale na gminy.	87
Tabela nr 81. Liczba dzieci w wieku 3-6 lat ogółem w podziale na grupy wiekowe zamieszkujących powiat opatowski w 2014 i 2015 roku, w podziale na gminy.	88
Tabela nr 82. Liczba dzieci w wieku 3-6 lat objętych wychowaniem przedszkolnym w podziale na grupy wiekowe, zamieszkujących powiat opatowski w 2014 roku, w podziale na gminy.....	89
Tabela nr 83. Liczba miejsc w placówkach wychowania przedszkolnego w powiecie opatowskim w 2014 roku z uwzględnieniem agregatu „miasto-wieś”	90
Tabela nr 84. Procentowy udział liczby dzieci w wieku 3-5 lat i 3-6 lat uczęszczających do placówek wychowania przedszkolnego według gmin w powiecie opatowskim w 2014 r.	90
Tabela nr 85. Ilość placówek wychowania przedszkolnego w powiecie pińczowskim w 2014 roku w podziale na gminy.	91
Tabela nr 86. Liczba dzieci w wieku 3-6 lat ogółem w podziale na grupy wiekowe zamieszkujących powiat pińczowski w 2014 i 2015 roku, w podziale na gminy.	92
Tabela nr 87. Liczba dzieci w wieku 3-6 lat objętych wychowaniem przedszkolnym w podziale na grupy wiekowe, zamieszkujących powiat pińczowski w 2014 roku, w podziale na gminy.	92
Tabela nr 88. Liczba miejsc w placówkach wychowania przedszkolnego w powiecie pińczowskim w 2014 roku z uwzględnieniem agregatu „miasto-wieś”	93

Tabela nr 89. Procentowy udział liczby dzieci w wieku 3-5 lat i 3-6 lat uczęszczających do placówek wychowania przedszkolnego według gmin w powiecie pińczowskim w 2014 r.	94
Tabela nr 90. Ilość placówek wychowania przedszkolnego w powiecie sandomierskim w 2014 roku w podziale na gminy.....	94
Tabela nr 91. Liczba dzieci w wieku 3-6 lat ogółem w podziale na grupy wiekowe zamieszkujących powiat sandomierski w 2014 i 2015 roku, w podziale na gminy.....	95
Tabela nr 92. Liczba dzieci w wieku 3-6 lat objętych wychowaniem przedszkolnym w podziale na grupy wiekowe, zamieszkujących powiat sandomierski w 2014 roku, w podziale na gminy.	96
Tabela nr 93. Liczba miejsc w placówkach wychowania przedszkolnego w powiecie sandomierskim w 2014 roku z uwzględnieniem agregatu „miasto-wieś”	97
Tabela nr 94. Procentowy udział liczby dzieci w wieku 3-5 lat i 3-6 lat uczęszczających do placówek wychowania przedszkolnego według gmin w powiecie sandomierskim w 2014 r.....	98
Tabela nr 95. Ilość placówek wychowania przedszkolnego w powiecie staszowskim w 2014 roku w podziale na gminy.	98
Tabela nr 96. Liczba dzieci w wieku 3-6 lat ogółem w podziale na grupy wiekowe zamieszkujących powiat staszowski w 2014 i 2015 roku, w podziale na gminy.....	99
Tabela nr 97. Liczba dzieci w wieku 3-6 lat objętych wychowaniem przedszkolnym w podziale na grupy wiekowe, zamieszkujących powiat staszowski w 2014 roku, w podziale na gminy.	100
Tabela nr 98. Liczba miejsc w placówkach wychowania przedszkolnego w powiecie staszowskim w 2014 roku z uwzględnieniem agregatu „miasto-wieś”.....	101
Tabela nr 99. Procentowy udział liczby dzieci w wieku 3-5 lat i 3-6 lat uczęszczających do placówek wychowania przedszkolnego według gmin w powiecie staszowskim w 2014 r.....	101
Tabela nr 100. Ilość placówek wychowania przedszkolnego w powiecie włoszczowskim w 2014 roku w podziale na gminy.....	102
Tabela nr 101. Liczba dzieci w wieku 3-6 lat ogółem w podziale na grupy wiekowe zamieszkujących powiat włoszczowski w 2014 i 2015 roku, w podziale na gminy.	103
Tabela nr 102. Liczba dzieci w wieku 3-6 lat objętych wychowaniem przedszkolnym w podziale na grupy wiekowe, zamieszkujących powiat włoszczowski w 2014 roku, w podziale na gminy.	104
Tabela nr 103. Liczba miejsc w placówkach wychowania przedszkolnego w powiecie włoszczowskim w 2014 roku z uwzględnieniem agregatu „miasto-wieś”.....	104
Tabela nr 104. Procentowy udział liczby dzieci w wieku 3-5 lat i 3-6 lat uczęszczających do placówek wychowania przedszkolnego według gmin w powiecie włoszczowskim w 2014 r.....	105
Tabela nr 105. Wskaźniki kompetencji kluczowych.	107
Tabela nr 106. Wykaz szkół i placówek oświatowych województwa świętokrzyskiego wdrażających innowacje pedagogiczne w roku szkolnym 2015/2016.	111
Tabela nr 107. Pytanie 1. Jakże dodatkowe zajęcia na rzecz kształtowania i rozwijania wśród dzieci w wieku przedszkolnym kompetencji kluczowych niezbędnych na rynku pracy są prowadzone w Państwa placówce?	113
Tabela nr 108. Pytanie 2. Jakże dodatkowe zajęcia na rzecz kształtowania i rozwijania wśród dzieci w wieku przedszkolnym kompetencji kluczowych niezbędnych na rynku pracy widzielibyście Państwo w swojej placówce w przyszłości?	114
Tabela nr 109. Pytanie 3. Czy program nauczania placówki umożliwi dzieciom rozwój zainteresowań i szczególnych uzdolnień? Jeśli TAK, to w jaki sposób?.....	115

Tabela nr 110. Pytanie 4. Czy Państwa placówka posiada ofertę edukacyjną wzbogaconą projektami edukacyjnymi lub innymi projektami wychowawczymi (np. darmowe zajęcia sportowe, jak karate, pływanie, nauka tańca, dodatkowe zajęcia ekologiczne, plastyczne, informatyczne, itp.)? Jeśli TAK, to jaką? 115

Tabela nr 111. Pytanie 5a. Czy w Państwa placówce są prowadzone zajęcia kształtujące u dzieci postawy/umiejętności dotyczące kreatywności, innowacyjności oraz pracy zespołowej? Proszę wymienić jakie?.....116

Tabela nr 112. Pytanie 5b. Czy w Państwa placówce są prowadzone zajęcia kształtujące u dzieci postawy/umiejętności dotyczące kreatywności, innowacyjności oraz pracy zespołowej? Proszę wymienić jakie?.....117

Tabela nr 113. Pytanie 5c. Czy w Państwa placówce są prowadzone zajęcia kształtujące u dzieci postawy/umiejętności dotyczące kreatywności, innowacyjności oraz pracy zespołowej? Proszę wymienić jakie?.....118

Tabela nr 114. Zapotrzebowanie na usługi edukacji przedszkolnej w województwie świętokrzyskim zebrane przez Departament Wdrażania Europejskiego Funduszu Społecznego w kwietniu 2015 r. .... Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.

BIBLIOGRAFIA

Literatura

1. Dudel B., Uszyńska-Jamroc J., Głoskowska-Sołdatow M.: „Rozwijanie kompetencji kluczowych uczniów w procesie edukacji wczesnoszkolnej”;
2. Główny Urząd Statystyczny: „Dzieci w Polsce. Charakterystyka demograficzna”, Warszawa, czerwiec 2015 rok;
3. Główny Urząd Statystyczny: „Oświata i wychowanie w roku szkolnym 2014/2015”, Warszawa, 2015 rok;
4. Kontrakt Terytorialny dla województwa świętokrzyskiego;
5. Ministerstwo Administracji i Cyfryzacji: „Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności. Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju”, Warszawa 2013 r.;
6. Ministerstwo Edukacji Narodowej: „Poradnik dla rodziców Wychowanie przedszkolne i edukacja szkolna dziecka sześciolatniego i siedmioletniego”, Warszawa;
7. Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego, UCHWAŁA Nr 61 RADY MINISTRÓW z dnia 26 marca 2013 r. w sprawie przyjęcia Strategii Rozwoju Kapitału Społecznego 2020: „Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego 2020”;
8. Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, UCHWAŁA Nr 157 RADY MINISTRÓW z dnia 25 września 2012 r. w sprawie przyjęcia Strategii Rozwoju Kraju 2020: „Strategia Rozwoju Kraju 2020”, Warszawa, 2012 r.;
9. Ministerstwo Rozwoju: „Programowanie perspektywy finansowej 2014–2020. Umowa Partnerstwa”, Ministerstwo Rozwoju Departament Koordynacji Strategii i Polityk Rozwoju, Warszawa, 2015 rok;
10. Murawska B.: „Edukacja wczesnoszkolna”, Instytut Badań Edukacyjnych, Warszawa, 2014 r.;
11. Swianiewicz P.: „Edukacja przedszkolna”, Wydawnictwo ICM, Warszawa, 2012 r.;
12. Urząd Marszałkowski Województwa Świętokrzyskiego: „Analiza ośrodków wychowania przedszkolnego w województwie świętokrzyskim z uwzględnieniem potrzeby tworzenia placówek specjalnych, oddziałów integracyjnych oraz propagowania kreatywności, innowacyjności i pracy zespołowej w wychowaniu przedszkolnym”, Kielce, 2016 r.;
13. Urząd Marszałkowski Województwa Świętokrzyskiego: „Analiza zapotrzebowania na usługi edukacji przedszkolnej na obszarze województwa świętokrzyskiego”, Kielce 2015 r.;
14. Urząd Marszałkowski Województwa Świętokrzyskiego: „Regionalny Program Operacyjny Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014-2020”, Kielce 2014 r.;
15. Urząd Statystyczny w Kielcach: „Edukacja i wychowanie w województwie świętokrzyskim w roku szkolnym 2014/2015”, Kielce 2015;
16. Urząd Statystyczny w Kielcach: „Ludność, ruch naturalny i migracje w województwie świętokrzyskim w 2014 roku”, ZWS Radom, Kielce, 2015 rok;

Strony internetowe

1. <https://mac.gov.pl/files/wp-content/uploads/2013/02/Strategia-DSRK-PL2030-RM.pdf>;

2. https://www.mr.gov.pl/media/3336/Strategia_Rozwoju_Kraju_2020.pdf;
3. http://ks.mkidn.gov.pl/media/download_gallery/20130520SRKS_na_stronie_internetowej.pdf;
4. http://ks.mkidn.gov.pl/media/download_gallery/20130520SRKS_na_stronie_internetowej.pdf;
5. https://www.funduszeuropejskie.gov.pl/media/14132/_Umowa__Partnerstwa_zmieniona_012016.pdf;
6. https://www.funduszeuropejskie.gov.pl/media/14132/_Umowa__Partnerstwa_zmieniona_012016.pdf;
7. <http://kielce.stat.gov.pl/aktualnosci/prognoza-demograficzna-na-lata-2014-2050-dla-województwa-swietokrzyskiego,56,1.html>;
8. <https://bdl.stat.gov.pl/BDL/dane/temat>.